

Wiadomości **Uniwersyteckie**

4 | Z życia Uczelni

Prof. Krzysztof Meyer doktorem honoris causa UMCS

43 | Nauka i ludzie

Przyszłość Ziemi zależy od nas. Rozmowa z dr. Krzysztofem Bartoszkim z Katedry Hydrologii i Klimatologii UMCS

46 | Nauka i ludzie

Opowieść o Ziemi na styku nauki i sztuki. Rozmowa z Barbarą Uljasz – koordynatorem GeoArt Lublin Festival

Fot. Michał Piłat

Uroczystość nadania tytułu doktora *honoris causa* prof. Krzysztofowi Meyerowi, 26 czerwca 2025 r.

Fot. Michał Piłat

Promocje doktorskie, 25 czerwca 2025 r.

Spis treści

WYDARZENIA

- 4** | Z życia Uczelni
- 23** | Nasze sukcesy
- 26** | Twarze komercjalizacji
- 28** | Na wydziałach

NAUKA I LUDZIE

- 43** | Przyszłość Ziemi zależy od nas. Rozmowa z dr. Krzysztofem Bartoszkim z Katedry Hydrologii i Klimatologii UMCS
- 46** | Opowieść o Ziemi na styku nauki i sztuki. Rozmowa z Barbarą Uljasz – koordynatorem GeoArt Lublin Festival
- 48** | O współpracy nauki z biznesem. Rozmowa prof. dr. hab. Ryszarda Naskręckiego – dyrektora Centrum ECOTECH-COMPLEX UMCS z ChatemGPT
- 52** | Wyzwania współczesnej neuroinformatyki. Rozmowa z dr Anną Gajos-Balińską z Katedry Neuroinformatyki i Inżynierii Biomedycznej UMCS
- 54** | Świat bez social mediów – czy to jeszcze możliwe?

WYDARZENIA NAUKOWE

- 56** | I Konwencja Badaczy Europy Środkowej i Wschodniej
- 59** | Wydział Prawa i Administracji rozwija współpracę międzynarodową
- 60** | Kolejna odsłona jubileuszu Wydziału Ekonomicznego
- 61** | BioMedAI Day 2025 – sztuczna inteligencja w służbie nauk biomedycznych
- 62** | Chemicy z UMCS w projekcie CLEANWATER
- 64** | Międzynarodowa konferencja o polikryzysie
- 65** | Sympozjum „Metagenomy różnych środowisk”
- 66** | Pierwszy sezon „Młodego Projektu”
- 67** | Dr Prineha Narang z wizytą na UMCS
- 68** | Forum nt. polskiego systemu emerytalnego
- 69** | Wykład dedykowany prof. Czesławowi Majowi

- 70** | Konferencja o bezpieczeństwie zdrowotnym po raz piąty
- 71** | Centrum CeReClimEn na IV Forum Misji UE
- 71** | XIV Mediolingwistyczne Seminarium
- 72** | Wizyta w Vilnius Tech w ramach mobilności szkoleniowej Erasmus+ i ATHENA

SPRAWY STUDENCKIE

- 73** | Konkurs LublinUp!
- 74** | IV Gala Organizacji Studenckich UMCS
- 75** | Konsulting i mentoring w kształceniu na Wydziale Ekonomicznym
- 76** | XIII Ogólnopolskie Sympozjum „Nauka i przemysł”
- 77** | Spotkanie z Adrianem Zandbergiem
- 77** | Nowy projekt SKNP „SmartCity”
- 78** | Festiwal Filmowy Kamery UMCS 2025
- 79** | Studenci Wydziału Politologii i Dziennikarstwa z wizytą w Sejmie RP
- 79** | Wiktoria Janicka Barbarzyńcą Roku 2025
- 80** | III edycja kursu języka polskiego dla studentów zagranicznych Wydziału Filologicznego

UMCS DLA SZKÓŁ

- 81** | Otwarte Koła Olimpijskie na UMCS
- 82** | III Ogólnopolskie Forum Szkół Partnerskich UMCS
- 83** | Pierwszy sezon EduBusa za nami
- 84** | CSI, czyli kryminalistyczne zagadki UMCS
- 84** | Konkurs „Rok przed Maturą – Fizyka”

W ŚWIECIE KSIĄŻEK

- 85** | Fortuna kołem się toczy. Gospodarcza historia Lublina

ŻYCIE KULTURALNE

- 86** | Finał projektu Co-Lab-4-Generations
- 87** | Chór Akademicki UMCS na „Stetinum Cantat”
- 88** | Świętujemy Unię Lubelską
- 88** | Wystawa Antona Kowacza

Wydawca: Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie

PL ISSN 1233-216X

Adres redakcji: pl. Marii Curie-Skłodowskiej 5, p. 1606, 20-031 Lublin,
tel. 81 537 54 19

e-mail: wiadomosci@mail.umcs.pl
www.wiadomosci.umcs.pl

Redakcja: Aneta Adamska, Magdalena Cichocka, Ewa Kawałko-Marczuk (redaktor naczelny), Michał Piłat (fotograf), Bartosz Proll (fotograf), Katarzyna Skąlecka, Magdalena Wołoszyn-Mróz

Współpracownicy: Krzysztof Bartnik, Agata Dzyr, Sara Filipiak, Monika Gabrys-Sławińska, Teresa Klimowicz, Andrzej Kokowski, Ihor Kolisnichenko, Eliza Komierzyńska-

-Orlińska, Urszula Lewartowicz, Julia Maj, Kamil Michaluk, Monika Mielko-Remiszewska, Anna Pastuszka, Tomasz Poślada, Adrian Skubiszewski, Maciej Szymoniak, Paulina Turyto-Nowak, Michał Zembrzycki

Projekt graficzny i skład: Studio DTP Academicon, dtp@academicon.pl,
<http://dtp.academicon.pl/>

Druk: Magic

Nakład: 200 egzemplarzy

Okładka: Absolutoria UMCS 2025, fot. Karol Zienkiewicz

Redakcja zastrzega sobie prawo do skracania i korekty nadesłanych tekstów. Ma również prawo do wyboru tekstów do publikacji.

Prof. Krzysztof Meyer doktorem *honoris causa* UMCS

Tytuł doktora *honoris causa* to najwyższe wyróżnienie w środowisku akademickim. Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie przyznał już 91 takich tytułów. 26 czerwca grono wyróżnionych powiększyło się o kolejną osobę. W Auli Uniwersyteckiej na Wydziale Prawa i Administracji odbyła się uroczystość nadania tytułu doktora *honoris causa* UMCS światowej sławy kompozytorowi prof. dr. hab. Krzysztofowi Meyerowi.

Senat UMCS uhonorował Profesora za wybitne osiągnięcia artystyczne i naukowe oraz kształtowanie współczesnej kultury muzycznej w Polsce i na świecie. Promotorem doktoratu *honoris causa* prof. Krzysztofa Meyera była prof. dr hab. Urszula Bobryk z Instytutu Muzyki UMCS, zaś recenzentką – prof. dr hab. Magdalena Dziadek z Instytutu Muzykologii Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Uroczystości przewodniczył rektor prof. dr hab. Radosław Dobrowolski. Obecni byli bliscy prof. Meyera, a także przedstawiciele świata nauki, muzyki, kultury i sztuki, m.in.: Manuel Pedro Chaves – ambasador Republiki Angoli; dr Andrzej Gładysz – dyrektor Instytutu Nauk o Sztuce Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II; prof. dr hab. Andrzej Wac-Włodarczyk – prezes Lubelskiego Towarzystwa Naukowego; Mariusz Czech – dyrektor Biura Programów Języka Polskiego Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej. Udział w wydarzeniu wzięli też rektorzy UMCS poprzednich kadencji: prof. dr hab. Wiesław Andrzej Kamiński i prof. dr hab. Stanisław Michałowski. O oprawę muzyczną zadbał Chór Akademicki UMCS im. Jadwigi Czerwińskiej pod batutą Karoliny Drapały.

Akt uroczystej promocji doktorskiej, uświęconej tradycją i zwyczajem akademickim, rozpoczęła laudacja, którą wygłosiła prof. Urszula Bobryk. W swoim wystąpieniu podkreśliła wkład i rolę prof. Meyera w rozwój polskiej i światowej muzyki:

„Dzisiejsza uroczystość nadania tytułu doktora *honoris causa* UMCS wybitnemu kompozytorowi prof. Krzysztofowi Meyerowi znajduje pełne uzasadnienie w kształtowaniu współczesnej kultury muzycznej w Polsce i na świecie (...). W krótkim wystąpieniu nie sposób omówić wszystkich aspektów twórczości Krzysztofa Meyera, bowiem jest ich wiele, a ponadto ich siła przejawia się w brzmieniu. Gdy słuchamy jego muzyki, słyszymy, co i jak do nas mówi, czujemy bicie własnego serca. Czujemy, że w jej tworzenie kompozytor zaangażował niesłyszczaną wiedzę i energię, uzyskując perfekcyjny obraz dzieła, w którym wszystko musiało znaleźć się na swoim miejscu, w odpowiednim punkcie i momencie, z całą naturalnością, bez wrażenia przymusu. (...) Każde wybitne dzieło muzyczne święci tryumf nad czasem i przeszczerzeniem. Prof. Krzysztof Meyer udowodnił, że należy do najbardziej niezwykłych twórców naszych czasów.

W dalszej kolejności dr hab. Piotr Wijatkowski, prof. UMCS – dyrektor Instytutu Muzyki odczytał dyplom doktora *honoris causa* i wraz z rektorem prof. Radosławem Dobrowolskim i prof. Urszulą Bobryk wręczyli prof. Krzysztofowi Meyerowi ten dyplom oraz statuetkę Marii Curie-Skłodowskiej.

Potem przyszedł czas na *lectio doctoris*. Prof. Meyer wygłosił wykład pt. *Samotność kompozytora. Między kanonem a eksperymentem*. Opowiedział m.in. o tym, że samotność dotyczy właściwie wszystkich, którzy zajmują się komponowaniem muzyki. Jest to związane

Fot. Michał Piat

z określonymi czasami, sytuacjami i warunkami, w jakich artyści żyją i tworzą:

„Samotność była więc wyrazem siły, przejawem wyższości i wyjątkowości. Współczesna samotność wygląda zupełnie inaczej (...). Można rozwijać to, co odziedziczyliśmy w kanonie europejskich arcydzieł, ale można też eksperymentować. Można z szacunkiem czerpać z najlepszej tradycji muzyki, ale i wyznaczać własne ścieżki, badać nowe formy, wyrazić i eksplorować niewykorzystane dotąd możliwości sztuki.

Profesor przywołał również przykłady wybitnych artystów, m.in. awangardowych, którzy tworzyli muzykę w różnych, często trudnych czasach.

Na zakończenie uroczystości odbył się koncert kompozycji prof. Meyera w wykonaniu Marty Magdaleny Lelek (wirtuoz skrzypiec) i prof. dr hab. szt. Laury Kluk-Sobolewskiej (wybitnej pianistki).

Krzysztof Meyer to wybitny polski kompozytor, pianista i pedagog. Urodził się 11 sierpnia 1943 r. w Krakowie. Gry na fortepianie zaczął uczyć się, gdy miał 5 lat. Od 1954 r. uczęszczał na prywatne lekcje teorii i kompozycji do Stanisława Wiechowicza. Ukończył Szkołę Muzyczną im. Fryderyka Chopina w Krakowie, a następnie rozpoczął naukę w Państwowej Wyższej Szkole Muzycznej w Krakowie. Studiował kompozycję (początkowo w klasie Stanisława Wiechowicza, a po jego śmierci – u Krzysztofa Pendereckiego, gdzie w 1965 r. zdobył dyplom z wyróżnieniem) oraz teorię u Aleksandra Frąckiewicza (otrzymał dyplom z wyróżnieniem w 1966 r.). W 1964, 1966 i 1968 r. uzupełniał edukację muzyczną w Paryżu i Fontainebleau. Odbył studia w zakresie kompozycji i gry na fortepianie pod kierunkiem Nadii Boulanger. W 1966 r. otrzymał stypendium im. Aarona Coplanda. Do 1987 r. wykładał

↑ Od lewej: prof. Radosław Dobrowolski, prof. Piotr Wijatkowski, prof. Urszula Bobryk i prof. Krzysztof Meyer

w Akademii Muzycznej w Krakowie. Pełnił tam m.in. funkcję prorektora i kierownika Katedry Teorii Muzyki. W latach 1985–1989 był prezesem Związku Kompozytorów Polskich. Od 1987 do 2008 r. był profesorem w Wyższej Szkole Muzycznej w Kolonii.

Bogaty dorobek kompozytorski prof. Meyera obejmuje niemal wszystkie tradycyjne gatunki muzyki wokalne i instrumentalnej. Do jego ważniejszych kompozycji należą: opery (*Cyberiada* 1970, *Klonowi bracia*

1989, dokończenie opery Dmitrija Szostakowicza *Gracze* 1981); *Fireballs* (1976); *Hommage a Brahms* (1982); *Musica incrostata* (1988); *Carillon* (1993); Symfonia D-dur w stylu Mozarta (1977); koncerty instrumentalne; utwory kameralne; kwartety smyczkowe; kwintety; utwory fortepianowe i wokálně-instrumentalne. Muzyczne korzenie prof. Meyera tkwią we wschodnioeuropejskim neoklasycyzmie. Wszystkie jego utwory zostały wydane i wykonane, a większość dostępna jest dzięki nagraniom płytowym. Oprócz gry na fortepianie i pedagogiki prof. Krzysztof Meyer uprawia także pisarstwo muzyczne. Jego monografia dotycząca twórczości Dmitrija Szostakowicza została opublikowana w sześciu językach.

W uznaniu za działalność naukową i organizacyjną prof. Meyer został uhonorowany licznymi odznaczeniami i wieloma nagrodami. Zdobył m.in.: II nagrodę w Konkursie Młodych Kompozytorów Związku Kompozytorów Polskich; I nagrodę w Concours des Jeunes Compositeurs w Fontainebleau; wyróżnienie w Konkursie Kompozytorskim im. Grzegorza Fitelberga; Grand Prix de Composition Musicale Fundacji Księcia Pierre de Monaco; wyróżnienie podczas Międzynarodowej Trybuny Kompozytorów UNESCO w Paryżu; II nagrodę w Konkursie Kompozytorskim im. Artura Malawskiego w Krakowie; I nagrodę w Konkursie im. Karola Szymanowskiego w Warszawie.

Otrzymał również: Nagrodę Ministra Kultury i Sztuki (1973, 1975), Złoty Krzyż Zasługi (1974), Odznakę „Zasłużony Działacz Kultury” (1979), Nagrodę im. Gottfrieda von Herdera (1984), Nagrodę Związku Kompozytorów Polskich (1992), Nagrodę Fundacji im. Alfreda Jurzykowskiego w Nowym Jorku (1994), Nagrodę im. Johanna Stamitza w Mannheim (1996), Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski (1997), Krzyż Oficerski Orderu Odrodzenia Polski (2003), Krzyż Zasługi na Wstędze Orderu Zasługi Republiki Federalnej Niemiec (2007), Złoty Medal „Zasłużony Kulturze Gloria Artis” (2011), Medal im. Michała Glinki za wkład w rozwój sztuki muzycznej (2012), Złotego Fryderyka za całokształt dokonań artystycznych (2024).

Prof. Meyer jest członkiem zwyczajnym Freie Akademie der Künste w Mannheimie, Polskiej Akademii Umiejętności i honorowym profesorem Akademii Muzycznej im. Mykoła Łysenki we Lwowie.

Magdalena Wołoszyn-Mróż

Fot. Michał Piat

Fot. Michał Piat

Wręczenie dyplomów wynalazcom

Ponad 30 naukowców – autorów i autorek patentów uzyskanych przez UMCS w 2024 r. – zostało wyróżnionych przez władze rektorskie. Uroczyste spotkanie z udziałem prorektora ds. rozwoju i współpracy z gospodarką prof. dr. hab. Zbigniewa Pastuszaka odbyło się 16 czerwca w Sali Senatu. Była to okazja do podsumowania dorobku wynalazczego społeczności akademickiej UMCS oraz omówienia doświadczeń płynących ze współpracy między jednostkami naukowymi i administracją Uczelni.

Zarówno zespoły badawcze, jak i indywidualni twórcy otrzymali okolicznościowe dyplomy – wyraz uznania i podziękowania za ich wkład w rozwój działalności innowacyjnej na naszym Uniwersytecie.

Wśród docenionych naukowców znaleźli się: prof. dr hab. Adrian Wiater, prof. dr hab. Andrzej L. Dawidowicz, dr hab. Andrzej Pelc, prof. UMCS, dr hab. Aneta Ptaszyńska, prof. UMCS, dr hab. Anna Matusze-

wska, prof. UMCS, prof. dr hab. Barbara Maria Gawdzik, dr hab. Barbara Zdzińska, prof. UMCS, prof. dr hab. Beata Podkościelna, prof. dr hab. Bernard Staniec, dr Bogdan Tarasiuk, dr Dawid Stefaniuk, dr Grzegorz Wagner, dr hab. Iwona Komaniecka, prof. UMCS, dr Kamil Dziuba, dr Katarzyna Szwaczko, dr hab. Magdalena Jaszek, prof. UMCS, mgr Magdalena Kunat-Budzyńska, dr hab. Magdalena Rogulska, prof. UMCS, mgr Magdalena Maciejewska, dr Magdalena Mizerska-Kowalska, prof. dr hab. Małgorzata Wiśniewska, dr hab. Mariusz Trytek, prof. UMCS, prof. dr hab. Marta Fiołka, dr hab. Marta Grochowicz, prof. UMCS, dr Mateusz Kutyla, dr Michał Dybowski, dr hab. Monika Osińska-Jaroszuk, prof. UMCS, dr hab. Monika Wawrzekiewicz, prof. UMCS, dr Przemysław Pączkowski, dr hab. Rafał Typek, dr hab. Roman Paduch, prof. UMCS, dr Sławomir Frynas, dr Sylwia Sowa.

Katarzyna Skątecka

Uroczyste promocje doktorskie

25 czerwca w Auli Uniwersyteckiej na Wydziale Prawa i Administracji odbyły się uroczyste promocje doktorów i doktorów habilitowanych. Wydarzenie jest szczególnym i wzruszającym momentem, który podsumowuje wspólny wysiłek doktorantów, promotorów oraz wielu ogniw instytucjonalnych Uczelni.

Podczas uroczystości 9 osób uzyskało stopień naukowy doktora habilitowanego i tym samym UMCS osiągnęła liczbę 1374 doktorów habilitowanych wypromowanych w swojej historii. W tej grupie pracowników rozwój jest najbardziej ceniony. Doktorzy habilitowani powiększają bowiem kadrę samodzielnych pracowników nauki, co świadczy o randze naukowej i prawidłowym rozwoju Uczelni.

O rozwoju naukowym w Uniwersytecie mówią także wyniki w zakresie kształcenia doktorów, dlatego w trakcie wydarzenia wypromowanych zostało 47 doktorów.

Tym samym dorobek UMCS w tym zakresie od początku jego istnienia obejmuje 4920 doktorów.

Zgodnie z tradycją akademicką uroczyste ślubowanie odbyło się w języku łacińskim. Oprawę muzyczną uroczystości zapewnił Chór Instytutu Muzyki pod dyktando prof. dr hab. Małgorzaty Nowak.

Magdalena Wołoszyn-Mróż

Prof. dr Helmut Pernsteiner profesorem honorowym UMCS

Powiększyło się grono profesorów honorowych UMCS. Za nami uroczystość nadania tego tytułu prof. dr. Helmutowi Pernsteinerowi – wybitnemu specjalście w dziedzinie finansów przedsiębiorstw. Wydarzenie odbyło się 11 czerwca na Wydziale Ekonomicznym i stanowiło jeden z punktów jubileuszu 60-lecia jednostki.

Uroczystości przewodniczył rektor prof. dr hab. Radosław Dobrowolski, który przywitał zagranicznego naukowca, jego rodzinę i przyjaciół, a także zaproszonych gości i przedstawicieli społeczności akademickiej.

Podczas wydarzenia prof. dr hab. Jerzy Węclawski z Katedry Bankowości i Rynków Finansowych zaprezentował sylwetkę prof. Helmuta Pernsteiner, przybliżył jego macierzysty Uniwersytet w Linzu oraz nakreślił historię współpracy naukowca z naszą Uczelnią.

W 2010 r. to właśnie prof. Węclawski, ówczesny dziekan Wydziału Ekonomicznego, nawiązał relację naukową i dydaktyczną z prof. Pernsteinerem. Dwa lata później została podpisana umowa o współpracy pomiędzy UMCS a austriackim uniwersytetem. Wspólne działania trwają do tej pory, a ich zakres jest szeroki i kompleksowy. Obejmują m.in. realizację trzech międzynarodowych projektów badawczych poświęconych firmom rodzinnym, wspólne publikacje książek i artykułów, organizację międzynarodowych konferencji naukowych, prowadzenie zajęć dydaktycznych oraz od-

bywanie staży naukowych i wizyt studyjnych. Wyniki prac naukowców z obydwu uczelni zostały uhonorowane Nagrodą Naukową „Marii Curie” za rok 2016 dla zespołu w składzie: prof. Jerzy Węclawski, prof. Helmut Pernsteiner, dr Robert Zajkowski, dr Markus Dick za nowatorskie osiągnięcia i wkład naukowy w rozwój badań firm rodzinnych w Polsce.

Po wysłuchaniu laudacji dyrektor Instytutu Ekonomii i Finansów prof. dr hab. Andrzej Miszczuk odczytał treść dyplomu. Jak zaznaczono, wieloletnia i prowadzona w tak wielu obszarach współpraca prof. Pernsteiner z naszym Uniwersytetem wniosła istotny wkład w badania nad przedsiębiorczością rodzinną, rozwój kadry akademickiej oraz doskonalenie procesu dydaktycznego na Wydziale Ekonomicznym.

Po uroczystym przekazaniu dyplomu zebrani mieli okazję wysłuchać wykładu przygotowanego przez prof. Helmuta Pernsteiner. O oprawę muzyczną uroczystości zadbał Chór Instytutu Muzyki pod dyrekcją prof. dr hab. Małgorzaty Nowak.

Prof. Helmut Pernsteiner (ur. 1962) jest pracownikiem Uniwersytetu Johannes Keplera w Linzu (JKU), gdzie przeszedł pełną ścieżkę kariery akademickiej. Wyrazem uznania dla jego wysokich kompetencji organizacyjnych i zaangażowania w sprawy środowiska akademickiego było powierzanie mu funkcji w koleżeńskich i jednoosobowych organach kierowniczych uczelni i wydziału. Od 1998 r. kieruje Instytutem Finansów JKU i wcho-

dzącą w jego skład Katedrą Finansów Przedsiębiorstw. W latach 2003–2016 był członkiem Senatu UJK, przy czym w latach 2013–2016 pełnił funkcję jego przewodniczącego. Przez dwie kadencje (2017–2023) był dziekanem Wydziału Społeczno-Ekonomicznego.

Działalność naukowo-badawcza prof. Helmuta Pernsteina jest skoncentrowana na finansach przedsiębiorstw, w tym przedsiębiorstw rodzinnych. W ujęciu szczegółowym są to m.in. zagadnienia należące do kanonu wiedzy z zakresu finansów, a dotyczące wartości przedsiębiorstwa, fuzji i przejęć, struktury kapitałowej, zarządzania ryzykiem, ładu korporacyjnego, kontrolingu, społecznej odpowiedzialności biznesu.

Na dorobek naukowy Profesora składa się: 26 artykułów w recenzowanych czasopismach naukowych, w tym w wielu zagranicznych, z publikacje w recenzowanych wydawnictwach pokonferencyjnych, 73 książki i rozdziały w książkach, redakcja 26 książek, m.in. monografii wydanych przez prestiżowe wydawnictwa, takie jak Springer Gabler Verlag, Peter Lang Verlag, Linde Verlag, Schäffer-Poeschel Verlag. Ważną pozycją w dorobku Profesora są podręczniki akademickie z zakresu finansów.

Prof. Helmut Pernsteiner zaangażowany jest w działalność naukowo-badawczą i dydaktyczną wielu jednostek macierzystej uczelni oraz krajowych i zagranicznych podmiotów i wydawnictw. Jest przewodniczącym Rady Zarządzającej Instytutu Badawczego Bankowości JKU, członkiem Rady Zarządzającej Instytutu Ubezpieczeń JKU, członkiem Rady Naukowej Akademii Ubezpieczeń i Usług Finansowych, dyrektorem programów studiów i dwóch programów Executive MBA na JKU.

Jest także członkiem redakcji i komitetów naukowych czasopism: „Zeitschrift CFO aktuell” (Austria), „M&A Review” (Niemcy), „Annales UMCS”, sec. Oeconomia (Polska), „Journals of the Faculty of Economic and Administrative Sciences der Marmara Universität Istanbul” (Turcja), członkiem jury: Rehau Wissenschaftspreis (Bern), Stiftungskuratoriums des VKB- Genossenschaftspreis Dr. Pfeifauf (Linz), Diplomarbeits-, Masterarbeits- und Dissertationspreis in Versicherungswesen (Linz) und des Invest-Con Finance Award (Linz).

Katarzyna Skąlecka

Fot. Bartosz Prohl

Fot. Bartosz Prohl

Fot. Bartosz Prohl

UMCS i FRSE łączą siły w ramach Centrum Innowacji Erasmus+ InnHUB Lublin

30 czerwca podpisano porozumienie o współpracy pomiędzy Fundacją Rozwoju Systemu Edukacji (FRSE) a UMCS. To strategiczne partnerstwo wpisuje się w rozwój ogólnopolskiej sieci Centrów Innowacji Erasmus+ InnHUB – innowacyjnych przestrzeni wspierających edukację, mobilność i rozwój kompetencji.

Dokument sygnowali: Mirosław Marczewski – dyrektor Generalny FRSE oraz prof. dr hab. Radosław Dobrowolski – rektor UMCS. Dzięki porozumieniu Lublin dołączył do grona miast aktywnie wspierających wdrażanie programu Erasmus+ poprzez rozbudowę lokalnych inicjatyw edukacyjnych i innowacyjnych.

„Dziś podpisaliśmy porozumienie o współpracy w ramach działalności Erasmus+ InnHUB. To inicjatywa związana z sieciowaniem i dostarczaniem informacji o programie Erasmus+. Chodzi nam o to, aby być bliżej naszych beneficjentów. InnHUB lokujemy na uczelniach, bo jest to najlepsze miejsce ze względu na dostęp młodych osób, studentów, ale też organizacji pozarządowych, które funkcjonują w regionie. InnHUB na UMCS będzie działał na rzecz całego środowiska: szkół, uczelni, organizacji pozarządowych, sportu itp. Będzie to swego rodzaju nasza filia w regionie, w której pracownik na dyżurze pomoże zainteresowanym osobom w przygotowaniu projektu do Erasmus+, ale również do innych programów, które są realizowane przez Fundację Rozwoju Systemu Edukacji.

– powiedział dyrektor Mirosław Marczewski.

Z kolei rektor prof. Radosław Dobrowolski podkreślił rolę InnHub Lublin dla całego regionu:

„Cieszę się, że potencjał Uczelni został doceniony przez Fundację Rozwoju Systemu Edukacji i uwzględniony w poszukiwaniach nowej siedziby regionalnej InnHUB. Rozmowy dotyczące zakresu i ulokowania InnHUB na UMCS trwały od kilku miesięcy. To miejsce będzie służyło nie tylko naszemu Uniwersytetowi, ale także wszystkim uczelniom publicznym i niepublicznym w mieście i regionie. Ważne jest, żeby w jednym miejscu była możliwość wymiany informacji, doświadczeń i propozycji, również tych w zakresie szkolenia dotyczącego szeroko rozumianej wymiany akademickiej. Liczę na to, że nasi studenci, doktoranci i pracownicy będą chętnie korzystali z oferty przygotowanej przez Fundację Rozwoju Systemu Edukacji.

Centrum Innowacji Erasmus+ InnHUB Lublin będzie wspierać nie tylko środowisko akademickie, ale również samorządy, organizacje pozarządowe i sektor prywatny. Ma umożliwić szerokiemu gronu odbiorców aplikowanie o fundusze na realizację projektów edukacyjnych, które rozwijają kompetencje, wspierają mobilność i wprowadzają innowacje w edukacji.

Misją Erasmus+ InnHUB jest promocja i interdyscyplinarna współpraca międzynarodowa między instytucjami szkolnictwa wyższego wraz z otaczającymi je ekosystemami innowacji oraz wzmacnianie powiązań między kształceniem, badaniami naukowymi i innowacjami.

Erasmus+ InnHUB Lublin to kolejne miejsce na mapie Polski, które będzie promować i popularyzować ofertę programu Erasmus+. Podobne centra działają już w Krakowie, Katowicach, Gdańsku, Poznaniu, Łodzi, Opolu, Białymstoku i we Wrocławiu.

Podczas spotkania w Sali Senatu obecni byli również: prof. dr hab. Zbigniew Pastuszek – prorektor ds. rozwoju i współpracy z gospodarką, Małgorzata Stręciwilk – kanclerz, Alicja Borzęcka-Szajner – dyrektor Centrum Kształcenia i Obsługi Studiów, Grzegorz Narolski – dyrektor Centrum Prawno-Organizacyjnego, Aneta Adamska – rzecznik prasowy, dyrektor Centrum Prasowego oraz przedstawiciele FRSE: Michał Wieczorek – dyrektor Biura Zarządu, Katarzyna Aleksy – dyrektor Biura Programów Szkolnictwa Wyższego i Sylwia Kozioł – koordynator Zespołu ds. Współpracy z Regionami.

Magdalena Wołoszyn-Mróz

Fot. Bartosz Proń

Przedstawiciele UMCS na Forum Sieci Uniwersytetów Europejskich

Uniwersytet Wrocławski gościł trzecią edycję Forum Sojuszy Uniwersytetów Europejskich, które odbyło się w dn. 12–13 czerwca w Bibliotece Uniwersyteckiej UWr. W wydarzeniu wzięli udział także przedstawiciele naszej Uczelni, którzy reprezentowali konsorcjum Uniwersytetów Europejskich ATHENA.

Wydarzenie było objęte patronatem Prezydencji Rzeczypospolitej Polskiej w Radzie Unii Europejskiej i skupiało przedstawicieli Komisji Europejskiej i Parlamentu Europejskiego, środowiska akademickiego oraz członków 73 sojuszy z ponad 570 uczelni z całej Europy. Konsorcjum ATHENA, do którego należy UMCS, reprezentowali prof. dr hab. Wiesław I. Gruszecki – prorektor ds. nauki i współpracy międzynarodowej oraz Diana Szczepańska z Centrum Współpracy Międzynarodowej.

Podczas Forum omawiane były kluczowe aspekty związane z funkcjonowaniem sojuszy i ich wpływem na zmiany w europejskim obszarze szkolnictwa wyższego. Poruszana była tematyka wspólnych wyzwań, dobrych praktyk w ramach EUI, a także przyszłości kształcenia, w tym koncepcji europejskiego dyplomu (Joint European Degree) oraz inicjatywy „Union of Skills” (mającej na celu wspieranie rozwoju nowoczesnych kompetencji). Szczególną uwagę poświęcono kwestiom finansowania EUI w długim horyzoncie cza-

sowym, współpracy uczelni z otoczeniem społeczno-gospodarczym oraz promocji innowacyjności.

Forum uzupełniły integrujące wydarzenia towarzyszące, m.in. koncert Orkiestry Międzynarodowych Studentów Uniwersytetu Wrocławskiego oraz sesja networkingowa dla studentów i członków sojuszy.

UMCS od 2022 r. należy do konsorcjum ATHENA (Advancing Technology through Higher Education and Novel Approaches). Razem z partnerami: Uniwer-

sytetem w Mariiborze (Słowenia), Helleńskim Uniwersytetem Śródziemnomorskim (Grecja), Politechniką w Porto (Portugalia), Uniwersytetem w Siegen (Niemcy), Uniwersytetem w Orleanie (Francja), Uniwersytetem w Salento (Włochy), Uniwersytetem w Vigo (Hiszpania), Vilnius Tech – Politechniką w Wilnie (Litwa) i Politechniką Kijowską im. Igora Sikorskiego (Ukraina) współpracujemy na rzecz rozwoju

ju możliwości edukacyjnych i badawczych. Partnerzy są m.in. otwarci na inicjatywy studentów i pracowników, wspierają rozwój ich kompetencji oraz promują międzynarodowe środowisko akademickie.

Zachęcamy do sprawdzenia informacji na temat ATHENY oraz możliwości współpracy w ramach konsorcjum na stronie www.umcs.pl/en/athena.htm.

Diana Szczepańska

Archiwum prywatne Diany Szczepańskiej

Jubileusz prof. Jana Pomorskiego

WAkademickim Centrum Kultury i Mediów UMCS Chatka Żaka odbyło się spotkanie jubileuszowe z okazji 70-lecia urodzin prof. dr. hab. Jana Pomorskiego, uczonego, pedagoga i humanisty, wieloletniego pracownika Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, twórcy lubelskiej szkoły metodologii historii.

Niewątpliwie sama postać Jubilata oraz miejsce Chatki Żaka tak mu bliskie i tak wyjątkowe uczyniły z tego spotkania wydarzenie jedyne w swoim rodzaju. Przyczyniła się do tego również obecność wielu osób, które uhonorowały zasługi Profesora dla polskiej nauki, naszego Uniwersytetu i Lublina. Byli wśród nich rektor UMCS prof. dr. hab. Radosław Dobrowolski i prorektor ds. ogólnych dr. hab. Arkadiusz Bereza, prof. UMCS, prezydent Lublina dr Krzysztof Żuk, a także przedstawiciele Wojewody Lubelskiego oraz Marszałka Województwa Lubelskiego. Dobrym słowem podzielili się m.in. wieloletni przyjaciele Jubilata – prof. dr. hab. Marcin Kula z Warszawy i prof. dr. hab. Krzysztof Zamorski z Krakowa. Przemawiali również reprezentanci lubelskich ośrodków akademickich, m.in. rektor Uniwersytetu Medycznego prof. dr. hab. Wojciech Załuska, oraz środowiska przedsiębiorców, m.in. Grzegorz Dębiec, prezes Galerii Olimp. O rodzinnym charakterze uroczystości świadczyła obecność Jolanty Pomorskiej, małżonki Profesora, oraz Jagny Pomorskiej, jego córki. Miłą okolicznością było przybycie red. Adama Michnika. Szczególny wątek wspomnieniowy zawierało wystąpienie dr. hab. Piotra Witka, prof. UMCS, jednego z pierwszych uczniów i współpracowników prof. Pomorskiego w Zakładzie Metodologii Historii w Instytucie Historii. Dla obecnych współpracowników Profesora w Katedrze Humanistyki Cyfrowej i Metodologii Historii istotną chwilą było wręczenie książki jubileuszowej pt. *Nauka historii – nowe wymiary*, której współautorami są wybitni przedstawiciele nauk historycznych

w Polsce. Na zakończenie spotkania odbył się koncert akordeonowy w wykonaniu prof. dr. hab. Elwiry Śliwkiewicz-Cisak (Wydział Artystyczny UMCS) i Szymona Chołomieja (absolwenta WA).

Oprócz mów laudacyjnych, w tym listu gratulacyjnego Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego, wspomnieć należy o medalach i wyróżnieniach wręczonych Jubilatowi w trakcie uroczystości. Są to m.in. Medal Gloria Lublinensi za wybitne zasługi na rzecz Miasta Lublina oraz Medal 550-lecia Województwa Lubelskiego za wybitny wkład Profesora w rozwój nauk historycznych w Polsce i kultury organizacyjnej lubelskiego środowiska akademickiego.

Spotkanie jubileuszowe zorganizowali współpracownicy prof. Pomorskiego z Katedry Humanistyki Cyfrowej i Metodologii Historii oraz pracownicy ACKiM UMCS Chatka Żaka. W tym miejscu szczególne podziękowania kierujemy w stronę dyrektora Izabeli Pastuszek, wicedyrektora Agnieszki Mateckiej-Skrzypek, Agnieszki Kołczewskiej, która koordynowała organizację spotkania, oraz Andrzeja Kopcia za pracę nad oprawą audiowizualną uroczystości.

Na koniec kilka słów o małej części aktywności naukowej, pedagogicznej i organizacyjnej Jubilata, związanej z naszym ośrodkiem akademickim.

Jan Pomorski w latach 1973–1976 podjął studia historyczne i filozoficzne na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. Habilitował się w 1986 r. na podstawie monografii *Paradygmat „New Economic History”*. *Studium z teorii rozwoju nauki*. Rok później został kierownikiem Zakładu Metodologii Historii w Instytucie Historii UMCS; funkcję tę pełnił do 2019 r. Był również inicjatorem i pierwszym dyrektorem Centrum Badawczo-Rozwojowego e-HUMANISTYKA UMCS. W 2020 r. z jego inicjatywy w Instytucie Historii powstała Katedra Humanistyki Cyfrowej i Metodologii

Historii, której został pierwszym kierownikiem. Prof. Jan Pomorski jest twórcą lubelskiej szkoły metodologii historii. Na jego seminarium powstało ponad 100 prac magisterskich i 20 doktoratów. Ośmioro doktorów już się habilitowało; jeden uzyskał tytuł naukowy profesora. Uczniowie i współpracownicy zatrudnieni w Katedrze Humanistyki Cyfrowej i Metodologii Historii: Anna Ziębińska-Witek, Piotr Witek, Mariusz Mazur i Ewa Solska razem ze studentami i doktorantami kontynuują i rozwijają podejmowaną przez niego problematykę badań i dydaktyki humanistycznej.

Profesor zaznaczył swój udział w polskiej humanistyce jako jeden najwybitniejszych uczniów i kontynuatorów Polskiej Szkoły Metodologii Historii stworzonej przez prof. Jerzego Topolskiego. Trzeba przy tym zaznaczyć, że w obszarze wieloletnich zainteresowań Jana Pomorskiego metanauką obecna jest stale perspektywa kulturoznawcza i społeczna. W ostatnich latach prof. Pomorski interesuje się również neuronauką i wykorzystaniem jej ustaleń do badań prowadzonych na gruncie nauk humanistycznych. W jego dorobku i zasługach dla nauk historycznych zasadniczo jednak prym wiedzie metodologia i filozofia historii oraz historia historiografii. Dość wspomnieć, że w 2023 r., w jednej z najważniejszych oficyn wydawnictw naukowych na świecie – Routledge, ukazała się monografia Profesora: *Polish Theory of History and Metahistory in Topolski, Pomian, and Tokarczuk. From Hayden White and Beyond* (The Routledge Approach to History, Series no. 54. Routledge, New York – London, 2023). Autor prezentuje w niej nowatorskie podejście w obszarze współczesnej teorii historii i historiografii, syntetyzując studia nad pracą badawczą i twórczą Jerzego Topolskiego, Krzysztofa Pomiana i Olgi Tokarczuk w perspektywie metahistorii Haydena White’a. Zaznajamia przy okazji czytelnika z dokonaniem polskiej szkoły metodologicznej, z rozwojem współczesnej teorii poznania historycznego w Polsce oraz wzorcami pamięci i wyobraźni historycznej w świetle twórczości polskiej Noblistki. Przypomnijmy również, że w badaniach nad historią najnowszą prof. Pomorski wiele miejsca poświęcił spuściźnie Maisons-Laffitte. Dzięki jego zaangażowaniu historycy z UMCS realizowali prace badawcze w Paryżu nad dorobkiem środowiska paryskiej „Kultury”. Na seminarium Profesora powstawały też opracowania i rozprawy doktorskie poświęcone ludziom z kręgu Maisons-Laffitte.

Fot. Karolina Rybka / ACOM UMCS Chęta Żółta

Fot. Karolina Rybka / ACOM UMCS Chęta Żółta

Fot. Karolina Rybka / ACOM UMCS Chęta Żółta

W domenie badawczej, edukacyjnej i organizacyjnej Jubilatą znajduje się również humanistyka cyfrowa. Przykładem wykorzystywania cyfrowych technologii w nauce oraz edukacji historycznej jest mobilna aplikacja „Szlakami Polski Niepodległej – 1914–1922”, której premiera miała miejsce w 2019 r. Pionierski w skali Polski projekt powstał w zespole kierowanym przez prof. Jana Pomorskiego. Aplikacja jest cyfrowym atlasem historycznym, na który składa się 30 interaktywnych map 3D, animacji kompu-

terowych (m.in. relacja z Bitwy Warszawskiej), fotografii, dokumentów źródłowych i nagrań audio prezentujących wydarzenia historyczne w dynamicznym ujęciu czasoprzestrzennym, ze szczególną dbałością o metodologię historii wizualnej i cyfrowej w realizacji przedsięwzięcia.

W 2019 r. w Lublinie odbył się jubileuszowy XX Powszechny Zjazd Historyków Polskich. Powszechny Zjazd Historyków stanowią z założenia formę profesjonalizacji nauki historii oraz integracji jej środowiska. Prof. Jan Pomorski był organizatorem lubelskiego Zjazdu oraz autorem nowej oryginalnej formuły tego wydarzenia. Dość wspomnieć tu chociażby o przeglądzie filmu historycznego i przedpremierowym pokazie dzieła Agnieszki Holland *Obywatel Jones*, o projekcie rekonstrukcyjnym w przestrzeni Wioski Historycznej z udziałem kilkuset aktorów i rekonstruktorów z całej Europy, czy też o aplikacji technologii AR/VR w reprodukcji obrazów historycznych (na czele z *Unią Lubelską* Jana Matejki).

Nowatorski sznyt organizacyjnego talentu Profesora ujawnił się w programowej koncepcji i realizacji obchodów 80-lecia UMCS, w tym Międzynarodowego Kongresu Marii Curie-Skłodowskiej „Innowacja jest Kobietą. Nauka – Biznes – Edukacja” (21–22 października 2024 r.), z nawiązaniem do wątków życia i dzieła naszej Patronki. Swoistym znakiem probierczym tego wydarzenia była immersyjna obecność awatara Marii Curie, stworzonego w oparciu o technologię AI, generatywny model ChatGPT-4 i programowanie w 3D.

Jednak szczególnie bliskie Janowi Pomorskiemu są od lat badania nad uniwersytetem. Profesor był w Polsce jednym z pionierów tego nurtu, inicjując pierwsze w naszym kraju seminaria i doktoraty w tej dziedzinie. Jednym z najważniejszych związanych z tym przedsięwzięć była organizacja Międzynarodowego Kongresu Rektorów Uniwersytetów Europejskich „Higher Education for United Europe”, który odbył się w Lublinie w dn. 28 kwietnia – 1 maja 2004 r., z udziałem 300 rektorów z ponad 30 krajów Europy. Gospodarzem Kongresu, dzięki staraniom prof. Pomorskiego jako ówczesnego prorektora ds. ogólnych, był UMCS. Zwieńczeniem tego wydarzenia było powstanie *Deklaracji Lubelskiej*, ważnej w kontekście europejskiej integracji w obszarze szkolnictwa wyższego i badań naukowych. Dokument został ogłoszony 30 kwietnia 2004 r. i do dziś stanowi istotną wykładnię europejskiej kultury uniwersytetu.

Ewa Solska

Fot. Karolina Rybka / ACDM UMCS Chatka Żaka

Fot. Karolina Rybka / ACDM UMCS Chatka Żaka

Kolejne posiedzenia Zespołu zajmującego się opracowaniem nowelizacji Strategii UMCS

Z nami kolejne spotkania Zespołu ds. opracowania nowelizacji Strategii UMCS na lata 2026–2030 z perspektywą roku 2035.

Posiedzenie, które odbyło się 30 maja w auli II na Wydziale Ekonomicznym, poświęcono m.in. tematom związanym z finansami Uczelni, inwestycjom zrealizowanym i planowanym oraz podstawowym obszarom, które służyły parametryzacji i monitoringowi Strategii UMCS w latach 2019–2025.

Na początku zebranych przywitał przewodniczący Zespołu – prorektor ds. rozwoju i współpracy z gospodarką prof. dr hab. Zbigniew Pastuszek. Następnie głos zabrala kwestor Katarzyna Komotajtis, która przybliżyła tematy dotyczące finansów na Uniwersytecie. W swoim wystąpieniu poruszyła kwestię funkcjonowania Uczelni w pewnych ramach prawnych. Mówiła też m.in. o planie rzeczowo-finansowym, podziale środków z subwencji i jej składnikach, wyniku finansowym UMCS, kosztach pośrednich czy tzw. korytarzu zmiany subwencji. W dalszej kolejności o inwestycjach realizowanych w latach 2018–2024 i działaniach powołanego Zarządzeniem nr 25/2025 Rektora UMCS z dn. 1 kwietnia 2025 r. Zespołu ds. stworzenia założeń inżynierii finansowej przedsięwzięć inwestycyjnych opowiedziała kanclerz Małgorzata Stręciwilk. Na koniec spotkania prof. Pastuszek przedstawił parametry opisane w Strategii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie w latach 2019–2025, która opierała się na następujących obszarach:

- poprawa pozycji naukowej;
- utrzymanie poziomu aktywności dydaktycznej;
- zwiększenie roli Uczelni w oddziaływaniu na środowisko społeczno-gospodarcze, regionalne i lokalne;
- wspieranie dążeń do różnego rodzaju aktów współpracy z innymi podmiotami w naszym otoczeniu;
- dostosowanie infrastruktury Uczelni do wymogów nowoczesnego rynku akademickiego.

Z kolei 13 czerwca omówiono propozycje nowych celów strategicznych i operacyjnych w związku z przygotowywaniem nowelizacji wymienionego dokumentu.

Przed posiedzeniem wszyscy członkowie zespołów roboczego i konsultacyjnego mieli za zadanie wypełnić formularz, który służył zgromadzeniu opinii na temat celów i potrzeb nowelizacji głównych założeń,

na których będzie oparta Strategia UMCS, lub ich modyfikacji.

Podczas spotkania członkowie Zespołu wraz z jego przewodniczącym – prof. Zbigniewem Pastuszkim analizowali przesłane odpowiedzi i omówili pięć następujących celów obowiązującej Strategii:

- zdecydowana poprawa pozycji naukowej UMCS wśród uczelni polskich, a także wyraźne podniesienie jakości i zwiększenie umiędzynarodowienia badań;
- utrzymanie poziomu aktywności dydaktycznej poprzez stałą modyfikację oferty programowej skierowanej do szerokiej grupy odbiorców w kraju i za granicą;
- zwiększenie roli Uczelni w kształtowaniu rozwoju społeczno-gospodarczego Lublina i regionu lubelskiego;
- wspieranie dążeń do pogłębienia współpracy z uczelniami z Lubelszczyzny i instytutami naukowymi PAN w ramach Związku Uczelni Lubelskich, federacji jednostek naukowych, wspólnych szkół doktorskich;
- dostosowanie infrastruktury uczelnianej i procesów zarządzania Uczelnią do współczesnych potrzeb w zakresie badań naukowych, dydaktyki oraz działalności kulturalnej i sportowej.

Do każdego z powyższych celów strategicznych zaproponowano rozwiązania dotyczące ich modyfikacji oraz przedstawiono przykłady nowych celów operacyjnych.

Następne spotkanie miało miejsce 4 lipca w sali konferencyjnej Stołówki Akademickiej „Trójka”.

Na początku omówiono wyniki ankiet, które zostały wysłane do wszystkich członków Zespołu ds. opracowania nowelizacji Strategii UMCS. Dotyczyły one m.in. oceny ważności celów strategicznych i operacyjnych i wskazania propozycji zmian. Po dyskusji prof. Pastuszek wystąpił z prezentacją dotyczącą istotności dotychczasowych celów.

W dalszej części posiedzenia członkinie i członkowie zajęli się propozycjami zmian treści celów strategicznych i przyporządkowaniem do nich odpowiednich celów operacyjnych, dyskutując nad czterema celami strategicznymi i ponad dwudziestoma celami operacyjnymi.

Na kolejnych posiedzeniach Zespół będzie zajmować się m.in. określeniem wskaźników mierzalności (mierzalników) zaproponowanych celów.

Magdalena Wołoszyn-Mróz

Rektorzy ZUL z wizytą u abp. Stanisława Budzika

18 czerwca odbyło się spotkanie Prezydium Związku Uczelni Lubelskich w składzie: prof. dr hab. Radosław Dobrowolski (rektor UMCS), prof. dr hab. inż. Zbigniew Pater (rektor Politechniki Lubelskiej), prof. dr hab. Krzysztof Kowalczyk (rektor Uniwersytetu Przyrodniczego), prof. dr hab. n. med. Wojciech Załuska (rektor Uniwersytetu Medycznego) i ks. prof. dr hab. Mirosław Kalinowski (rektor Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II) z abp. Stanisławem Budzikiem, metropolitą lubelskim.

Była to okazja do podsumowań i podziękowania za współpracę w obecnym roku akademickim. Podczas wizyty rozmawiano też m.in. o wspólnych planach, w tym o Środowiskowej Inauguracji Roku Akademickiego 2025/2026.

Fot. Michał Piłat

Prof. Radosław Dobrowolski wręczył abp. Stanisławowi Budzikowi Medal Jubileuszowy 80-lecia Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej za wieloletnie działania mające na celu konsolidację lubelskiego środowiska akademickiego, w tym celebrowanie środowiskowej mszy świętej inaugurującej rok akademicki.

*Dariusz Gawęł
Magdalena Wołoszyn-Mróż*

Ostatnie posiedzenie Senatu przed przerwą wakacyjną

25 czerwca odbyło się ostatnie przed przerwą wakacyjną posiedzenie Senatu UMCS. Po wyborczej wiosnie 2024 r. ukształtował się nowy skład tego organu. Członkowie Senatu przystąpili do pracy we wrześniu 2024 r. Intensywnie pracowali przez kolejne miesiące i decydowali o ważnych dla naszej Uczelni kwestiach.

W tym czasie Senat UMCS podjął 96 uchwał. Dotyczyły one m.in.: zatrudnienia na stanowisku profesora Uczelni, wyboru przedstawiciela UMCS do Rady Związku Uczelni Lubelskich, powołania Rzecznika Praw Akademickich na nową kadencję, zmian organizacyjnych oraz dydaktyki. Senatorowie docenili także osiągnięcia naukowe prof. dr hab. Doroty Kołodyńskiej i prof. dr. hab. Wiesława Gruszeckiego – zgłosili ich kandyda-

Fot. Michał Piłat

tury na członków korespondentów Polskiej Akademii Nauk. Najwyższą godnością Uniwersytetu – tytułem doktora *honoris causa* – uhonorowano prof. dr. hab. Krzysztofa Meyera. Rozpoczęto także nowe procedury nadania tego tytułu kolejnym znamienitym osobom.

Serdecznie dziękujemy wszystkim senatorom za zaangażowanie w sprawę naszego Uniwersytetu.

Sylvia Pawłowska-Jachura

Fot. Łukasz Jędrzejewski

Konferencja prasowa dotycząca XXI Lubelskiego Festiwalu Nauki

„Inżynieria życia” – pod takim hasłem w dn. 13–19 września odbędzie się XXI Lubelski Festiwal Nauki. 24 czerwca miała miejsce konferencja prasowa zapowiadająca to wydarzenie.

Gospodarzem XXI LFN będzie Politechnika Lubelska. Lublin ponownie stanie się miejscem pełnym eksperymentów, odkryć i rozmów, które przybliżą świat nauki każdemu, niezależnie od wieku.

Hasło „Inżynieria życia” odzwierciedla nowoczesne i interdyscyplinarne spojrzenie na naukę i technologię. Chodzi nie tylko o tworzenie maszyn i wynalazków, ale przede wszystkim o rozwiązania służące człowiekowi – od ochrony zdrowia, przez edukację i komunikację, aż po troskę o środowisko i przyszłe pokolenia.

„Dziś inżynieria to nie tylko laboratoria i urządzenia. To część naszego codziennego życia. Pomaga rozwiązywać problemy i ułatwia nam funkcjonowanie. Hasło tegorocznego Festiwalu zachęca do zastanowienia się, jak nauka wpływa na nasz świat

– powiedział dr hab. inż. Konrad Gromaszek, prof. PL – prorektor ds. cyfryzacji i komercjalizacji Politechniki Lubelskiej.

25 czerwca na stronie lubelskifestiwalnauki.eu rozpoczęły się zapisy na wydarzenia festiwalowe. Wszystkie projekty są dostępne bezpłatnie.

„Warto regularnie odwiedzać stronę, bo propozycji będzie przybywać. Nowa domena strony internetowej podkreśla międzynarodowy charakter wydarzenia, a nazwa nawiązuje do wizerunku Lublina jako miasta otwartego i przyjaznego nauce

– zachęcała koordynatorka główna Festiwalu dr Magdalena Maciaszczyk z Politechniki Lubelskiej.

W tym roku zmienia się też miejsce Lubelskiego Pikniku Naukowego – odbędzie się on w budynku Targów Lublin. Zmieni się także sam układ przestrzeni. Dotychczas wszystkie uczelnie ustawiały swoje stoiska obok siebie. W nowej formule stoiska te ustawione będą z podziałem na 8 stref tematycznych: Człowiek i społeczeństwo; Dziedzictwo, kultura i wartości; Sztuka i kreacja; Nauka, technika i inżynieria; Natura i zrównoważony rozwój; Nauki eksperymentalne i ścisłe; Zdrowie i aktywność oraz Biznes, innowacje i marketing.

W tej edycji wydarzenia po raz pierwszy pojawi się też Strefa Charytatywna. W tym roku pomagamy niepełna rocznemu Franiowi Style, który choruje na dystrofię mięśniową Duchenne’a.

W XXI LFN z ramienia UMCS weźmie udział 12 wydziałów i 18 jednostek. Informacje o trwającej rejestracji projektów dostępne są na stronie: <https://www.umcs.pl/pl/aktualnosci,36,rejestracja-projektow-na-xxi-lubelski-festiwal-nauki,167408.chtm>.

Materiały prasowe organizatorów

Czwarta edycja projektu „Przedsiębiorcza Młodzież”

Z nami gala podsumowująca czwartą edycję projektu „Przedsiębiorcza Młodzież”. Podczas wydarzenia, które odbyło się 12 czerwca, poznaliśmy wyniki Konkursu na najlepszy projekt doradczy dotyczący promocji firmy przez pryzmat jej aktywności CSR. Spotkanie było również okazją do złożenia podziękowań partnerom i uczestnikom projektu, a także do wymiany doświadczeń zebranych podczas działań projektowych.

W czwartej edycji projektu „Przedsiębiorcza Młodzież” wzięło udział blisko 250 uczniów i uczennic z 10 lubelskich szkół ponadpodstawowych (...). Młodzi ludzie poszerzyli swoją wiedzę na temat przedsiębiorczości oraz współpracowali z partnerami projektu – firmami działającymi na terenie Lubelskiego Obszaru Metropolitalnego. Młodzież uczestniczyła w wielu działaniach, w tym w spotkaniach rozwijających postawy przedsiębiorcze oraz kreatywność. W programie nie zabrakło tradycyjnych wizyt studyjnych w siedzibach partnerów oraz Konkursu na najlepszy projekt doradczy z zakresu promocji w social mediach. Nowością (...) było szczególne zwrócenie uwagi młodzieży na aspekt społecznej odpowiedzialności biznesu, stąd tematem przewodnim realizowanych projektów była promocja firmy przez pryzmat jej działań CSR-owych.

„Już czwarty raz pracowaliśmy wspólnie nad projektami tworzonymi przez przedsiębiorców, partnerów kreatywnych, członków środowiska akademickiego oraz uczniów lubelskich szkół ponadpodstawowych. Wysoki poziom oraz pomysłowość i innowacyjność przygotowanych przez uczennice i uczniów prac konkursowych potwierdza, że tego typu projekty, opierające się na współpracy oraz wymianie myśli i doświadczeń różnych grup z otoczenia społeczno-gospodarczego, to strzał w dziesiątkę. Liczę na to, że ta niezwykle utalentowana młodzież zasili niebawem szeregi studentów Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej

– powiedział prof. dr hab. Radosław Dobrowolski, rektor UMCS.

Analogicznie do poprzednich edycji projekt został zrealizowany dzięki współpracy Miasta Lublin oraz Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej. Uczestnictwo w przedsięwzięciu umożliwiło młodzieży poznanie własnego typu osobowości na podstawie metody MBTI, a także aktywny udział w warsztatach telewizyjno-medialnych prowadzonych przez Akademickie Centrum Kultury i Mediów UMCS Chatka Żaka. Ponadto uczniowie zwiedzili kampus UMCS, poznali tradycje oraz elementy kultury studenckiej, a także spotkali się z przedstawicielami władz Uniwersytetu. Wzięli również udział w spotkaniu grupowym na temat realizacji standardu projektu doradczego oraz wykorzystania sztucznej inteligencji w projektach marketingowych.

Na każdym etapie działań projektowych młodzież mogła liczyć na wsparcie (...) 31 studentów z Wydziału Ekonomicznego oraz Wydziału Pedagogiki i Psychologii UMCS. Inicjatywa „Przedsiębiorcza Młodzież” zapewniła również możliwość tworzenia innowacyjnych projektów promocyjnych w obszarze social mediów, dotyczących działań CSR partnerów projektu, we współpracy z ekspertami – partnerami kreatywnymi, specjalizującymi się w marketingu. W podziale na grupy projektowe uczestnicy przygotowali łącznie aż 27 projektów, z czego 10 zdobyło rekomendacje firm i zostało zgłoszonych do Konkursu. Spośród nich wyróżniono 3 najlepsze:

- I miejsce – grupa projektowa z XIX Liceum Ogólnokształcącego im. Marii i Jerzego Kuncewiczów za projekt „Promocja firmy Orange Polska jako przedsiębiorstwa odpowiedzialnego społecznie za pomo-

Fot. Barbara Prohl

ca kampanii w social media projektu: »Bezpieczne dzieci w sieci«»;

- II miejsce – grupa projektowa z XXX Liceum Ogólnokształcącego im. ks. Jana Twardowskiego za projekt „Promocja firmy Sun Fee Sp. z o.o. jako przedsiębiorstwa odpowiedzialnego społecznie za pomocą projektu obejmującego kampanię w social media dotyczącą otwartości firmy na potrzeby rynku pracy”;
- III miejsce – grupa projektowa z Lubelskiego Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego im. K.K. Baczyńskiego za projekt „Promocja firmy Arcus SI S.A. jako przedsiębiorstwa odpowiedzialnego społecznie za pomocą kampanii w social media zaangażowania firmy w obszar wspierania młodych talentów”.

Partnerzy tegorocznej edycji projektu „Przedsiębiorcza Młodzież”: Arcus SI S.A.; Orange Polska S.A.; CH Skende Shopping należące do Inkga Centres Polska sp. z o.o.; Trilux Sp. z o. o.; Aliplast Sp. z o.o.; Plastic Omnium Auto Inergy Poland Sp. z o.o.; ABM Greiffenberger Polska Sp. z o.o.; Sun Fee Sp. z o.o.; Modern Expo SA; MEDISEPT Sp. z o.o.; Fundacja Instytut Aktywizacji i Rozwoju Społecznego; AT ONCE; Productive24; vabz.creative; CAASUAL; Maik Agencja Reklamowa Sp. z o.o. Sp. J.; Smith&Baboon; IBIF.PL KOWALSKI PAWEŁCZAK S.K.A.; Piotr Lewandowski; Murivo.

Partner wspierający: Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji „Bystrzyca” w Lublinie sp. z o.o.

Źródło: lublin.eu

Rzecznik Finansowy odwiedził UMCS

Na UMCS obchodzono Dzień Rzecznika Finansowego. 4 czerwca odbyła się debata ekspercka pt. „Oszustwa finansowe w sieci – jak nie dać się złapać w pułapkę”. Specjaliści zgromadzeni na Wydziale Ekonomicznym rozmawiali o ochronie konsumentów na rynku usług finansowych. W dyskusji wzięli udział m.in. rzecznik finansowy dr Michał Ziemiak, pełnomocnik terenowy rzecznika finansowego w Lublinie Katarzyna Misiewicz-Osemek i dyrektor Departamentu Klienta Rynku Bankowego i Kapitałowego w Biurze Rzecznika Finansowego Dawid Rapkiewicz. Uzupełnieniem debaty były warsztaty edukacyjne.

Wizyta Rzecznika Finansowego była także okazją do spotkania z władzami Uczelni. Rektor prof. dr hab. Radosław Dobrowolski i dr Michał Ziemiak podpisali porozumienie o współpracy. Ustalono w nim możliwość zaangażowania pracowników Uniwersytetu w działania edukacyjne i analityczne prowadzone przez Rzecznika oraz organizację praktyk i staży dla studentów.

Fot. Bartosz Pol

Strony zadeklarowały także gotowość do realizacji wspólnych przedsięwzięć, obejmujących m.in.: wymianę informacji o badaniach naukowych dotyczących rynku finansowego, prowadzenie projektów badawczych z wykorzystaniem zaplecza kadrowego i technicznego obu instytucji, organizację konferencji, seminariów i szkoleń oraz inicjatyw z zakresu edukacji finansowej.

Katarzyna Skątecka

Fot. Karol Zenkiewicz

Fot. Karol Zenkiewicz

Fot. Marcin Wiednicki

Birety w górę! Absolutoria 2025 za nami

Blisko 1000 studentek i studentów kończących swoją akademicką przygodę wzięło udział w Absolutoriach UMCS 2025. W dn. 23–24 czerwca odbyły się cztery wydarzenia, w których uczestniczyli przedstawiciele wszystkich wydziałów. Studenci odebrali listy gratulacyjne i uroczystie, w podniosłej atmosferze oraz otoczeniu najbliższych, pożegnali się ze swoją Alma Mater. Aula Uniwersytecka pękała w szwach, a echo braw dla odbierających dyplomy studentów niosło się aż do pomnika patronki.

Uroczystego otwarcia wydarzenia na poszczególnych wydziałach dokonał przedstawiciel władz rektorskich, wzruszające słowa gratulacji i podziękowań przekazali także dziekani oraz absolwenci. Najaktywniejsi studenci zajmujący się działalnością społeczną, kulturalną oraz sportową zostali uhonorowani specjalnymi wyróżnieniami.

„Jest to jeden z ważniejszych dni dla społeczności akademickiej naszego Uniwersytetu. Jest to także jeden, jak sądzę, z ważniejszych dni dla naszych bohaterów – już za moment absolwentów UMCS. Szanowni Państwo, jeszcze nie tak dawno widzieliśmy się w salach wydziałowych, kiedy dokonałem immatrykulacji części z Was. Czas płynie nieubłaganie, a dziś nadszedł moment, który symbolicznie zamyka okres spędzony na Uczelni

– wspominał rektor prof. dr hab. Radosław Dobrowolski.

Punktem kulminacyjnym każdego wydarzenia, a zarazem symbolicznym momentem zakończenia studiów było odebranie przez każdego absolwenta listu gratulacyjnego na scenie. Uroczystość wieńczyło wspólne odśpiewanie hymnu *Gaudeamus Igitur* oraz wykonanie pamiątkowego grupowego zdjęcia podczas podrzucania biretów.

Absolutoria były transmitowane w uniwersyteckich mediach społecznościowych – materiały cały czas są dostępne na profilu FB UMCS. O upamiętnienie pięknych chwil zadbali uczelniani fotografowie oraz obsługa techniczna wydarzeń.

Organizatorem absolutorii jest Biuro Rozwoju Kompetencji działające w ramach Centrum Promocji, natomiast partnerem – Program Absolwent.

Magdalena Drwal

Spotkanie z prof. Marleną Plebańską

11 czerwca gościliśmy na UMCS dr hab. Marlenę Plebańską, prof. UV – prezes Fundacji STEAM Polska i ekspertkę w zakresie edukacji zdalnej, nowych mediów i technologii. Spotkanie, w którym wzięli udział m.in. prorektor ds. studentów i jakości kształcenia prof. dr hab. Dorota Kołodyńska oraz reprezentanci instytutów i wydziałów, było okazją do refleksji nad kierunkami rozwoju szkolnictwa wyższego w kontekście transformacji cyfrowej, zarządzania wiedzą oraz nowoczesnych metod nauczania.

Pani Profesor jest zaprzyjaźniona z naszym Uniwersytetem – była m.in. uczestniczką i prelegentką podczas Międzynarodowego Kongresu Marii Curie-Skłodowskiej „Innowacja jest kobietą. Nauka – Biznes – Edukacja” oraz Global Women Breakfast UMCS 2025. Jest absolwentką Politechniki Warszawskiej, North East Wales Institute of Higher Education oraz Szkoły Głównej Handlowej. Od ponad dwóch dekad aktywnie działa

Fot. Michał Piliś

na rzecz transformacji edukacji, wdrażając innowacyjne metody nauczania w szkołach, uczelniach, organizacjach pozarządowych i biznesie. Jest autorką ponad stu publikacji naukowych oraz współautorką książek *STEAM-owe lekcje* i *STEAM-owe przedszkole*. W 2022 r. została uhonorowana tytułem Polki XXI wieku za propagowanie metody STEAM.

Katarzyna Skąlecka

Katarzyna Żółkiewska-Malicka na CyberTek Tech Festival

CyberTek Tech Festival to międzynarodowe wydarzenie budujące społeczność specjalistów w zakresie sieci przemysłowych, monitorowania i cyberbezpieczeństwa. W dn. 27–29 maja już po raz czwarty w Katowicach spotkali się przedstawiciele różnych sektorów przemysłu, twórcy rozwiązań, użytkownicy i naukowcy. Tym razem konferencja odbyła się pod hasłem „ENJOY THE CYBER”.

W tym roku w CyberTek Tech Festival uczestniczyła Katarzyna Żółkiewska-Malicka – pełnomocnik Rektora ds. bezpieczeństwa informacji i inspektor ochrony danych w UMCS. Wzięła udział w dwóch pane-

lach dyskusyjnych: „Zdrowy rozsądek w natarciu, czyli cyberbezpieczeństwo przemysłu w praktyce” oraz „Czy w cyberbezpieczeństwie jesteśmy stronniczy? Czemu służą hasła i inicjatywy promujące obecność kobiet w branżach technologicznych?”. Ostatniego dnia wygłosiła prelekcję pt. „Historia niebieskiej sznurówki. Czy takie rzeczy dzieją się tylko w JST i małych organizacjach? Studium przypadków z audytów cyber w OT”.

W CyberTek Tech Festival 2025 wzięły udział 384 osoby z ponad 11 krajów. W trakcie konferencji nie zabrakło merytorycznych prelekcji, debat z udziałem specjalistów z zakresu cyberbezpieczeństwa i sieci przemysłowych, dyskusji live pozwalających na zaangażowanie i aktywny udział uczestników oraz wystąpień gości specjalnych z Polski i zagranicy.

Całości dopełniły sesje warsztatowe on-site, rozgrywki ThreatGen oraz techniczny „plac zabaw” z licznymi rozwiązaniami dostępnymi do przetestowania. Organizatorem wydarzenia była firma Tekniska Polska Sp. z o.o.

Magdalena Wołoszyn-Mróz

UMCS podczas Perspektywy Women in Tech Summit

Za nami kolejna edycja Perspektywy Women in Tech Summit, która odbyła się w dn. 4–5 czerwca w Warszawie. To największa konferencja w Europie Środkowo-Wschodniej dla kobiet zajmujących się nowymi technologiami, którą organizuje Fundacja Edukacyjna Perspektywy.

Perspektywy Women in Tech Summit jest platformą do wymiany doświadczeń, mentoringu i pozyskania nowej wiedzy oraz budowania relacji z przedstawicielami instytucji społeczno-gospodarczych. To także przestrzeń do prezentacji technologicznych innowacji oraz rozmów o ich społecznej roli. W panelu dyskusyjnym pt. „Deepfake i AI jako narzędzie manipulacji i oszustw – jak chronić firmę, instytucję i obywateli?” wzięła udział Katarzyna Żółkiewska-Malicka – pełnomocnik Rektora ds. bezpieczeństwa informacji oraz inspektor ochrony danych w UMCS. Prelegentka podnosiła kwestie dotyczące problemów z deepfake’ami w środowisku akademickim. Poruszana tematyka dotyczyła także tego, jakie działania podlegające dyrektywie europejskiej NIS 2 (dotyczącej cyberbezpieczeństwa) powinny podjąć już dzisiaj instytucje publiczne, uczelnie i inne podmioty, aby być przygotowane na

nadchodzące regulacje i skutecznie chronić się przed oszustwami opartymi na AI.

W konferencji uczestniczyli również m.in. przedstawiciele Centrum Promocji UMCS oraz studenci zagraniczni zaangażowani w projekt „The power of relations – działania na rzecz wzmocnienia potencjału UMCS w zakresie obsługi studentów z zagranicy” (finansowany przez Narodową Agencję Wymiany Akademickiej). Była to dla nich wyjątkowa okazja do rozwijania kompetencji międzykulturowych, dzielenia się doświadczeniami i budowania relacji w międzynarodowym środowisku akademickim.

Perspektywy Women in Tech Summit to łącznie ok. 500 prelegentek i prelegentów, panele dyskusyjne, wystąpienia ekspertów, w tym popularyzatorów nauki, a także specjalistyczne warsztaty, targi kariery oferujące networking branżowy oraz sesje mentorin-gowe. Wśród tematów tegorocznej edycji znalazły się m.in. przyszłość sztucznej inteligencji, tworzenie satysfakcjonujących ścieżek kariery, robotyka i automatyzacja, technologie kwantowe oraz siła kobiet w branży technologicznej.

Katarzyna Skątecka

Naukowcy UMCS w Rankingu Research.com

W czwartej edycji prestiżowego Rankingu Research.com znaleźli się naukowcy z naszego Uniwersytetu.

Drugie miejsce na świecie wśród naukowców w dziedzinie nauk o Ziemi zajął prof. dr Jean Poesen (Katedra Geologii, Gleboznawstwa i Geoinformacji UMCS oraz KU Leuven, Belgia).

Prof. dr hab. Patryk Oleszczuk (Katedra Radiochemii i Chemii Środowiskowej) został sklasyfikowany w dwóch kategoriach: nauki o środowisku, plasując się na 2. miejscu w Polsce i 1700. na świecie, oraz chemia, gdzie zajął 31. miejsce w kraju i 9158. pozycję na świecie.

W rankingu w dziedzinie chemii znaleźli się również: prof. dr hab. Emil Chibowski (44. miejsce w kraju i 11 567. na świecie) i prof. dr hab. Roman Lebeda (67. pozycja w Polsce i 14 632. na świecie).

W kategorii nauki o roślinach i agronomii na 7. miejscu w kraju i 2881. na świecie został sklasyfikowany

prof. dr hab. Zbigniew Krupa (Katedra Fizjologii Roślin i Biofizyki), zaś prof. dr Jaco Vangronsveld (Hasselt University, Belgia oraz Katedra Fizjologii Roślin i Biofizyki UMCS) zajął 39. miejsce na świecie.

Warto dodać, że UMCS w zestawieniu Najlepsze uniwersytety według dyscypliny 2025 w dziedzinie chemia zajął 12. lokatę w kraju i 872. miejsce na świecie; w dziedzinie nauk o środowisku znalazł się na 2. miejscu w Polsce i 654. pozycji na świecie, a w kategorii nauk o roślinach i agronomii na 6. miejscu w kraju i 596. na świecie.

Research.com to platforma, na której są publikowane zestawienia wybitnych naukowców i uczelni z całego świata. Celem rankingu jest promocja wiedzy, doskonałości naukowej i zaznaczenie wkładu badaczy z różnych dziedzin w rozwój światowej nauki.

Pełne zestawienie dostępne jest na stronie: <https://research.com/rankings>.

Magdalena Wołoszyn-Mróż

Złota Odznaka Honorowa dla prof. Arkadiusza Berezy

Pielęgnowanie pamięci o bohaterach jest niezwykle ważne, dlatego zawsze warto korzystać z możliwości spotkania z żyjącymi świadkami historii. Okazją do tego był odbywający się w dn. 4–6 czerwca w Lublinie XIV Krajowy Zjazd Dyrektorów Szkół i Placówek oraz Prezesów Stowarzyszeń Noszących Imiona Upamiętniające Zesłańców Sybiru.

5 czerwca podczas obrad, które miały miejsce w XXVII Liceum Ogólnokształcącym im. Zesłańców Sybiru, wręczono odznaczenia osobom szczególnie zasłużonym dla Związku Sybiraków. Jednym z wyróżnionych był prorektor ds. ogólnych dr hab. Arkadiusz Bereza, prof. UMCS, który otrzymał Złotą Odznakę Honorową za zasługi dla Związku Sybiraków. W uroczystościach wzięli udział m.in. prezydent Lublina dr Krzysztof Żuk i marszałek województwa lubel-

Archiwum Lubelskiego Stowarzyszenia Pamięci Zesłańców Sybiru

skiego Jarosław Stawiarski, którzy otrzymali Medale Pro Patria.

Organizatorami Zjazdu byli: Związek Sybiraków, Lubelskie Stowarzyszenie Pamięci Zesłańców Sybiru i Stowarzyszenie Środowisko Borowiczian – Sybiraków, a współorganizatorem – XXVII LO im. Zesłańców Sybiru.

Magdalena Wołoszyn-Mróż

Fot. Rafał Niedźwiadek

Szczałtki mamuta odkryte na trasie S17

Nasz Uniwersytet aktywnie uczestniczy w interdyscyplinarnych badaniach nad szczątkami mamuta, odkrytymi w trakcie prac przy budowie drogi ekspresowej S17 na stanowisku archeologicznym w Łabuniach (województwo lubelskie, powiat zamojski).

Zespół badawczy, złożony z przedstawicieli Instytutu Archeologii – dr. hab. Marcina Szeligi i dr. Rafała Niedźwiadka oraz studentów Adriana Sankiewicza i Adriana Leśniewskiego we współpracy z mgr. Karolem Standzikowskim i dr. hab. Przemysławem Mroczykiem, prof. UMCS z Instytutu Nauk o Ziemi i Środowisku, a także firmą APB THOR Sp. z o.o. i Generalną Dyрекcją Dróg Krajowych i Autostrad, przeprowadził eksplorację oraz zabezpieczenie dwóch kości należących do tego wymarłego gatunku.

Odnalezione szczątki zostały przetransportowane na Wydział Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej, gdzie – w odpowiednio przygotowanych warunkach – oczekują na dalsze analizy, datowania oraz zaawansowane badania archeozoologiczne i geologiczne.

Całość działań prowadzona jest we współpracy z Wojewódzkim Urzędem Ochrony Zabytków w Lublinie –

Delegaturą w Zamościu, pod nadzorem konserwatora Wiesława Komana.

Tak znalezisko komentował dr hab. Marcin Szeliga – zastępca dyrektora Instytutu Archeologii UMCS:

„Podczas ratowniczych badań wykopaliskowych prowadzonych na zlecenie Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad na trasie budowy drogi S17 (odcinek Zamość – Tomaszów Lubelski) przez firmę Archeologiczną Pracownia Badawcza Thor odkryte zostały dwie dość nietypowe kości zwierzęce, zalegające płytko pod powierzchnią ziemi, tuż poniżej współczesnej warstwy ornej. Mimo wstępnego etapu badań, należy podkreślić, że jest to bardzo ważne pod względem naukowym znalezisko szczątków kostnych fauny plejstocenińskiej, a przy tym niezwykle rzadkie w kontekście badań wykopaliskowych prowadzonych dotychczas na terenie Lubelszczyzny (...).

Odkryte kości to fragment ciosu oraz kości miednicznej należące najprawdopodobniej do dwóch mamutów. Niestety, obie zachowały się fragmentarycznie i w bardzo złym stanie (są obecnie mocno pokruszone), co wymagało ich specjalnego zabezpieczenia w trakcie eksploatacji, a następnie bardzo ostrożnego wydobycia w całości (właściwie wycięcia wraz z otaczającym kości osadem). Po wydobyciu kości trafi-

ty na Wydział Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej, gdzie mogą być przechowywane w odpowiednich warunkach. W dalszej kolejności archeolodzy i geografowie zajmą się ich naukowym opracowaniem. Planowane jest również wykonanie wielu specjalistycznych analiz, m.in. datowań bezwzględnych (zarówno samych szczątków kostnych, jak i osadu, w którym zalegały) oraz analiz archeozoologicznych (w celu jednoznacznej identyfikacji taksonomicznej szczątków). Po ich zakończeniu podjęta zostanie próba konserwacji znalezisk, co – być może – pozwoli na ich ekspozycję.

Prof. Przemysław Mroczek z Katedry Geomorfologii i Paleogeografii, który przeprowadził wstępną ekspertyzę geomorfologiczną stanowiska archeologicznego, dodał:

„Odkryto dwa szczątki kostne, które należy wiązać z plejstocенską megafauną, najpewniej z osobnikami mamuta włochatego (*Mammuthus primigenius*). (...) Oba szczątki występują w bliskim sąsiedztwie przestrzennym, co może świadczyć o ich celowym zdeponowaniu w tym miejscu przez człowieka. Ich wtórne przemieszczenie (redepozycja) – wynikające z działania procesów erozyjnych lub rolniczych – nie wyklucza kulturowego kontekstu złożenia. Chronologicznie są to szczątki plejstocенskie, podczas gdy udokumentowane na stanowisku osadnictwo pochodzi z okresu średniowiecza. Znaleźisko ma charakter unikatowy w skali regionu – odkrycia szczątków plejstocенskich mamutów na Lubelszczyźnie należą do rzadkości, a ich obecność w strukturach krasowych rozwiniętych w stropie górnokredowych margli nie ma dotąd dobrze udokumentowanych

Fot. Przemysław Mroczek

↑ Fragment dużej kości (najprawdopodobniej miednicznej)

analogii. Połączenie znaleziska paleontologicznego z analizą geomorfologiczną stanowiska stanowi przykład skutecznej współpracy naukowej i interwencyjnej, a jednocześnie otwiera nowe perspektywy badań nad relacjami między człowiekiem a środowiskiem w późnym plejstocenie.

Zaangażowanie naukowców w prace nad znaleziskiem stanowi doskonały przykład współpracy Uczelni z otoczeniem społecznym i gospodarczym, a także podkreśla potencjał naukowy UMCS.

Katarzyna Skąlecka

Pracownicy UMCS w Radzie Muzeum Narodowego w Lublinie

16 czerwca na Zamku Lubelskim odbyło się I posiedzenie Rady Muzeum Narodowego w Lublinie na lata 2025–2029 powołanej przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Podczas spotkania ministerialne nominacje członkom Rady wręczył Piotr Szpanowski – zastępca dyrektora Departamentu Dziedzictwa Kulturowego MKiDN.

Na przewodniczącą Rady Muzeum wybrano prof. dr hab. Iwonę Hofman, a wiceprzewodniczącym został prof. dr hab. Stanisław Michałowski. Członkami Rady zostali: dr hab. Piotr Majewski, prof. UMCS, dr hab. Małgorzata Stępnik, prof. UMCS oraz Izabela Pastuszko.

Redakcja UMCS

PRACOWNIA DRUKU 3D W CENTRUM ECOTECH-COMPLEX

Fot. Michał Piat

↑ Od lewej:
prof. dr hab. Ry-
szard Naskręcki,
dr hab. Bożena
Zgardzińska,
prof. UMCS,
mgr Karol
Standzikow-
ski, dr Ma-
rek Gorgol

Pracownia Druku 3D w Centrum ECOTECH-COMPLEX powstała w 2022 r. na potrzeby realizacji projektu „Eksploracja inspirowana technologią druku 3D” w ramach programu Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego „Społeczna odpowiedzialność nauki”. Dzięki podejmowanym działaniom (m.in. Kongresy Edukatorów Druku 3D, szkolenia dla nauczycieli i uczniów, Konkurs druku 3DEduArt, Inkubator Pomysłów Przestrzennych) szybko osiągnęła dużą rozpoznawalność i przyciągnęła przedstawicieli biznesu, sztuki oraz edukacji i nauki. Owocem synergii doświadczeń dydaktycznych

i aktywności pracowników jest pierwszy w kraju kierunek studiów inżynierskich poświęcony technologiom addytywnym o nazwie inżynieria druku 3D, na którym kształcą się kadry dla przemysłu 4.0. Pracownia Druku 3D stale się rozwija, nieustannie wzbogacane jest jej wyposażenie zarówno w Centrum ECOTECH-COMPLEX, jak i w Instytucie Fizyki UMCS. Obecnie dysponuje licznymi drukarkami 3D, skanerami 3D, długopisami 3D, okularami do wirtualnej rzeczywistości oraz zapleczem do projektowania i postprodukcji drukowanych modeli.

Oferta

1. Kursy i szkolenia z zakresu wykorzystania technologii druku 3D, np. „Druk 3D w optyce okularowej”, „Druk 3D w edukacji”, „Modelowanie i projektowanie 3D”, „Zastosowania inżynierii odwrotnej i fotogrametrii”.
2. Modelowanie obiektów 3D, opracowanie projektów oraz realizacja wydruków 3D na podstawie skanów rzeczywistych obiektów z wykorzystaniem technologii wytapiania termoplastów i fotopolimeryzacji żywicy.
3. Realizacja wydruków modeli 3D, np. makiet, artefaktów archeologicznych, prototypów, unikatowych narzędzi i podzespołów oraz pomocy dydaktycznych.
4. Skanowanie 3D obiektów rzeczywistych z wykorzystaniem nowoczesnych skanerów światła strukturalnego lub laserowego.
5. Opracowanie nowych kompozycji polimerowych do wykorzystania w produkcji filamentów do różnych zastosowań w druku 3D.
6. Doradztwo w zakresie przygotowania i wykonania projektów do druku 3D.
7. Badania fizykochemicznych właściwości surowców do druku 3D (filamentów, żywicy, proszków polimerowych i metalowych), opracowanie nowych kompozycji materiałów do druku 3D i badania fizykochemiczne gotowych wydruków 3D.
8. Duże nadzieje pokładamy w uruchomieniu linii do wytwarzania filamentów na bazie wyciągarki – profesjonalnej linii technologicznej do wytwarzania światłowodów polimerowych oraz dedykowanych do badań światłowodów komór klimatycznych.

Możliwości współpracy

Duże zainteresowanie lokalnych i krajowych firm oraz instytucji działalnością Pracowni przyspiesza jej rozwój oraz inicjuje nowe ścieżki badań i zastosowań. Nawiązujemy współpracę z firmami zarówno z branży technologii 3D (np. SIGNIS, DMG MORI, DELL Technologies), jak i z potencjalnymi użytkownikami produktów otrzymywanych tą technologią.

Aktywność Pracowni przekłada się na szerokie możliwości współpracy oraz wykonanie licznych zleceń zewnętrznych i wewnętrznych. Jednym z nich było skanowanie 3D, a następnie przygotowanie repliki techniką druku 3D unikatowej rzeźby głowy hr. Władysława Zamoyskiego, którą wykonał w 1912 r. Jan Rykała, zakopiański rzeźbiarz i malarz. Jej polimerową repli-

kę zrobioną metodą druku 3D wykorzystano w filmie dokumentalnym poświęconym hr. Wł. Zamoyskiemu. Przygotowano także wystawę wydruków 3D pt. „Sztuka cyfrowa”, która miała swoje wernisaże w Polsce i Ukrainie. Ciekawe wyzwanie stanowi współpraca ze środowiskiem pszczelarzy w zakresie wytworzenia polimerowych walców do produkcji węży pszczelej.

Pracownia oferuje także wsparcie w zakresie realizacji pomysłów pracowników, doktorantów i studentów UMCS. Wykonaliśmy m.in. makietę Kopca Kościuszki dla Ogrodu Botanicznego UMCS, miniaturowe modele budynków architektonicznych dla studentów kierunku geoinformatyka oraz realizacje artystyczne dla Akademickiego Centrum Kultury i Mediów UMCS Chatka Żaka.

Centrum Transferu Wiedzy i Technologii UMCS

pl. Marii Curie-Skłodowskiej 5, 20-031 Lublin

tel. 81 537 55 40/81 537 57 50

e-mail: biznes@umcs.pl

Opracowanie materiałów: Centrum Prasowe UMCS

Fot. Michał Piłat

Wydział Artystyczny

Sukcesy

Big Band UMCS pod dyrekcją Adama Jarzmika zdobył II miejsce w konkursie podczas 27. Big Band Festival w Nowym Tomyslu. Zespół zaprezentował kompozycje autorstwa swojego lidera, które spotkały się z uznaniem jury festiwalu.

Konferencje

Prof. szt. muz. Monika Mielko-Remiszewska oraz dr szt. Dominik Mielko reprezentowali Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej podczas konferencji naukowo-artystycznej, która odbyła się w ramach tegorocznego The Prof. Józef Świder International Festival Of Music. Wykładowcy wygłosili prelekcję pt. „Józef Świder – kompozycje dla najmłodszych. Lubelskie fascynacje wczoraj i dziś”.

Wystawy

13 czerwca w Domu Kultury „Kalinowszczyzna” odbył się wernisaż wystawy prac studentów wykonanych w Pracowni Serigrafii pod kierunkiem dr. hab. Amadeusza Popka. Wydarzenie było otwarte dla publiczności i skierowane do wszystkich miłośników grafiki, sztuki współczesnej oraz osób zainteresowanych działalnością artystyczną twórców młodego pokolenia.

17 czerwca w Galerii KONT odbyło się otwarcie wystawy Tetyany Jakubiec pt. „Między światem a światem”. Ekspozycja to intymna podróż przez dwie przestrzenie życia artystki – Ukrainę, gdzie się urodziła i dorastała, oraz Polskę, gdzie studiowała, wyszła za mąż i stworzyła nową codzienność. To dwie rzeczywistości, które się nie wykluczają, lecz nieustannie na siebie wpływają. Przestrzeń ekspozycji została symbolicznie podzielona firanką – materiałem kojarzonym z domem. Ta firanka jest granicą, przez którą można spojrzeć na drugą stronę. Sugeruje łagodne przejście, nie dzieli brutalnie i bezimiennie. Po jednej stronie znajdują się prace związane z domem rodzinnym. Nie zabrakło także osobistego motywu wojennego. Po drugiej stronie jest nowa rzeczywistość, w której artystka osiadła, rozwinęła się twórczo i prywatnie. Wystawa Tetyany Jakubiec

to opowieść o tożsamości jako procesie, ale także o poczuciu przynależności.

27 czerwca w Centrum Spotkania Kultur w Lublinie odbyło się uroczyste otwarcie głównej wystawy 7. Międzynarodowego Biennale Plakatu Lublin. Zaprezentowano plakaty w pięciu kategoriach konkursowych: Artyści profesjonalni, Studenci, TXT+EXPERIMENT, Krosno Design Festival oraz Translacore. Tegoroczna edycja zgromadziła prace najwybitniejszych twórców z całego świata, prezentując różnorodność form, technik i podejść do projektowania graficznego. W programie znalazły się zarówno realizacje uznanych artystów, jak i odkrywcze projekty młodych talentów, które pokazują, jak ewoluuje język wizualny plakatu w dobie cyfrowej transformacji. Kuratorami wystawy są dr Sebastian Smit i dr Lech Mazurek. Organizatorami wydarzenia byli: Międzynarodowe Biennale Plakatu Lublin, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Instytut Sztuk Pięknych UMCS, Centrum Spotkania Kultur w Lublinie. 28 czerwca, w ramach Biennale, w Domu Słów odbyło się otwarcie wystawy „TXT+EXPERIMENT”.

Koncerty

7 czerwca w Sydney odbył się koncert w ramach Australian International AATA Music Championships and Festival. Wystąpili: prof. dr hab. Elwira Śliwkiewicz-Cisak oraz mgr Szymon Chołomiej. W programie znalazły się utwory takich kompozytorów jak: Erroll Garner, Janusz Wojtarowicz, Astor Piazzolla, Gerald Marks, Seymour Simons oraz autorska kompozycja Szymona Chołomeja pt. AATA 25.

20 czerwca w Filharmonii Lubelskiej odbył się koncert „Akordeonowe Premiery” w ramach XII Międzynarodowego Festiwalu Akordeonowego. W programie znalazły się: suita na akordeon i orkiestrę Józefa Świdra w wykonaniu Marcina Jabłońskiego (akordeon) pod dyrekcją prof. dr. hab. Łukasza Błaszczyka wraz z Orkiestrą Filharmonii Lubelskiej; koncert *Aconcagua* Astora Piazzolli, wykonany przez prof. dr. hab. Elwirę Śliwkiewicz-Cisak (akordeon) oraz Orkiestrę Filharmonii Lubelskiej pod batutą prof. Łukasza Błaszczyka; *Missa Latina* Bobbiego Fischera w wykonaniu Chóru Akademickiego Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie pod kierownictwem prof. szt. muz. Marzeny Bernatowicz z udziałem solistów: Małgorzaty Rudnickiej (sopran), Karoliny Hordyjewicz

(fortepian), Michała Orkiszewskiego (skrzypce), prof. Stanisława Halata (perkusja), Roberta Brzozowskiego (kontrabas) oraz prof. Elwiry Śliwkiewicz-Cisak (akordeon). Wydarzenie było współfinansowane przez Województwo Lubelskie i zrealizowane dzięki wsparciu Miasta Lublin.

30 czerwca w Małej Sali Widowiskowej Akademickiego Centrum Kultury i Mediów UMCS Chatka Żaka odbył się koncert zespołu instrumentalnego Jazz Nowoczesny. Wydarzenie stanowiło finał muzycznego sezonu akademickiego i zostało zorganizowane przez Katedrę Muzyki Jazzowej i Rozrywkowej. Zespół, złożony ze studentów kierunku jazz i muzyka estradowa, zaprezentował repertuar oparty na współczesnych aranżacjach i improwizacjach. W koncercie udział wzięli: Michał Orkiszewski (skrzypce), Mateusz Łęźniak (saksofon altowy), Michał Andrzejewski (fortepian), Michał Fedor (gitara basowa), Tomasz Wrona (gitara basowa), Maciej Guzik (perkusja). Opiekę artystyczną nad zespołem sprawowała Aga Derlak.

Wydział Biologii i Biotechnologii

Konferencje

27 czerwca odbyło się kolejne Wydziałowe Seminarium Terenowe, zorganizowane przez Katedrę Botaniki, Mykologii i Ekologii oraz Katedrę Zoologii i Ochrony Przyrody. Tym razem pracownicy odświeżali i poszerzali swoją wiedzę na temat przyrody Roztocza.

30 czerwca odbyła się konferencja Instytutu Nauk Biologicznych, której głównym celem było podsumowanie osiągnięć naszych naukowców w 2024 r. oraz zaprezentowanie działalności naukowej i dydaktycznej poszczególnych katedr. Spotkanie sprzyjało wymianie doświadczeń, nawiązywaniu współpracy oraz dyskusji o nowych perspektywach i planach na kolejne lata. Konferencję zaszczycili swoją obecnością: prof. dr hab. Zbigniew Pastuszek – prorektor ds. rozwoju i współpracy z gospodarką; dr hab. Beata Cristóvão, prof. UMCS – dziekan Wydziału Chemii oraz prof. dr hab. Małgorzata Grabarczyk – dyrektor Instytutu Nauk Chemicznych. Obrady podzielono na cztery panele, w ramach których

przedstawiciele katedr wygłaszali 20-minutowe referaty zakończone pytaniami i krótką dyskusją.

Wydarzenia

5 czerwca odbyła się III Uczelniana Wymiana i Adopcja Roślin Doniczkowych. Akcja ta jest potocznie nazywana na Wydziale fito-crossingiem. Każdy mógł przyjść i zabrać roślinę do domu oraz podzielić się sadzonkami ze swojej domowej kolekcji. Projekt został zrealizowany dzięki środkom pozyskanym z grantu przyznanego przez Samorząd Studentów UMCS oraz od sponsorów – Przedsiębiorstwa Nasiennictwa Ogrodniczego i Szkółkarstwa w Ożarowie Mazowieckim Sp. z o.o. oraz OBI. Organizatorem wydarzenia, które w tym roku było częścią VI EU Green Week w Lublinie, było Studenckie Koło Naukowe Fitochemików.

1 lipca podziękowaliśmy reprezentacji Wydziału Artystycznego za wzbogacenie przestrzeni naszego Wydziału muraliem o tematyce biologicznej. Wraz ze studentkami, które wykonały mural, przybyli do nas dr hab. Piotr Korol – prodziekan ds. studiów plastycznych i dr hab. Małgorzata Gorzelewska-Namiota, prof. UMCS. Dziekan dr hab. Anna Matuszewska, prof. UMCS oraz prodziekan ds. studenckich dr hab. Małgorzata Marczak złożyły podziękowania na ręce artystek i zaprosiły je do dalszej współpracy. Spośród kilkunastu propozycji społeczność Wydziału w głosowaniu wybrała projekt Martyny Węgiel, studentki II roku grafiki. Praca nad dziełem zajęła kilka tygodni. Mamy nadzieję, że to dopiero początek współpracy z artystami. Już wybieramy kolejne przestrzenie, które chcielibyśmy poddać kolorowej metamorfozie. Studenci kierunków plastycznych będą mogli doskonalić swoje umiejętności, a my pracować i uczyć się z uśmiechem na twarzy. Nie od dziś wiadomo, że biologia często koresponduje ze sztuką.

Wydział Chemii

Sukcesy

Mgr Szymon Gustaw do kwietnia 2027 r. realizuje projekt pt. „Zastosowanie substancji zągęszczających jako modyfikatorów biowęgla pod kątem usuwania lantanowców”,

finansowany ze środków budżetu państwa, przyznanych przez Ministra Nauki w ramach Programu „Perły nauki II”. Kwota finansowania: 192 940 zł. Jego efektem będzie opracowanie metody syntezy biowęgla modyfikowanych różnymi substancjami zagęszczającymi cechującymi się aktywnością powierzchniową związaną z obecnością reaktywnych grup funkcyjnych, rozbudowaną strukturą porowatą i zwiększoną zdolnością adsorpcyjną. Pozwoli to na wykorzystanie tych kompozytów w procesie usuwania lantanowców(III) z roztworów po ługowaniu. Pierwiastki ziem rzadkich (REE – *rare earth elements*) są powszechnie wykorzystywane w przemyśle do transformacji energetycznej oraz tworzenia nowoczesnych technologii, takich jak smartfony, laptopy lub panele fotowoltaiczne. W wyniku tej działalności coraz większa ich ilość przedostaje się do środowiska naturalnego, nie pozostając obojętna dla zdrowia ludzi. Na całym świecie poszukiwane są metody umożliwiające odzyskiwanie pierwiastków ziem rzadkich z roztworów wodnych, pozwalające na jednoczesne oczyszczanie środowiska i ponowne ich wykorzystanie w procesach przemysłowych.

Patenty

Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej udzielił patentów na następujące wynalazki pracowników Instytutu Nauk Chemicznych:

- Pat. 443943 pt. „Sposób otrzymywania kompozycji lakierniczej i kompozycja lakiernicza otrzymywana tym sposobem”. Twórcy: prof. dr hab. Beata Podkościelna i dr Bogdan Tarasiuk;
- Pat. 247274 pt. „Sposób otrzymywania polimerów kobaltowych”. Twórcy: prof. dr hab. Barbara Gawdzik i dr Przemysław Pączkowski;
- Pat. 247284 pt. „Sposób otrzymywania polimerowych sorbentów”. Twórcy: dr hab. Grzegorz Wójcik, prof. UMCS i Karolina Zinkowska (doktorantka).

Wydarzenia

W dn. 23–24 czerwca na Wydziale Chemii odbyła się Wampiriada – akcja oddawania krwi, zorganizowana przez Niezależne Zrzeszenie Studentów we współpracy z Regionalnym Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa w Lublinie. Studenci, pracownicy Uczelni oraz mieszkańcy Lublina po raz kolejny udowodnili, że można liczyć na ich pomoc. W ciągu dwóch dni akcji udało się zebrać ponad 20 l krwi, co może uratować życie na-

wet 130 osobom potrzebującym transfuzji. Akcja od lat cieszy się ogromnym zainteresowaniem, a jej zasięg stale rośnie. W tym roku Wampiriada świętowała 25-lecie istnienia, będąc obecną na 23 uczelniach w całej Polsce. Organizatorzy dziękują wszystkim, którzy wzięli w niej udział. Następna akcja odbędzie się już jesienią.

Wyjazdy

W dn. 1 maja – 5 czerwca mgr Monika Raczkiewicz i mgr Karol Osipiuk uczestniczyli w szkole letniej prowadzonej w University of Novi Sad Faculty of Science w Nowym Sadzie (Serbia).

W dn. 28 maja – 1 czerwca dr hab. Beata Cristóvão, prof. UMCS uczestniczyła w dorocznym spotkaniu European Chemistry Thematic Network Association (ECTN Annual meeting and GA 2025) i sympozjum pt. „Changes in teaching and learning in university Chemistry Education” w Uniwersytecie Bolońskim (Włochy).

W dn. 7–16 czerwca prof. dr hab. Patryk Oleszczuk uczestniczył w „International Conference of Solid Waste 2025: Waste Management for Carbon Neutrality and Circular Economy” w ramach wizyty naukowej w Dongguan University of Technology (Chiny).

W dn. 8–20 czerwca dr Agnieszka Lipke przebywała na stażu naukowym na Uniwersytecie Wileńskim (Litwa).

W dn. 23–28 czerwca dr hab. Agnieszka Gładysz-Płaska, prof. UMCS uczestniczyła w „4th Journal of Thermal Analysis and Calorimetry Conference & 10th V4 Thermoanalytical Conference” w Budapeszcie (Węgry).

W dn. 23–28 czerwca prof. dr hab. Małgorzata Grabarczyk i dr hab. Cecylia Wardak, prof. UMCS uczestniczyły w Man E-NICHE annual meeting w ramach akcji COST: CA22102 „European Network in CHEmical Ecology: translating the language of life into sustainability (E-NICHE)” w University of Evora (Portugalia).

Współpraca ze szkołami

W czerwcu na Wydziale odbyły się warsztaty dla uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych:

- 2 czerwca warsztaty „Kolorowa chemia” dla uczennic i uczniów z Prywatnego Liceum Ogólnokształcącego

im. Królowej Jadwigi w Lublinie poprowadzili: dr Agnieszka Marcewicz-Kuba i dr Przemysław Podkościelny; obsługa laboratoryjna: dr Wiesława Ćwikła-Bundyra.

- 3 czerwca warsztaty „Kolorowa chemia” dla uczennic i uczniów szkoły partnerskiej I Liceum Ogólnokształcącego im. Władysława Jagiełły w Krasnymstawie poprowadziły: dr Monika Pańczyk i dr Elżbieta Olszewska, obsługa laboratoryjna: dr Wiesława Ćwikła-Bundyra;
- 9 czerwca warsztaty „Kolorowa chemia” dla uczennic i uczniów z Prywatnego Liceum Ogólnokształcącego im. Królowej Jadwigi w Lublinie poprowadzili: dr Agnieszka Marcewicz-Kuba i dr Przemysław Podkościelny; obsługa laboratoryjna: dr Wiesława Ćwikła-Bundyra.
- 16 czerwca warsztaty „Wodorotlenki” dla uczennic i uczniów Szkoły Podstawowej nr 38 w Lublinie poprowadziły: dr Monika Pańczyk i dr Elżbieta Olszewska.

Wydział Ekonomiczny

Sukcesy

29 maja dziekan dr hab. Marcin Lipowski, prof. UMCS wręczył certyfikaty studentom naszego Wydziału biorącym udział w międzynarodowym projekcie X-Culture, którego celem jest nauka przez praktykę współpracy w międzynarodowych zespołach. W projekcie, prowadzonym pod kierunkiem dr. hab. Pawła Pasierbiaka, prof. UMCS i dr Moniki Wojtas, studenci zarządzania, ekonomii oraz studenci zagraniczni z programu Erasmus+ zostali włączeni do międzynarodowych wirtualnych zespołów, w ramach których pracowali nad realnymi problemami biznesowymi przygotowanymi przez firmy z różnych krajów. Łącznie w tej edycji projektu wzięło udział ponad 5800 studentów ze 161 uniwersytetów w 41 krajach. Zespół, w którego skład wchodziła nasza studentka Anhelina Frol, został uznany za jeden z najlepszych pod względem wysokiej jakości przygotowanego raportu końcowego. Prof. P. Pasierbiak i dr M. Wojtas otrzymali nagrody X-Culture Best Professor Awards, przyznawane wykładowcom, którzy w szczególny sposób wspierają sukcesy swoich studentów oraz wnoszą istotny wkład w rozwój projektu X-Culture.

Goście

W dn. 5–11 czerwca na Wydziale Ekonomicznym gościli prof. Dedhy Sulistiawan i dr Felizia Arni Rudiawarni z Uniwersytetu Surabaya (Indonezja). W trakcie pobytu spotkali się z władzami Uczelni, Wydziału oraz Instytutu Ekonomii i Finansów, a także poprowadzili seminarium naukowe i zajęcia dydaktyczne.

18 czerwca odbył się wykład otwarty doktoranta Uniwersytetu w Ghent w Belgii Espéranta Mwishamali Lukobo pt. „Mining, Governance, Security and Local Government”. Badania prelegenta koncentrują się na zagadnieniach związanych z małoskalowym górnictwem kobaltu w Demokratycznej Republice Konga.

Naukowcy w mediach

Dr Łukasz Jasiński udzielił obszernego wywiadu dla prestiżowego amerykańskiego pisma „The Misesian”, wydawanego przez Instytut Misesa w Auburn (USA). Opowiedział o swojej drodze naukowej – od rozczarowania ekonomią głównego nurtu, po odkrycie szkoły austriackiej dzięki książkom Henry’ego Hazlitta. To właśnie lektura klasyków myśli wolnorynkowej zainspirowała go do dalszych badań nad systemami opieki zdrowotnej. Wywiad koncentruje się na aktualnym projekcie badawczym dr. Jasińskiego, który realizuje w ramach stypendium Fundacji Kościuszkowskiej jako *visiting scholar* w Instytucie Misesa. Tematem jego badań są konta oszczędnościowe na cele medyczne (*Medical Savings Accounts*) oraz ich wpływ na poprawę dostępu do usług zdrowotnych. W szczególności interesuje go to, czy w ochronie zdrowia możliwe są efektywne rozwiązania rynkowe. Dr Jasiński zwraca również uwagę na różnice pomiędzy amerykańskim i polskim systemem opieki zdrowotnej.

Wydział Filologiczny

Habilitacje

18 czerwca Rada Naukowa Instytutu Językoznawstwa i Literaturoznawstwa podjęła uchwałę o nadaniu stopnia doktora habilitowanego w dyscyplinie językoznawstwo

dr Veronice Del Valle Caceli z Katedry Hispanistyki Instytutu Językoznawstwa i Literaturoznawstwa. Osiągnięcie naukowe – rozprawa habilitacyjna pt. *La traducción en el aula de ELE y en la formación de traductores en ámbito jurídico y turístico* (Wydawnictwo UMCS, 2023). Przewodnicząca Komisji Habilitacyjnej: prof. dr hab. Teresa Tomaszek (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu); sekretarz: dr hab. Beata Brzozowska-Zburzyńska, prof. UMCS; członek: dr hab. Edyta Jabłonka, prof. UMCS; recenzenci: dr hab. Iwona Kasperska, prof. UAM (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu); dr hab. Maria Koszła-Szymańska (Uniwersytet Warszawski); dr hab. Natalia Czopek, prof. UJ (Uniwersytet Jagielloński w Krakowie); prof. dr hab. Joanna Wilk-Racińska (Uniwersytet Śląski w Katowicach).

Konferencje

9 czerwca prof. dr hab. Dariusz Chemperek wziął udział w konferencji „Horyzonty kultury staropolskiej”, zorganizowanej przez Centrum Badań Epok Wczesnonowoczesnych i Akademię Nauk Stosowanych w Nowym Targu, gdzie wygłosił referat „Obyczajowość dawnej szlachty w świetle piśmiennictwa Rzeczypospolitej Babińskiej”.

W dn. 26–27 czerwca prof. dr hab. Dariusz Chemperek oraz dr hab. Anna Nowicka-Struska, prof. UMCS wzięli udział w międzynarodowej konferencji w Toruniu pt. „Princess Anna Vasa (1568–1625) and Women of the Late 16 th – Early 17 th Century”, zorganizowanej przez Centrum Badań Epok Wczesnonowoczesnych Uniwersytetu Opolskiego. Wygłosili referaty: „Writers, copyists, and creators of the first of the 17 th century from the circle of Polish nuns” (A. Nowicka-Struska) i „Anna Vasa's Plants” (D. Chemperek).

Spotkania

27 czerwca w Muzeum Józefa Czechowicza w Lublinie odbyło się spotkanie z dyrektorem Instytutu Językoznawstwa i Literaturoznawstwa prof. dr hab. Arkadiuszem Bagłajewskim z Katedry Historii Literatury Polskiej, autorem niedawno wydanej książki *Zapomniany romantyzm*. Zbiór studiów i szkiców ukazał się nakładem Wydawnictwa UMCS w 2024 r. i próbuje przywrócić do obiegu zapomnianych twórców, takich jak m.in. Kornel Ujejski, Wincenty Pol i Władysław Syrokomla.

Naukowcy w mediach

9 czerwca dr Bartosz Wójcik z Katedry Lingwistyki Stosowanej wziął udział w audycji „Raport o stanie świata”, prowadzonej przez Agatę Kasprolewicz, gdzie rozmawiał o książkach kenijskiego pisarza Ngũgĩ wa Thiong'o.

Wydział Filozofii i Socjologii

Konferencje

13 czerwca w Instytucie Filozofii odbyło się Philosophica: Analytic Philosophy Symposium (philosophica.edu.pl). Konferencja została zaprojektowana jako forum wymiany wiedzy między uznanymi i początkującymi badaczami pracującymi w tradycji analitycznej. Wystąpienia dotyczyły m.in. filozofii języka (np. kłamstwo, normy semantyczne, natura słów), filozofii umysłu (np. myślenie, pamięć, duże modele językowe) i epistemologii (np. wiedza, rozumowanie, teorie spiskowe). W programie znalazły się dwa wykłady – prof. dr hab. Joanny Odrowąż-Sypniewskiej i dr. hab. Piotra Kozaka – oraz sesje w języku polskim i angielskim. Uczestnicy zaprezentowali badania dotyczące takich zagadnień jak ekspresywizm językowy, poznanie AI oraz epistemiczne implikacje dezinformacji. W skład Komitetu Organizacyjnego weszli: dr Kamil Lemanek, dr hab. Marcin Wolski, Ilona Gruzla, Marika Leszczyńska, Wiktoria Perlińska i Weronika Szewczyk. Philosophica z powodzeniem zapoczątkowała to, co zapowiada się jako powracająca platforma dla filozofii analitycznej w Polsce i poza nią.

Wydział Historii i Archeologii

Konferencje

W dn. 29 maja – 1 czerwca w Wilnie odbyła się XII Międzynarodowa Interdyscyplinarna Konferencja Naukowa „Miejsce Litwy i Polski w procesach integracji (dezintegracji) regionalnej i euroatlantyckiej – postępy, wyzwania, perspektywy”, zorganizowana przez

Stowarzyszenie Naukowców Polaków Litwy i Ambasadę Polską w Republice Litewskiej. Obrady odbywały się w sali konferencyjnej Ambasady RP w Republice Litewskiej oraz w Domu Kultury Polskiej w Wilnie. Uczestnikiem konferencji był prof. dr hab. Waldemar Kozyra, kierownik Pracowni Historii Społeczeństwa Obywatelskiego i Samorządności Lokalnej, który wygłosił referat „Rzeczpospolita Polska wobec Wileńszczyzny na przykładzie urzędu ministrów spraw wewnętrznych (1926–1939)”. Prof. W. Kozyra jest również recenzentem tomu „Rocznika Stowarzyszenia Naukowców Polaków Litwy” nr 24 A/2024, zawierającego artykuły z XI Międzynarodowej Interdyscyplinarnej Konferencji Naukowej „Miejsce Litwy i Polski w procesach integracji (dezintegracji) regionalnej i euroatlantyckiej – postępy, wyzwania, perspektywy”, która odbyła się w Wilnie w dn. 23–25 maja 2024 r.

z czerwca odbyła się Międzynarodowa Konferencja Naukowa pt. „Wpływ konfliktów zbrojnych na relacje między narodami w Europie Środkowo-Wschodniej w XX i XXI wieku”, zorganizowana przez Instytut Historii. Obrady podzielono na trzy panele. Gościem specjalnym był Hayk Khalatyan (Analytical Centre for Strategic Studies and Initiatives, Armenia). Spotkanie uroczyście otworzył prorektor ds. ogólnych dr hab. Arkadiusz Bereza, prof. UMCS. W Komitecie Organizacyjnym znaleźli się: dr hab. Dariusz Tarasiuk, prof. UMCS, dr hab. Jadwiga Kozłowska-Doda, prof. UMCS, dr hab. Roman Wysocki, prof. UMCS, dr hab. Piotr Cichoracki, prof. UW i Milena Jonak.

Wyjazdy

W dn. 1–31 maja, na zaproszenie władz Instytutu Historii Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, mgr Rafał Juściński, doktorant w Szkole Doktorskiej Nauk Humanistycznych i Sztuki UMCS odbył staż naukowy w ramach realizacji Indywidualnego Planu Badawczego. Opiekunem naukowym był dr hab. Janusz Mierzwa, prof. UJ. Pobyt stanowił element przygotowań do powstania dysertacji pod kierunkiem dr hab. Marka Siomy, prof. UMCS (promotor) i dr hab. Ariela Orzełka (promotor pomocniczy) z Katedry Metodologii i Badań nad XX–XXI w. Podstawowym zadaniem doktoranta była kwerenda w zbiorach Archiwum Narodowego w Krakowie. W jej wyniku mgr R. Juściński pozyskał wiele nowych materiałów źródłowych. Mógł

także zapoznać się ze zbiorami Biblioteki Jagiellońskiej oraz Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Krakowie. Podsumowaniem stażu był wykład mgr. R. Juścińskiego pt. „Oficjalne obchody święta 11 listopada w Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej lat osiemdziesiątych XX wieku. Zarys problemu”. Uczestniczyli w nim pracownicy naukowcy oraz studenci Instytutu Historii UJ.

W dn. 2–5 czerwca dr hab. Piotr Bednarz, prof. UMCS, dyrektor Instytutu Historii, przebywał na Helmut Schmidt Universität/Universität der Bundeswehr w Hamburgu na zaproszenie Katedry Historii Europy Wschodniej i Środkowowschodniej Wydziału Nauk Humanistycznych i Społecznych. Wizyta obejmowała wygłoszenie wykładu na temat II RP i jej skomplikowanych stosunków z państwami ościennymi, ze szczególnym uwzględnieniem kwestii militarnych, które najbardziej interesowały studentów tej wojskowej uczelni. Prof. P. Bednarz wziął także udział w zajęciach laboratoryjnych, w trakcie których studenci mierzyli się ze sztuką odczytywania pisanych kurrentą dokumentów austro-węgierskich komend okupacyjnych z okresu I wojny światowej z Lubelszczyzny. Jest to część projektu, który IH UMCS prowadzi wspólnie z Uniwersytetem Bundeswehry. Trzecim elementem było seminarium z udziałem slawistki z Bazylei dr Clei Wanner, poświęcone problemom relacji pomiędzy narodami słowiańskimi w kontekście kształtowania się nowych warunków polityczno-narodowych po rozpadzie ZSRR. Planowane jest wspólne wydawnictwo poświęcone wybranym problemom Europy Środkowej w trzech różnych optykach: niemieckiej, szwajcarskiej i polskiej.

Projekt „Pijarzy prowincji polskiej i litewskiej – słownik biograficzny”, finansowany przez Narodowy Program Rozwoju Humanistyki, daje możliwość pogłębionych badań nad biogramami zasłużonych pijarów nie tylko w Polsce, ale i innych krajach europejskich. Zespół kierowany przez dr hab. Mariusza Ausza, prof. UMCS prowadził już kwerendy w Wilnie i Budapeszcie, a tym razem przysłała kolej na słowacką Lewoczę. W zasobach archiwum mającego siedzibę w tym malowniczym miasteczku znajdują się bezcenne materiały do historii pijarów różnych prowincji. W pracach wzięli udział również dr hab. Dariusz Szewczuk i dr Kamil Michaluk z Katedry Historii Społecznej i Edukacji oraz dr hab. Krzysztof Latawiec, prof. UMCS – kierownik Katedry

Archiwistyki i Nauk Pomocniczych Historii. Kwerenda miała miejsce w dn. 22–26 czerwca.

Wykłady

5 czerwca odbyło się spotkanie z dr. Konradem Grocheckim, który opowiedział o zamku w Krupem, jego historii, pierwotnej formie, kolejnych właścicielach rozbudowujących fortyfikację oraz o ciekawej postaci, jaką był Paweł Orzechowski. Dr K. Grochecki jest absolwentem studiów archeologicznych i historycznych na UMCS, muzealnikiem i archeologiem w Muzeum Regionalnym w Krasnymstawie. Organizatorem spotkania było Koło Naukowe Studentów Krajoznawców, którego opiekunem jest dr hab. Ireneusz Łuć, prof. UMCS z Katedry Historii Starożytnej i Średniowiecznej. Opiekę organizacyjną sprawowali przedstawiciele Koła – Oliwia Haratym i Dawid Karaś.

5 czerwca odbył się wykład pt. „Soukromé archiv v České republice” („Archiwa prywatne w Republice Czeskiej”), który wygłosiła goszcząca na UMCS w ramach programu Erasmus+ prof. PhD. Marie Ryantová, CSc. z Katedry Archiwistyki i Nauk Pomocniczych Historii Uniwersytetu Południowoczeskiego w Czeskich Budziejowicach. Przedstawiła stan archiwów podmiotów prywatnych w Republice Czeskiej, które zawierają cenne materiały do historii wszystkich dziedzin życia i powinny być objęte wsparciem władz publicznych. To kolejny pobyt w Lublinie przedstawicieli budziejowickiej uczelni, z którą Katedra Archiwistyki i Nauk Pomocniczych Historii współpracuje od lat.

6 czerwca w Piwnicy pod Fortuną dr Kamil Jakimowicz z Katedry Historii XVI–XIX w. i Europy Wschodniej wygłosił wykład pt. „Kupcy włoscy w Lublinie w XVI–XVIII wieku”. Wystąpienie, przygotowane na podstawie wyników prowadzonych kwerend, dotyczyło obecności w mieście nad Bystrzycą przybyszów z Półwyspu Apenińskiego, m.in. z rodzin Thelani, Bottini, Moro, Tucci, Montelupi, Guccio, Cecchi, Pestalozzi, Bambacari, Savioli czy Palazzio. Szczegółne zainteresowanie wzbudziła kwestia towarów wystawianych podczas lubelskich jarmarków za sprawą kupców włoskich z miejsc, z których pochodzili (m.in. Florencja, Lukka, Livorno, Neapol, Genua, Rovereto, Bassano, Werona, Vincenza, Wenecja), powiązań z wiodącymi wówczas

bankierami (m.in. z rodzin Capponich oraz Barsottich), postrzegania przez nich Rzeczypospolitej polsko-litewskiej w kontekście kulturowym, aspektów logistycznych związanych z transportem towarów, relacji z lokalnymi kupcami oraz znaczenia Lublina w szerszej sieci powiązań ekonomicznych na kontynencie europejskim.

11 czerwca Centrum Badań nad Historią Regionalną i Lokalną oraz Instytut Historii zorganizowali spotkanie otwarte z cyklu „Z dziejów Lublina i Lubelszczyzny”. Wykład pt. „Z dziejów ziemiaństwa na Lubelszczyźnie. Generał Jan Weyssenhoff i pisarz Józef Weyssenhoff oraz dobra ziemskie Samokłęski” wygłosiła dr Ewa J. Leśniewska.

Publikacje

W ramach serii wydawniczej BRILL Studies in Greek and Roman Epigraphy (BRILL, Leiden) ukazała się książka dr Anny Miączewskiej pt. *Edicta munerum: Advertising and Promotion of Gladiatorial Games in Ancient Pompeii*. Publikacja porusza problematykę kulis walk gladiatorów w starożytnych Pompejach, skupiając się na społecznym fenomenie, jakim była ich promocja i reklama. Autorka analizuje sposoby, którymi ówczesne społeczeństwo posługiwało się przy informowaniu mieszkańców o widowiskach – głównie przez inskrypcje umieszczane w przestrzeni publicznej. Książka udowadnia, że dobrze rozwinięty system „marketingu” wydarzeń masowych istniał już w starożytności, a epigrafika (napisy na murach, tablicach, pomnikach) była potężnym narzędziem komunikacji już w I w. p.n.e. i I w. n.e.

Współpraca ze szkołami

30 maja w I Liceum Ogólnokształcącym im. Władysława Broniewskiego w Świdniku uczniowie spotkali się z pracownikami Wydziału Historii i Archeologii – dr. hab. Tomisławem Giergielem, prof. UMCS z Katedry Archiwistyki i Nauk Pomocniczych Historii oraz dr. Kamilem Jakimowiczem z Katedry Historii XVI–XIX w. i Europy Wschodniej. Wysłuchali interesujących wykładów pt. „Jaki znak Twój? Heraldyka w życiu codziennym” oraz nt. architektury sakralnej Rzymu w okresie renesansu i baroku. Uczniowie z wielką uwagą uczestniczyli w wykładach i zadawali pytania świadczące o zainteresowaniu prezentowaną tematyką. Wykłady odbyły się w związku z udziałem w Programie Szkół Partnerskich UMCS.

4 czerwca odbyło się III Ogólnopolskie Forum Szkół Partnerskich UMCS. Przy stoisku promocyjnym Wydziału Historii i Archeologii zainteresowani wzięli udział m.in. w zgadywance „Człowiek vs. AI”, grze z pytaniami „Historiomat” oraz mogli wylosować jedną z kart „Jakie zawody zastąpi AI w 2030 roku?”. Dodatkowo uczestnicy obejrzeli zwiastun archeologicznego projektu pt. „Od epoki kamienia po Wielką Wojnę – archeologia Lubelszczyzny”. Za pomoc organizacyjną i rozmowy z uczestnikami Forum dziękujemy Annie Szostak i Filipowi Mikulskiemu z Koła Metodologicznego Historyków oraz Jakubowi Gęśli ze Studenckiego Koła Naukowego Archiwistów.

Naukowcy w mediach

Kres istnienia II Rzeczypospolitej jest związany ze zmianą władzy w warunkach wojny. Przegrana z III Rzeszą spowodowała, że naczelne władze Rzeczypospolitej opuściły jej terytorium, mając nadzieję na kontynuowanie walki z terenu Francji. Stało się inaczej, albowiem Rumuni internowali Prezydenta RP, Naczelnego Wodza oraz rząd na czele z premierem Sławojem Składkowskim. Postać ostatniego przedwrześniowego szefa rządu była przedmiotem rozmowy na żywo red. Krzysztofa Świątka z dr. hab. Markiem Siomą, prof. UMCS pt. „Czy sprawiedliwie osądzamy ostatniego premiera II RP?”. Audycję z cyklu „Historia toczy się dziś” zrealizowano 13 czerwca w siedzibie Centralnego Przystanku Historia IPN.

Wydział Matematyki, Fizyki i Informatyki

Sukcesy

Członek Studenckiego Koła Naukowego Matematyków „Akademia Platońska” Mateusz Sokołowski zajął pierwsze miejsce w konkursie na najlepszy poster z plakatem pt. „Wszystko się ugina: różniczkowe równanie belki”. Konkurs został zorganizowany w ramach Konferencji Studenckiej „Oblicze” na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu w dn. 9–11 maja.

Spotkania

30 czerwca odbyło się spotkanie z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego. Jego celem było

podsumowanie współpracy, rozpoczęcie dyskusji na temat potrzebnych zmian w programach studiów w kontekście oczekiwań rynku pracy oraz przedstawienie najnowszej oferty studiów na Wydziale Matematyki, Fizyki i Informatyki.

Współpraca ze szkołami

4 czerwca członkowie Koła Dydaktyków MaFiI oraz Koła Naukowego Studentów Fizyki wzięli udział w III Ogólnopolskim Forum Szkół Partnerskich. Studenci promowali kierunki studiów na Wydziale, pokazując zaproszonym uczniom ciekawe i angażujące eksperymenty.

6 czerwca odbył się finałowy etap konkursu „Rok przed Maturą – Matematyka”, skierowanego do uczniów przedostatnich klas szkół podstawowych. Konkurs został objęty honorowym patronatem marszałka województwa lubelskiego Jarosława Stawiarskiego, prezydenta Lublina dr. Krzysztofa Żuka oraz rektora prof. dr. hab. Radosława Dobrowolskiego. Laureaci oprócz nagród otrzymali Złote Indeksy uprawniające do studiowania dowolnego kierunku na Wydziale Matematyki, Fizyki i Informatyki.

11 czerwca Wydział Matematyki, Fizyki i Informatyki gościł uczniów Międzynarodowego Liceum Ogólnokształcącego Paderewski, którzy wysłuchali wykładów: „Powstanie matematyki” (dr Jerzy Mycka) oraz „Matematyka w akcji: Od średnich do sztucznej inteligencji” (dr Tomasz Walczyński).

12 czerwca dr Iwona Ostolska (Katedra Radiochemii i Chemii Środowiskowej) oraz mgr Maciej Szymoniak (koordynator ds. promocji WMFiI) wzięli udział w wyjeździe promocyjno-informacyjnym w ramach projektu EduBus do II Liceum Ogólnokształcącego im. Piotra Firleja w Lubartowie.

18 czerwca uczniowie Szkoły Podstawowej nr 2 im. Jana Kochanowskiego w Lublinie odwiedzili Wydział. Dr hab. Bożena Zgardzińska, prof. UMCS i dr Marek Gorgol oprowadzili uczniów po Muzeum Fizyki oraz wystawie druku 3D. Goście zobaczyli także pracownie, w których studenci kierunku inżynieria druku 3D odbywają zajęcia.

Wydział Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej

Goście

Dr Andrea Giampiccoli z Department of Hospitality and Tourism, Faculty of Management Sciences Durban University of Technology w czerwcu odbył kolejną wizytę na naszym Wydziale. W jej trakcie przeprowadził wykład dla studentów kierunku turystyka i rekreacja oraz spotkał się z dziekan dr Jolantą Rodzoś, prof. UMCS w celu omówienia dalszej współpracy. Inicjatorką wydarzenia była dr hab. Anna Dłużewska, prof. UMCS.

Wydarzenia

20 maja nasz Uniwersytet, reprezentowany przez dziekan dr Jolantę Rodzoś, prof. UMCS, podpisał umowę o współpracy z Zespołem Szkół Licealnych im. Bolesława Chrobrego w Leżajsku, który reprezentował dyrektor mgr inż. Zbigniew Trębacz. Umowa obejmie m.in. wspólną realizację projektów dotyczących prowadzonych przez Wydział kierunków studiów i badań naukowych, udział nauczycieli i uczniów w wydarzeniach popularnonaukowych, prowadzenie dla szkoły wykładów i innych zajęć oraz promowanie naszej oferty kształcenia wśród uczniów. W podpisaniu umowy uczestniczyli również prodziekan ds. studenckich prof. dr hab. Wojciech Zgłobicki oraz dr hab. Paweł Zieliński, prof. UMCS – członek zespołów programowych ds. kierunków turystyka i rekreacja oraz geografia wojskowa i zarządzanie kryzysowe.

W dn. 7–8 czerwca w Parku Rekreacji Zoom Natury w Janowie Lubelskim odbyło się wydarzenie pt. „ZOOM NA LUBELSKIE – LUBELSKIE FLOW. Otwarcie Sezonu Turystycznego w Województwie Lubelskim”, zorganizowane przez Samorząd Województwa Lubelskiego wspólnie z Gminą Janów Lubelski oraz Lubelską Regionalną Organizacją Turystyczną. W programie znalazły się: rajd rowerowy po Lasach Janowskich, spływ kajakowy rzeką Bukową, wyścigi kajakowe na zalewie janowskim, marsz nordic walking, loty balonem, prezentacje survivalowe, ognisko z piosenką turystyczną,

kino plenerowe i koncerty. Ponadto na terenie Parku Rekreacji Zoom Natury zorganizowano strefę wystawienniczo-gastronomiczno-rozrywkową. Studenci kierunków: turystyka i rekreacja, geografia i gospodarka przestrzenna, pod opieką dr. Krzysztofa Kałamuckiego, prof. UMCS oraz dr Joanny Szczęsnej, zorganizowali stoisko, na którym proponowali uczestnikom wydarzenia gry, quizy, krzyżówki i konkursy z nagrodami o tematyce geograficznej i turystycznej oraz prezentowali ofertę studiów na Wydziale Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej.

17 czerwca odbył się Dzień Otwarty Nadleśnictwa Gościeradów. W ramach nawiązanej wcześniej współpracy w wydarzeniu uczestniczyli przedstawiciele Wydziału. Dr hab. Wioletta Kałamucka wygłosiła wykład pt. „Wartości i ochrona ciemnego nieba”, a dr Adam Lesiuk przedstawił prelekcję „Żuraw – ambasador polskich mokradeł”. Na stoisku promocyjnym Wydziału sześcioro studentów kierunków: gospodarka przestrzenna, geografia, turystyka i rekreacja oraz geoinformatyka opowiadało o ofercie edukacyjnej i sprawdzało wiedzę uczestników na temat Lubelszczyzny, przeprowadzając gry i quizy o naszym regionie. W czasie Dnia Otwartego była także prezentowana wystawa kartograficzna „Lubelszczyzna na mapach dawnych”, przygotowana przez pracowników Zakładu Geomatyki i Kartografii.

Wyjazdy

31 maja studenci kierunków Tourism Management oraz turystyka i rekreacja odbyli wizytę studyjną w Zamościu w ramach przedmiotu funkcja turystyczna i rekreacyjna miasta. Opiekunkami wyjazdu, który odbył się z okazji 31. Jarmarku Hetmańskiego, były dr Renata Krukowska i dr Joanna Szczęsna.

10 czerwca przedstawiciele Wydziału uczestniczyli w wyjeździe studyjnym do Solca nad Wisłą na zaproszenie burmistrza dr Małgorzaty Szymańskiej. Podczas pobytu pracownicy zapoznali się z wybranymi zasobami środowiska przyrodniczego i kulturowego regionu. Wkrótce rozpoczną się działania związane z oceną geozagrożeń, opracowaniem przestrzennym oraz koncepcjami produktów turystycznych i geoturystycznych.

Warsztaty

13 maja odbyły się kolejne warsztaty „Lublin – Miasto Twoich Pomysłów”, realizowane w ramach programu Akademicki Lublin przez Studenckie Koło Naukowe Planistów „Smart City” pod opieką dr Dagmary Kociuby. Uczniowie Międzynarodowego Liceum Ogólnokształcącego Paderewski w Lublinie z nauczycielką Agnieszką Kulig tworzyli projekty przestrzeni zgodne z ideą miasta 15-minutowego.

W dn. 29–30 maja laureaci konkursu filmowego „Wiosenne obrazy i dźwięki natury” uczestniczyli w warsztatach przyrodniczych w Lasach Janowskich, które były zwieńczeniem tegorocznych obchodów Światowego Dnia Ziemi na UMCS. Uczniowie z 5 szkół wraz z nauczycielami poznawali Lasy Janowskie pod opieką dr. Adama Lesiuka. Wydarzenie obejmowało m.in. spotkania z pracownikami parku krajobrazowego, warsztaty z rozpoznawania roślin, wycieczkę rowerową i zwiedzanie rezerwatu przyrody Imielty Ług.

Wydział Pedagogiki
i Psychologii

Habilitacje

23 czerwca Rada Naukowa Instytutu Pedagogiki, na podstawie wniosku Komisji Habilitacyjnej w składzie: przewodnicząca – prof. dr hab. Grażyna Dryżałowska (Uniwersytet Warszawski); sekretarz – dr hab. Małgorzata Kuśpit, prof. UMCS; recenzenci: dr hab. Dorothea Podgórska-Jachnik, prof. UŁ (Uniwersytet Łódzki), dr hab. Danuta Opozda, prof. KUL (Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II), prof. dr hab. Małgorzata Sekułowicz (Akademia Wychowania Fizycznego we Wrocławiu), dr hab. Katarzyna Ćwirynkało, prof. UWM (Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie) oraz członek: dr hab. Zdzisław Kazanowski, prof. UMCS, podjęła uchwałę o nadaniu dr. Tomaszowi Knopikowi stopnia doktora habilitowanego nauk społecznych w dyscyplinie pedagogika. Tytuł osiągnięcia naukowego: „Teoria autodeterminacji w ocenie i wspieraniu rozwoju kompetencji emocjonalno-społecznych uczniów i uczennic, w tym ze szczególnymi potrzebami”.

Doktoraty

19 maja odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr. Łukasza Kwiatkowskiego. Tytuł pracy: „Podmiotowe uwarunkowania postaw pracowników pomocowych wobec przekształcania jednostek organizacyjnych pomocy społecznej w Centra Usług Społecznych”. Promotor: prof. dr hab. Anna Kanios. Promotor pomocniczy: dr Renata Krawczyk. Recenzenci: prof. dr hab. Barbara Kromolnicka (Uniwersytet Szczeciński), dr hab. Ewa Kantowicz, prof. UK (Uczelnia Korczaka) oraz dr hab. Beata Szluz, prof. UR (Uniwersytet Rzeszowski). Rada Naukowa Instytutu Pedagogiki na posiedzeniu 23 czerwca przyjęła uchwałę o nadaniu stopnia naukowego doktora w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie pedagogika mgr. Łukaszowi Kwiatkowskiemu.

Konferencje

W dn. 4–6 czerwca dr hab. Anna Dudak, prof. UMCS wzięła udział w międzynarodowej konferencji ERNAPE „Educational Partnership between Families, Schools, and Communities”, zorganizowanej przez University of Verona, Department of Human Science, w ramach której zaprezentowała poster „School cooperation with single parents – expectations vs. reality” (współautor: dr hab. Agnieszka Bochniarz).

W dn. 16–18 czerwca dr hab. Teresa Zubrzycka-Maciąg, prof. UMCS oraz dr hab. Danuta Wosik-Kawala, prof. UMCS uczestniczyły w XXXI Tatrzańskim Sympozjum Naukowym „Edukacja jutra” w Zakopanem, zorganizowanym przez Akademię Humanitas w Sosnowcu. Prof. T. Zubrzycka-Maciąg wygłosiła referat „Rola nauczyciela edukacji wczesnoszkolnej w rozwijaniu podmiotowości uczniów” oraz moderowała panel pt. „Edukacja wczesnoszkolna jako podstawa edukacji jutra”. Z kolei prof. D. Wosik-Kawala wygłosiła referat „Deinstytucjonalizacja pieczy zastępczej w percepcji społecznej – możliwości i ograniczenia” oraz moderowała panel pt. „Procesy wychowania dzieci i młodzieży: wzmacnianie zjawisk korzystnych oraz zmniejszanie nasilenia zjawisk szkodliwych”.

Wydarzenia

25 czerwca odbyły się warsztaty online pt. „AI with Awareness: Learn, Play, and Transform”, zorganizowane w ramach projektu ASPAI, realizowanego we współpracy

Instytutem Pedagogiki. Prowadziła je dr Begoña Arenas Romero (Innovation Training Center & Międzynarodowy Uniwersytet w La Rioja).

Wyjazdy

W dn. 28 kwietnia – 29 maja dr hab. Katarzyna Klimkowska, prof. UMCS z Katedry Teorii Wychowania odwiedziła jako profesor wizytujący Uniwersytet w Mesynie na Sycylii (Università degli Studi di Messina). Problematyka wyjazdu dotyczyła kondycji psychicznej i wellbeingu studentów.

Spotkania

16 czerwca w Instytucie Pedagogiki odbyło się spotkanie naukowe (wykład oraz dyskusja) z prof. dr. hab. Michałem Klichowskim z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Tematem spotkania było „Wykorzystanie generatywnej sztucznej inteligencji w pracy naukowej”.

Wydział Politologii i Dziennikarstwa

Profesury

6 czerwca prof. dr hab. Marta Wójcicka z Katedry Komunikacji Medialnej odebrała z rąk prezydenta RP Andrzeja Dudy nominację profesorską. Tytuł profesora nauk społecznych w dyscyplinie nauki o komunikacji społecznej i mediach prof. Marta Wójcicka otrzymała 13 września 2024 r.

24 czerwca prof. dr hab. Lidia Pokrzycka z Katedry Informatologii, Bibliologii i Edukacji Medialnej odebrała z rąk prezydenta RP Andrzeja Dudy nominację profesorską. Tytuł profesora nauk społecznych w dyscyplinie nauki o komunikacji społecznej i mediach prof. Lidia Pokrzycka otrzymała 3 lutego 2025 r.

Sukcesy

Kierunki realizowane na Wydziale Politologii i Dziennikarstwa znalazły się na wysokich pozycjach w prestiżowym rankingu kierunków studiów Perspektywy 2025 w obszarze nauk społecznych. Zespół kierunku dziennikarstwo i komunikacja społeczna trzeci rok z rzędu utrzymuje wysokie 5. miejsce w Polsce (na 23 oceniane

uczelnie). Wynik jest efektem konsekwentnie realizowanej wizji nowoczesnego kształcenia, praktycznego profilu studiów oraz imponujących osiągnięć kadry i studentów. Wysokie noty zdobyły także: administracja publiczna – 10. miejsce (z 30); bezpieczeństwo narodowe – 10. miejsce (z 29) i stosunki międzynarodowe – 10. miejsce (z 24).

Dyrektor Instytutu Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach prof. dr hab. Iwona Hofman została powołana do komisji oceny śródkresowej w Szkole Doktorskiej Nauk Społecznych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu oraz w Szkole Doktorskiej Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie. Ocena śródkresowa jest nowym elementem wprowadzonym w kształceniu doktorantów, którego celem jest podniesienie jakości kształcenia oraz weryfikacja postępów doktoranta w połowie podstawowego okresu kształcenia w danej szkole doktorskiej.

Prof. dr hab. Iwona Hofman została powołana do Rady Ekspertów ds. rozwoju badań naukowych Uniwersytetu Gdańskiego. Celem działania Rady jest wsparcie strategicznego rozwoju uczelni poprzez dzielenie się wiedzą i doświadczeniem. Udział w niej przyczyni się do wypracowania wartościowych kierunków rozwoju, odpowiadających na aktualne potrzeby oraz wyzwania stawiane przed uczelniami wyższymi.

Mateusz Andrzejewski – student kierunku produkcja medialna (2 rok, I st.) zajął 3. miejsce w kategorii animacja podczas XVI ogólnopolskiego konkursu filmów amatorskich „KLAPS” w Bydgoszczy. Jury doceniło jego autorską produkcję pt. *Statyczny* (obsada: Maja Warmijak, Szymon Suteniec, Daria Tęsna i Dawid Wdowicz). Celem Konkursu jest promowanie amatorskiej kinematografii, rozwój zainteresowania środowiskiem filmowym i odkrycie młodych, ambitnych twórców.

Konferencje

Badaczki z Katedry Informatologii, Bibliologii i Edukacji Medialnej wzięły udział w ogólnoukraińskiej konferencji naukowo-praktycznej z udziałem gości zagranicznych pt. „Media Technologies in Social Communications: Experience, Trends, Prospects”, która odbyła się w dn. 5–6 czerwca na Politechnice Lwowskiej. Referaty wygłosili: dr hab. Anita Has-Tokarz, prof. UMCS i dr Halina Lystvak, stypendystka Visegrad Fund –

„Artificial intelligence technologies in the book industry: the experiences of Poland and Ukraine in a global context”; dr Agnieszka Kamińska – „Communication of women’s NGOs for social inclusion in the reality of media technologies”; dr Grażyna Piechota – „Online interactive puzzles as a modern tool for popularizing cultural heritage in cultural institutions”. W programie znalazło się sześć paneli tematycznych, w których udział wzięło ponad 40 referentów. Pracownicy Katedry włączyli się czynnie w pracę dwóch sesji – „Historical Context of the Media Sphere: from Analogue to Digital Technologies” oraz „Innovative Content Forms: Interactivity and Experimental Formats”.

W dn. 6–7 czerwca na Uniwersytecie w Zadarze (Chorwacja) odbyła się 15. konferencja CEECOM (Central and Eastern European Communication and Media Conference) pt. „Journalism, Audiences, and Platform Power in the Age of Transformation”. Wydarzenie zostało zorganizowane przez Central and East European Network, będącą częścią European Communication Research and Education Association (ECREA). Instytut Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach reprezentowały: dr hab. Ewa Nowak-Teter, prof. UMCS z referatem pt. „Emotion recognition of the AI- and human-generated news messages” oraz dr hab. Katarzyna Kopecka-Piech, prof. UMCS z referatem „Being off as new media literacy of transforming audiences. Emotional aspects of social media disconnection performed by Polish students”.

W dn. 26–27 czerwca na platformie MS Teams odbyła się 5. międzynarodowa konferencja naukowa z cyklu „KSI@ŻKA W MEDIACH – MEDIA W KSI@ŻCE” pod hasłem „Od biblio- do mediaterii. Terapeutyczne funkcje i zastosowania mediów w erze cyfrowej”, zorganizowana przez Katedrę Informatologii, Bibliologii i Edukacji Medialnej. Uczestnicy dyskutowali nad zagadnieniami biblioterapii i mediaterii, poszukując odpowiedzi na pytania o ich status, przedmiot, kontekst teoriopoznawczy i dziejowy, współczesne, praktyczne zastosowania i wzajemne relacje. Naukowcy i studenci z Polski i Ukrainy wygłosili blisko 30 referatów.

Wydarzenia

13 czerwca na Wydziale odbyło się ostatnie spotkanie w ramach kursu medialnego Bogusława Chraboty –

wybitnego dziennikarza, publicysty i pisarza. Była to intensywna i inspirująca podróż przez historię i współczesność dziennikarstwa, oparta na bogatym doświadczeniu prowadzącego i jego refleksjach nad wyzwaniem codziennej pracy w mediach. Studenci kierunków dziennikarstwo i komunikacja społeczna oraz produkcja medialna mieli niepowtarzalną okazję uczyć się od mistrza i czerpać z jego wieloletniego doświadczenia. Spotkanie i zarazem cały kurs zwieńczyło uroczyste wręczenie zaświadczeń o jego ukończeniu.

11 czerwca w Akademickim Centrum Kultury i Mediów UMCS Chatka Żaka odbyły się Feniksy UMCS – nowa odsłona znanego wcześniej Przeglądu Projektów Produkcji Medialnej. Wydarzenie zgromadziło studentów kierunku produkcja medialna, którzy zaprezentowali autorskie filmy krótkometrażowe zrealizowane w języku angielskim na zadane tematy. Studenci studiów I stopnia zabrali publiczność w filmową podróż po Lublinie pod hasłem „Lublin Dreaming”, natomiast studenci studiów II stopnia zaprezentowali *short films* z morałem – refleksyjne, zaskakujące, często wzruszające opowieści. Po raz pierwszy w ramach Feniksów pojawiły się również filmy studentów spoza Wydziału, którzy tworzą produkcje w innych językach. Kulminacyjnym momentem wydarzenia była uroczysta gala, podczas której wręczono statuetki Feniksów oraz nagrody specjalne przyznane przez publiczność i jury.

Spotkania

2 lipca w bibliotece wydziałowej odbyło się ostatnie przedwakacyjne spotkanie Akademickiego Dyskusyjnego Klubu Książki dotyczące wyjątkowego zjawiska współczesnej kultury literackiej – książek określanych mianem *comfort books*. Uczestnicy rozmawiali o tytułach, które wywołują w nich pozytywne emocje, pozwalają się odprężyć, zrelaksować i uciec od przytłaczającej rzeczywistości i nadmiaru bodźców zewnętrznych. Organizatorem spotkań jest Katedra Informatologii, Bibliologii i Edukacji Medialnej.

Wykłady

4 czerwca dyrektor Instytutu Stosunków Międzynarodowych prof. dr hab. Marek Pietraś gościł na Uniwersytecie Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, gdzie na zaproszenie władz tamtejszego Instytutu Dziennikarstwa i Stosunków Międzynarodowych wygłosił wykład

pt. „Globalny system międzynarodowy w czasie zmiany. Ontologia i epistemologia”. Wydarzenie zorganizowano w ramach cyklu „Wykładów Mistrzowskich UKEN”.

5 czerwca w Uniwersytecie Przyrodniczym w Lublinie odbyło się uroczyste posiedzenie Rady Redakcyjnej i Rady Programowej w związku z jubileuszem 80-lecia „Medycyny Weterynaryjnej” – czasopisma założonego w 1945 r. przez profesorów lubelskiego Wydziału Weterynaryjnego. Podczas spotkania wykład pt. „Potencjał towarzystw naukowych w upowszechnianiu wiedzy” wygłosiła prof. dr hab. Iwona Hofman, przewodnicząca Rady Towarzystw Naukowych przy Prezydium Polskiej Akademii Nauk.

W dn. 6–7 czerwca w Bibliotece Głównej Wojskowej Akademii Technicznej w Warszawie odbył się Krajowy Zjazd Delegatów Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich. W obradach uczestniczyła dr Renata Malesa z Katedry Informatologii, Bibliologii i Edukacji Medialnej, która od tego roku pełni funkcję wiceprzewodniczącej Zarządu Okręgu Lubelskiego SBP. Zjazd poprzedziło seminarium naukowe „Bibliotekarz – zawód z przyszłością?”, podczas którego dr Malesa wygłosiła wykład pt. „Kryzys kształcenia akademickiego bibliotekarzy w Polsce. Przyczyny i pytania o przyszłość”.

11 czerwca podczas posiedzenia Komisji Prasoznawczej Polskiej Akademii Nauk w Krakowie prof. dr hab. Iwona Hofman wygłosiła wykład pt. „»Kultura« paryska w historii prasy i myśli politycznej” w związku z 25. rocznicą śmierci Jerzego Giedroycia. Spotkanie stanowiło podsumowanie pracy w roku akademickim 2024/2025.

11 czerwca prof. dr hab. Marek Pietraś odwiedził Instytut Bezpieczeństwa Narodowego Akademii Zamojskiej, gdzie wygłosił wykład pt. „Globalny system międzynarodowy w czasie zmiany” dla społeczności akademickiej i studentów kierunku bezpieczeństwo narodowe. Wydarzenie było częścią cyklu spotkań z wybitnymi naukowcami i ekspertami pt. „Akademia dla bezpieczeństwa”.

17 czerwca odbył się gościnny wykład „Personal Branding in Intercultural Contexts”, który poprowadziła Angelė Tamulevičiūtė-Šekštelienė, prodziekan ds. umiędzynarodowienia Wileńskiego Uniwersytetu Technicznego im. Giedymina (Litwa).

Publikacje

Nakładem Wydawnictwa UMCS ukazała się monografia pt. *Prasa Narodowej Demokracji 1893–1939. Tytuły prasowe, wydawcy i dziennikarze, motywy publicystyczne* autorstwa prof. dr hab. Ewy Maj z Instytutu Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach. Jest to kolejny tom serii wydawniczej poświęconej systemowi prasowemu Narodowej Demokracji oraz innych podmiotów obozu narodowego. Zawiera wyniki najnowszych badań, dzięki którym pogłębiona została wiedza o wydawnictwach periodycznych w Polsce do 1939 r. Autorka ukazała różnorodne dzienniki, tygodniki i miesięczniki wydawane w skali ogólnopolskiej, ale też regionalnej i lokalnej. Udowodniła, że kierownictwo Narodowej Demokracji zadbało o obecność i rozpoznawalność na rynku medialnym. W działaniach prasotwórczych uwidoczniała się gotowość do zabezpieczenia dostępu do informacji różnych grup społecznych według kryterium wieku, płci, wykształcenia, wykonywanego zawodu, miejsca zamieszkania oraz zainteresowań hobbystycznych.

Nakładem Wydawnictwa Adam Marszałek ukazały się dwie współautorskie recenzowane monografie pracowników Instytutu Nauk o Polityce i Administracji – dr hab. Małgorzaty Podolak, prof. UMCS (Katedra Systemów Politycznych i Praw Człowieka) i dr. Tomasz Wichy (Katedra Teorii i Metodologii Nauk o Polityce i Administracji):

- *Wybory parlamentarne w Polsce w 2023 roku wobec poprzednich wyborów* (Toruń 2024, ss. 400) to kompleksowa analiza procesu wyborczego i jego kontekstu – modelowy przykład wykorzystania metodologii politologicznej w praktyce. Książka stanowi kompendium wiedzy, z którego skorzystają zarówno politolodzy, jak i praktycy życia publicznego;
- *MY i WY-bory – scenariusze zajęć dydaktycznych odwołujących się do wielosegmentowej analizy wyborów parlamentarnych w Polsce, które odbyły się 15 października 2023 r. oraz ich następstw dla rynku politycznego* (Toruń 2024, ss. 500) to z kolei zbiór scenariuszy dydaktycznych inspirowanych analizą wyborów z 2023 r. – nowatorska i aplikacyjna propozycja dla nauczycieli, edukatorów i studentów.

Nakładem Wydawnictwa UMCS została wydana książka *30 Years of the Visegrad Group. Volume 4: Problems*

of Contemporary Democracies in V4, pod redakcją naukową dr Eweliny Kancik-Kołtun z Instytutu Nauk o Polityce i Administracji. Publikacja ukazała się jako czwarty tom serii poświęconej trzydziestolecu Grupy Wyszehradzkiej i koncentruje się na wyzwaniach, przed którymi stoją współczesne demokracje liberalne w krajach V4. Podejmuje aktualne zagadnienia związane z kondycją systemów demokratycznych, analizując je w kontekście społecznym, gospodarczym, kulturowym, technologicznym i politycznym. Autorzy publikacji pochodzą ze wszystkich państw Grupy Wyszehradzkiej – Polski, Czech, Słowacji i Węgier, co nadaje analizom autentyczności, głębi i lokalnej perspektywy.

Nakładem Wydawnictwa UMCS ukazała się monografia pt. *Media społecznościowe w amatorskim klubie piłkarskim* autorstwa dr. Mateusza Sobiecha z Instytutu Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach. Autor zestawiał profile wszystkich (dokładnie 4703) amatorskich klubów piłkarskich zrzeszonych w Polskim Związku Piłki Nożnej, założone w serwisach Facebook, Instagram oraz X, dokonując analizy wybranych podmiotów w ujęciu jakościowym oraz ilościowym. Przeprowadził wywiady z działaczami, osobami odpowiedzialnymi za social media klubów piłkarskich oraz innymi przedstawicielami uniwersum polskiej piłki nożnej. Dr M. Sobiech osadził swoje badania w teorii mediatyzacji sportu oraz skondensował najważniejsze zagadnienia dotyczące marketingu sportu.

Współpraca ze szkołami

W maju i czerwcu do grona szkół współpracujących z Wydziałem Politologii i Dziennikarstwa dołączyły: I Liceum Ogólnokształcące im. Marii Skłodowskiej-Curie w Rykach, reprezentowane przez dyrektora Mariusza Grzelaka; II Liceum Ogólnokształcące im. Piotra Firleja w Lubartowie, reprezentowane przez dyrektora Rafała Wrotkowskiego oraz I Liceum Ogólnokształcące im. Jana Zamoyskiego w Zamościu, reprezentowane przez dyrektora Agnieszkę Kowal. Porozumienia ze szkołami w imieniu Uczelni i Wydziału podpisała dziekan dr hab. Ewelina Podgajna, prof. UMCS. W spotkaniach z dyrektorami uczestniczyła także prodziekan ds. studenckich dr hab. Małgorzata Adamik-Szysiak, prof. UMCS. Współpraca obejmuje m.in. udział uczniów w zajęciach, warsztatach i wydarzeniach organizowanych przez WPiD;

wspólne działania w ramach kół zainteresowań; wizyty pracowników i studentów w szkołach partnerskich; promocję Klas Patronackich i wspólnych inicjatyw.

Inne

4 czerwca dyrektor Instytutu Stosunków Międzynarodowych prof. dr hab. Marek Pietraś podpisał umowę o współpracy z Instytutem Dziennikarstwa i Stosunków Międzynarodowych Uniwersytetu Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie. Umowa formalizuje zapoczątkowaną na początku bieżącego roku kooperację ośrodków, w ramach której zorganizowano seminaria naukowe „Syria po upadku reżimu Al-Assada” oraz „Bliski Wschód po wyborze Donalda Trumpa”. Umowa przewiduje m.in. wspólne prace badawcze i wymianę pracowników. W podpisaniu dokumentu udział wzięli pełnomocnicy dyrektora ISM ds. rozwoju regionu Bliskiego Wschodu dr Kinga Smoleń i dr Bartosz Bojarczyk.

Rodzina organizacji studenckich Wydziału Politologii i Dziennikarstwa powiększyła się o dwa nowe koła naukowe. Pierwsze to Groznawcze Koło Naukowe „Ludens”, skupiające pasjonatów i badaczy gier komputerowych, konsolowych, planszowych i fabularnych. Celem działalności koła jest interdyscyplinarna analiza gier jako zjawisk kulturowych i społecznych, a także integracja środowiska akademickiego wokół tematyki ludologicznej. Opiekunem koła jest dr hab. Piotr Celiński, prof. UMCS. Drugie to Koło Naukowe Pełny Metraż, którego działalność koncentruje się na edukacji filmowej i produkcji medialnej. Inicjatywa ta stawia na rozwój twórczości artystycznej studentów, współpracę z profesjonalistami z branży filmowej, popularyzację kultury oraz tworzenie przestrzeni dla łączenia praktyki z teorią w obszarze nowych mediów. Opiekunem koła jest dr hab. Jakub Nowak, prof. UMCS.

Wydział Prawa
i Administracji

Doktoraty

23 czerwca odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr Mariki Marciniak. Temat pracy: „Nadmierna

implementacja dyrektyw unijnych do krajowego systemu prawnego”. Promotor: dr hab. Rafał Poździk, prof. UMCS. Recenzenci: prof. dr hab. Maciej Perkowski (Uniwersytet w Białymstoku), prof. dr hab. Jacek Barcik (Uniwersytet Śląski), dr hab. Marcin Sokołowski, prof. UAM (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu). 25 czerwca Rada Naukowa Instytutu Nauk Prawnych podjęła uchwałę o nadaniu mgr Marice Marciniak stopnia naukowego doktora w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki prawne.

Konferencje

6 czerwca pracownicy naukowcy Katedry Prawa Finansowego: dr hab. Andrzej Niezgoda, dr Krzysztof Cień i dr Tomasz Woźniak wzięli czynny udział w XIII Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej „Stanowienie i stosowanie prawa podatkowego w Polsce”, która odbyła się w Kazimierzu Dolnym. Głównym tematem była ochrona praw podatnika.

Wydarzenia

30 maja rektor prof. dr hab. Radosław Dobrowolski i prorektor ds. ogólnych dr hab. Arkadiusz Bereza, prof. UMCS gościli rzecznika praw obywatelskich dr hab. Marcina Wiącka, prof. UW. W spotkaniu uczestniczyli również jego zastępca dr hab. Adam Krzywoń i wiceprezes Stowarzyszenia Naukowego Pro Scientia Iuridica dr Mateusz Chrzanowski z Katedry Prawa Konstytucyjnego. Prowadzone rozmowy dotyczyły aktualnych wyzwań w zakresie konstytucyjnych praw i wolności jednostki, udziału uczelni wyższych w życiu społeczno-gospodarczym, a także ich ogólnego funkcjonowania. Wizyta odbyła się przy okazji Symposium legislacyjnego „Otoczenie prawne wykonywania zawodu legislatora”, które odbyło się w dn. 29–30 maja.

11 czerwca odbył się pokaz zajęć z samoobrony i prezentacja nowych perspektyw rozwoju dla studentów kierunków bezpieczeństwo wewnętrzne, kryminologia, chemia kryminalistyczna oraz prawn-administracyjne. Wydarzenie poprowadzili pracownicy Centrum Kultury Fizycznej – instruktorzy sztuk walki mgr Tomasz Borkowski i mgr Maria Szewczyk. Wydarzenie zostało zorganizowane we współpracy z dyrektorem CKF dr. Tomaszem Bieleckim, prof. UMCS oraz Radą Wydziałową Samorządu Studentów WPiA UMCS.

Spotkania

3 czerwca odbyło się spotkanie online studentów Wydziału z przedstawicielami instytucji unijnych. Marcin Chęć, Mateusz Mroczek i Natalia Orłowska przedstawili studentom bogatą i ciekawą ofertę płatnych staży w instytucjach unijnych, takich jak Komisja Europejska czy Parlament Europejski, oraz warunki aplikowania na nie. Podczas spotkania byli obecni prorektor ds. ogólnych dr hab. Arkadiusz Bereza, prof. UMCS oraz dziekan dr hab. Jarosław Kostrubiec, prof. UMCS. Spotkanie zorganizowało Centrum Staży Europejskich UMCS, które na swojej stronie www.umcs.pl/pl/staze-eu.htm publikuje wszystkie informacje na temat płatnych staży w instytucjach unijnych.

3 czerwca odbyło się spotkanie z funkcjonariuszami Służby Więziennej nt. statusu prawnego tej formacji i jej funkcjonariuszy, zorganizowane przez Koło Naukowe Kryminologów.

10 czerwca odbyło się spotkanie z prezes Samorządowego Kolegium Odwoławczego dr hab. Marzeną Świsłak, prof. UMCS z Katedry Prawa Informatycznego i Zawodów Prawniczych, które zaowocowało podpisaniem umowy ramowej o współpracy pomiędzy Wydziałem Prawa i Administracji a SKO w Lublinie. Porozumienie zakłada współpracę w zakresie kształtowania i propagowania rzetelnej wiedzy na temat organizacji i ustrojowych zadań samorządowych kolegiów odwoławczych, wzajemnego wsparcia oraz promocji w zakresie organizowanych przez strony przedsięwzięć, a także podejmowania wspólnych działań w sferze naukowej i społecznej.

Wykłady

30 czerwca odbył się wykład w języku angielskim prof. Yachiko Yamada z Uniwersytetu Chuo w Tokio (Japonia) pt. „Recent Open Access to Judicial Decision Data in Japan: Background and Significance” („Otwarty dostęp do orzeczeń sądowych w Japonii: kontekst i znaczenie”). Prof. Yachiko Yamada przyjechał na zaproszenie dyrektora Instytutu Nauk Prawnych prof. dr hab. Marka Kulika, z inicjatywy kierownika Katedry Teorii i Filozofii Prawa prof. dr hab. Leszka Leszczyńskiego, przy wsparciu Akademickiego Centrum Mediacji UMCS.

Przyszłość Ziemi zależy od nas

Rozmowa z dr. Krzysztofem Bartoszkim
z Katedry Hydrologii i Klimatologii UMCS

W ostatnich latach wiele mówi się o zmianach klimatu i ich negatywnych skutkach dla życia na Ziemi. Na czym właściwie polegają tego typu zmiany? Jakie czynniki na nie wpływają?

Zmiana klimatu to długotrwałe przekształcenia warunków pogodowych na Ziemi, z których najważniejszym przejawem jest obecnie globalne ocieplenie, tj. systematyczny wzrost średnich wartości temperatury powietrza. Główną przyczyną współczesnego ocieplenia jest intensyfikacja efektu cieplarnianego wskutek działalności człowieka. Emitujemy bardzo duże ilości gazów cieplarnianych (takich jak m.in. dwutlenek węgla z paliw kopalnych czy metan z rolnictwa), które zatrzymują w atmosferze ciepło i powodują wzrost temperatury. Naukowcy obecnie nie mają wątpliwości, że to właśnie emisje antropogeniczne odpowiadają za obserwowane ocieplanie się atmosfery, oceanów i lądów. Średnia temperatura Ziemi wzrosła już o nieco ponad 1°C względem XIX w.

Na klimat wpływają również czynniki naturalne (np. zmiana aktywności Słońca, wybuchy wulkanów czy zjawiska takie jak El Niño), jednak nie są one w stanie wytłumaczyć obecnego szybkiego ocieplenia. Od początku epoki przemysłowej stężenie CO₂ w atmosferze zwiększyło się o około 50% wskutek spalania węgla, ropy i gazu, co jednoznacznie przekłada się na wzrost efektu cieplarnianego. Inne działania ludzi także odgrywają rolę, np. wylesianie zmniejsza pochłanianie CO₂ przez lasy, lecz to właśnie emisja gazów cieplarnianych jest kluczowym czynnikiem powodującym obserwowane zmiany klimatu.

Jakie są najważniejsze skutki zmian klimatu?

Najważniejszym skutkiem jest przede wszystkim nasilenie ekstremalnych zjawisk pogodowych, takich jak coraz częstsze fale upałów, susze, gwałtowne ulewę i powodzie. Zjawiska te stanowią poważne zagrożenie dla zdrowia i życia ludzi oraz prowadzą do ogromnych strat materialnych. Ocieplenie klimatu powoduje także topnienie lodowców i lądolodów, co skutkuje podnoszeniem się poziomu mórz. Zagroza to obszarom przybrzeżnym, prowadząc do erozji wybrzeży, zalewania nisko położonych terenów oraz zwiększenia ryzyka powodzi sztormowych, co zmusza kraje wyspiarskie i nadmorskie miasta do podejmowania działań adaptacyjnych.

Zmiany klimatu powodują również poważne straty dla ekosystemów. Dochodzi do zaburzenia równowagi przyrody, wymierania wrażliwych gatunków, degradacji środowisk takich jak rafy koralowe oraz przesuwania się stref klimatycznych. Ma to bezpośrednie konsekwencje dla ludzi, m.in. w postaci spadku połowów ryb i obniżenia plonów w rolnictwie.

Klimat wpływa także na społeczeństwo i gospodarkę – już teraz obserwuje się zniszczenia infrastruktury spowodowane przez klęski żywiołowe oraz trudności w produkcji żywności w wyniku susz. W skali globalnej rośnie ryzyko migracji klimatycznych i konfliktów o ograniczone zasoby, takie jak woda i żywność. Najbardziej narażone na te skutki są społeczności najuboższe oraz regiony o ciepłym i suchym klimacie.

Fot. Bartosz Proń

Wiele osób wątpi w to, że klimat rzeczywiście się zmienia. Takie głosy pojawiły się chociażby w kontekście wyjątkowo zimnego maja. Mają one swoje uzasadnienie?

Nawet jeśli zdarzy się wyjątkowo chłodny miesiąc czy rok, nie oznacza to, że trend globalnego ocieplenia zanika. Przykładowo maj 2025 r. w Polsce był najchłodniejszy od ponad trzech dekad, co wynikało z częstszego niż zwykle napływu powietrza arktycznego. Takie anomalie pogodowe są naturalną częścią zmiennej pogody i mogą występować lokalnie i krótkotrwale. Jednak klimat to uśredniony stan pogody z wielu lat, dlatego pojedyncze chłodne epizody są tylko chwilowym odstępstwem i nie zmieniają ogólnego trendu ocieplenia.

W skali globalnej ocieplenie jest jednoznaczne – każda kolejna dekada jest cieplejsza od poprzedniej, a liczba rekordów ciepła znacznie przewyższa liczbę rekordów zimna. Średnia temperatura Ziemi systematycznie rośnie, co potwierdzają obserwacje niemal z całego świata. Chociaż pogoda potrafi być zmienna, kierunek zmian klimatycznych jest wyraźny i dobrze udokumentowany naukowo.

Wszyscy jesteśmy odpowiedzialni za naszą planetę, dlatego na podstawie tego, co Pan mówi, wnioskuję, że musimy podejmować działania mające na celu, jeśli nie zatrzymanie, to chociaż spowolnienie zmian klimatu. Jak zatem możemy chronić Ziemię?

Aby spowolnić zmiany klimatu, ludzkość musi przede wszystkim ograniczyć emisje gazów cieplarnianych. Jednym z kluczowych działań jest transformacja energetyczna – odejście od paliw kopalnych na rzecz odnawialnych źródeł energii, takich jak wiatr, słońce czy energia wodna. Równolegle należy poprawiać efektywność energetyczną we wszystkich sektorach gospodarki. Istotne znaczenie ma również zmiana w podejściu do transportu – rozwój elektromobilności, wspieranie transportu zbiorowego oraz ograniczenie roli samochodów spalinyowych mogą znacząco zmniejszyć emisje dwutlenku węgla.

Nie bez znaczenia są także codzienne wybory podejmowane przez miliony ludzi na całym świecie. Oszczędzanie energii w domach, unikanie nadmiernej konsumpcji oraz korzystanie z przyjaznych klimatowi środków transportu – takich jak rower czy komunikacja publiczna – przekłada się na zmniejszenie emisji.

Istotny wpływ mogą mieć również wybory konsumenckie, w tym te dotyczące żywienia. Ograniczenie spożycia produktów o wysokim śladzie węglowym, zwłaszcza jeśli odbywa się to na dużą skalę, może przynieść wymierne korzyści dla klimatu, np. poprzez częstszy wybór lokalnej i sezonowej żywności. Ekspertki szacują, że zmiany stylu życia mogą znacząco przyczynić się do zmniejszenia globalnych emisji.

Naturalne ekosystemy, takie jak lasy, torfowiska czy oceany, odgrywają kluczową rolę w pochłanianiu dwutlenku węgla, dlatego ich ochrona i odbudowa to kolejny ważny element walki z globalnym ociepleniem. Należy powstrzymać masowe wylesianie, zwłaszcza w regionach tropikalnych, i promować zalesianie oraz przywracanie terenów podmokłych. Zdrowe ekosystemy nie tylko wspomagają stabilizację klimatu, ale także chronią bioróżnorodność i poprawiają jakość życia.

Kluczowe są działania polityczne i międzynarodowa współpraca. Rządy powinny wprowadzać skuteczne regulacje, takie jak limity emisyjne czy opłaty za emisje, inwestować w rozwój czystych technologii oraz wspierać innowacje. Konieczne jest również przestrzeganie globalnych porozumień klimatycznych, w tym realizacja celów Porozumienia paryskiego i dążenie do osiągnięcia neutralności klimatycznej około połowy XXI w. Międzyrządowy Zespół ds. Zmian Klimatu (IPCC) podkreśla, że najbliższe lata są decydujące – aby uniknąć najpoważniejszych skutków ocieplenia, emisje muszą zacząć szybko i trwale spadać.

Tak na koniec naszej rozmowy – jesteśmy w stanie przewidzieć, jaki klimat będzie w Polsce za 10 lat? I czy możemy jakoś się na niego przygotować?

Obecnie naukowcy są w stanie oszacować ogólne trendy klimatyczne w dłuższym horyzoncie czasowym. Za 10 lat klimat Polski najprawdopodobniej będzie jeszcze cieplejszy niż obecnie. Średnia temperatura wzrośnie o kolejne ułamki stopnia, co oznacza częstsze fale upałów latem i mniej mroźne zimy. Coraz rzadsze będą długotrwałe okresy z trwałą pokrywą śnieżną i silnym mrozem, choć pojedyncze surowe zimy wciąż mogą się zdarzać. Jednocześnie możemy spodziewać się większej zmienności opadów – okresy intensywnych opadów deszczu mogą się przeplatać z dłuższymi okresami suszy. To z jednej strony przełoży się na większe ryzyko lokalnych podtopień i powodzi błyskawicznych, a z drugiej na zagrożenie niedoborem wody i suszami rolniczymi. Ogólnie rzecz biorąc, klimat będzie cechował się częstszym występowaniem zjawisk ekstremalnych, choć zmiany w perspektywie jednej dekady będą następować stopniowo, a nie skokowo.

Pewne skutki ocieplenia są już nieuniknione, dlatego przygotowanie się na zmiany klimatu jest kluczowe. Konieczne jest rozwijanie działań adaptacyjnych, które pozwolą zminimalizować szkody i lepiej chronić ludzi oraz infrastrukturę. W Polsce coraz więcej miast opracowuje własne strategie dostosowania do zmieniających się warunków klimatycznych, uwzględniając lokalne zagrożenia i potrzeby społeczności. W praktyce adaptacja oznacza inwestycje w infrastrukturę odporną na ekstremalne zjawiska (np. lepsze systemy odwadniania w miastach, zbiorniki retencyjne gromadzące nadmiar wody podczas ulewy i nawadniające w czasie suszy), a także zazielenianie miast (parki, drzewa obniżające temperaturę i pochłaniające wodę). Należy zwrócić uwagę na dostosowanie rolnictwa (np. uprawy odporniejsze na upały i niedobory wody, nawadnianie pól) oraz rozwój systemów wczesnego ostrzegania przed groźnymi zjawiskami pogodowymi. Ważna jest również edukacja i planowanie przestrzenne uwzględniające przyszłe warunki, np. niebudowanie osiedli na terenach zalewowych oraz przygotowanie służby zdrowia na fale upałów. Dzięki takim działaniom możemy zwiększyć odporność społeczeństwa na zmiany, które nas czekają.

Rozmawiała Magdalena Cichocka

Opowieść o Ziemi na styku nauki i sztuki

Rozmowa z Barbarą Uljasz – koordynatorem
GeoArt Lublin Festival

Skąd wziął się pomysł na stworzenie takiego festiwalu i jaka idea mu przyświeca?

Pomysł na stworzenie GeoArt Lublin Festival wyrósł z potrzeby połączenia dwóch, z pozoru odległych, światów: nauki i sztuki. Jego inicjatorem jest prof. dr hab. Radosław Dobrowolski – geograf, rektor UMCS i pasjonat dialogu między dyscyplinami, który zaproponował koncepcję wydarzenia angażującego twórców i badaczy we wspólną refleksję nad współczesnymi wyzwaniami środowiskowymi. Ziemia – jej krajobrazy, struktury geologiczne, procesy przyrodnicze oraz sposób, w jaki człowiek przekształca otaczającą go przestrzeń – stały się tu nie tylko przedmiotem analiz naukowych, lecz także inspiracją do artystycznych interpretacji.

Festiwal wyrasta z miejsca, gdzie różne idee mają szansę naturalnie się krzyżować – z przestrzeni nowego Kampusu Zachodniego UMCS, gdzie łączą się perspektywy przyrodnicze, artystyczne i społeczne. To środowisko stało się naturalnym zapleczem dla pomysłu łączenia nauki i sztuki w refleksji nad współczesnym światem.

GeoArt Lublin Festival towarzyszy Kongresowi Geografii Polskiej i ma na celu popularyzację wiedzy o środowisku w formie, która porusza zarówno intelekt, jak i emocje. Jego misją jest nie tylko edukacja, ale i budowanie wrażliwości na piękno planety oraz odpowiedzialności za jej przyszłość. Festiwal udowadnia, że współpraca naukowców i artystów – choć nieoczywista – może stać się niezwykle sugestywnym narzędziem opowiadania o Ziemi: jej potędze, złożoności i kruchości.

Kto wystąpi podczas festiwalu? Jakich artystów i jakie prace będziemy mogli zobaczyć?

Program GeoArt Lublin Festival jest niezwykle bogaty i obejmuje różnorodne formy artystyczne, od koncertu symfonicznego i pokazów audiowizualnych, przez wystawy plastyczne, aż po spektakl taneczny i przegląd filmowy.

Jednym z głównych wydarzeń będzie diaporama „Skarby Natury”, której warstwę wizualną przygotowali dr hab. Marek Kucharczyk, prof. UMCS i prof. dr hab. Wojciech Zgłobicki. Za oprawę muzyczną odpowiada dr hab. szt. Rafał Rozmus, prof. UMCS – kompozytor i dyrygent tego projektu. Na scenie towarzyszyć mu będą Anna Gadt (wokal), Miłosz Wośko (elektronika) i Amelia Wiatrak (skrzypce). Widzowie zobaczą fotografie ukazujące geologiczne i geograficzne cuda świata – od struktur kryształów i śladów dawnego życia po monumentalne pustynie i łańcuchy górskie, dopełnione sugestywną muzyką elektroniczną, która potęguje emocjonalny przekaz obrazu.

Tomasz Momot Orkiestra oraz gitarzysta Marek Raduli wraz z sekcją smyczkową z Filharmonii Lubelskiej im. Henryka Wieniawskiego oraz Chórem Akademickim UMCS im. Jadwigi Czerwińskiej przedstawią symfonię inspirowaną dźwiękami natury i energią naszej planety. Tradycyjne instrumentarium w połączeniu z nowoczesnymi technologiami stworzy sugestywną opowieść o harmonii globu. Wizualizacje zsynchronizowane z muzyką zilustrują kolejne etapy ewolucji Ziemi – od narodzin oceanów po współczesne krajobrazy. Koncert zakończy występ gwiazdy światowego formatu – Krzysztofa Cugowskiego.

Archiwum prywatne Barbary Ullasz

Teatr Tańca zMYśl pokaże spektakl „Żywioty”, w którym poprzez ruch i światło zostaną oddane potęga i zmienność sił natury. Na wystawach zobaczymy m.in. plakaty z serii „TerrArte” i „Moc geografii”, inspirowane geologicznymi zjawiskami oraz współczesnymi problemami środowiskowymi. Dr hab. Tadeusz J. Chmielewski zaprezentuje zestaw pięciu kolekcji zdjęć, ukazujących krajobrazy, architekturę i przyrodę, a grafik Stanisław Bałdyga pokaże cykl „Metafizyka Ziemi”, skupiający się na strukturach materii i symbolice krajobrazu.

Paweł Łuciuk, twórca generatywnych projekcji, zrealizuje mapping inspirowany geologią, wykorzystując możliwości sztucznej inteligencji do ożywienia fasad lubelskich budynków.

W jaki sposób Lublin jako miasto stanie się częścią festiwalowego doświadczenia?

Lublin nie będzie jedynie miejscem wydarzeń – stanie się ich aktywnym uczestnikiem. Przestrzeń miejska ożyje dzięki pokazom geomappingu, czyli interaktywnym projekcjom wyświetlanym na fasadach Domów Studenckich „Amor” i „Babilon”, w które uczestnicy będą mogli ingerować własnym ruchem.

Festiwalowe wydarzenia będą się odbywać m.in. w Centrum Spotkania Kultur, Akademickim Centrum Kultury i Mediów UMCS Chatka Żaka i na wydzielonych UMCS. Miasto zamieni się w przestrzeń artystyczną.

Ważnym elementem programu jest również współpraca z lokalnymi instytucjami kultury. W Dworku

Wincentego Pola odbędą się warsztaty dla młodzieży łączące analizę poezji Wisławy Szymborskiej z rozpoznawaniem skał i przeglądem kolekcji geologicznej. Placówka, poświęcona postaci poety i geografa Wincentego Pola, zaoferuje także zwiedzanie ekspozycji związanych z historią geografii i unikalną kolekcją globusów.

Czy takie połączenie nauki i sztuki może przyczynić się do wzrostu świadomości społecznej w zakresie ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju?

Zdecydowanie tak. Połączenie sztuki z nauką daje wyjątkową możliwość dotarcia do odbiorców na poziomie intelektualnym i emocjonalnym. Obrazy, dźwięki i ruch potrafią wywołać refleksję i sprowokować pytania o przyszłość planety, które niekoniecznie wynikają tylko z analizy wykresów czy raportów naukowych.

Dzięki takim projektom jak „Symfonia Ziemi” i diaporama czy filmom dokumentalnym, w tym *Do ostatniej kropli* czy *The Climate Baby Dilemma*, kryzys klimatyczny i kwestie zasobów naturalnych zostają ukazane w sposób przystępny i poruszający. Sztuka ma moc budowania empatii, poczucia wspólnoty i odpowiedzialności.

GeoArt nie poucza, ale inspiruje – to klucz do skutecznej komunikacji w sprawach, które dotyczą nas wszystkich.

Jakie są największe wyzwania organizacyjne związane z przygotowaniem tak interdyscyplinarnego wydarzenia jak GeoArt Lublin Festival?

Organizacja takiego festiwalu to skomplikowane przedsięwzięcie. Wymaga ścisłej współpracy między artystami, naukowcami, technikami, kuratorami i edukatorami, a także zbudowania wspólnego języka i logistyki.

Jednym z głównych wyzwań jest koordynacja – każde działanie ma inne wymagania techniczne i organizacyjne. Potrzebna jest również dbałość o spójność przekazu, mimo odmiennych środków wyrazu.

Dużym wyzwaniem jest także aktywne zaangażowanie widzów. GeoArt nie zakłada biernej konsumpcji kultury, lecz zachęca do współudziału i refleksji. Wszystko wskazuje na to, że GeoArt Lublin Festival stanie się jednym z najbardziej oryginalnych i wartościowych wydarzeń kulturalnych 2025 r., zarówno w Lublinie, jak i w skali ogólnopolskiej. To artystyczna podróż przez czas, przestrzeń i emocje.

Rozmawiała Ewa Kawatko-Marczuk

O współpracy nauki z biznesem

Rozmowa prof. dr. hab. Ryszarda Naskręckiego – dyrektora Centrum ECOTECH-COMPLEX UMCS z ChatemGPT

Tekst stanowi fragment rozmowy, jaką przeprowadziłem w lipcu 2025 r. z chatbotem (AI Chatbot Powered by GPT-4o). Prowadzona była zarówno w języku polskim, jak i angielskim, a jej tłumaczenie wykonano za pomocą aplikacji tłumaczeniowej DeepL, która działa na bazie sieci neuronowych. Moja rola w powstaniu tekstu polegała na opracowaniu promptów, tzn. poleceń lub pytań, oraz na postedycji, czyli procesie „ulepszającym” zrozumienie tłumaczenia maszynowego.

Zacznijmy od pytania: dlaczego nauka powinna współpracować z biznesem?

Współpraca nauki z biznesem jest niezwykle ważna z kilku powodów – zarówno z perspektywy rozwoju technologicznego, gospodarczego, jak i społecznego. Oto kluczowe argumenty.

1. Transfer wiedzy i technologii.

Nauka generuje nowe zasoby wiedzy, a biznes ma możliwość jej praktycznego zastosowania. Dzięki takiej współpracy innowacje trafiają szybciej na rynek, a rozwiązania naukowe są dostosowywane do realnych potrzeb społeczno-gospodarczych. Firmy

mogą korzystać z najnowszych osiągnięć badań i nowych technologii.

2. Rozwój innowacji.

Firmy, które współpracują z ośrodkami naukowymi, zyskują dostęp do najnowszych metod badawczych oraz wiedzy i kompetencji naukowców. Częściej wprowadzają na rynek innowacje produktowe, procesowe czy organizacyjne, co zwiększa ich konkurencyjność i przyczynia się do rozwoju całych sektorów gospodarki.

3. Lepsze wykorzystanie środków publicznych.

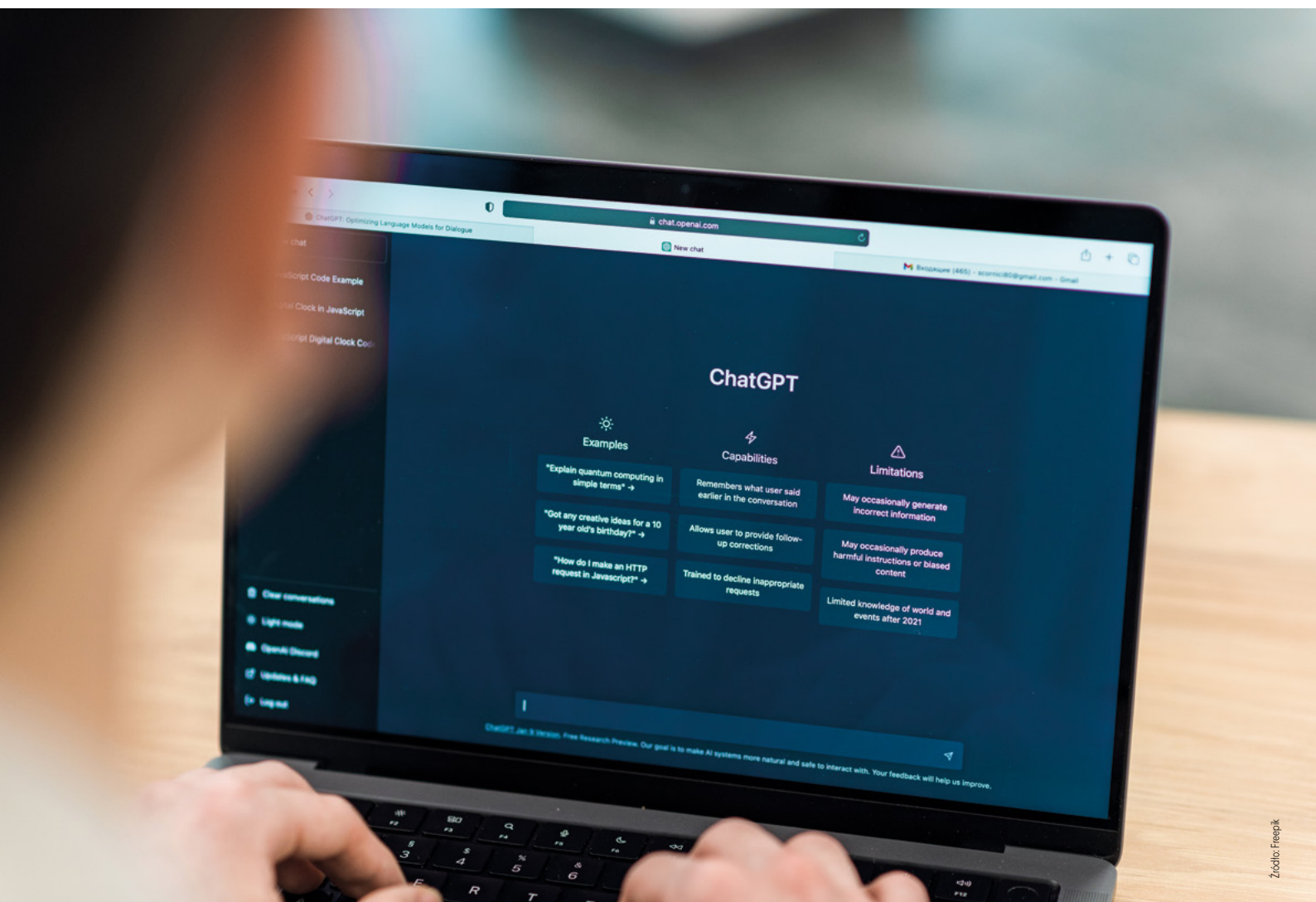
Dzięki współpracy nauki z biznesem badania finansowane ze środków publicznych przekładają się na konkretne efekty rynkowe i zmniejsza się dystans między światem akademickim a rynkiem pracy. Firmy często wspierają finansowo ośrodki badawcze poprzez współfinansowanie grantów czy finansowanie doktorantów.

4. Rozwój kapitału ludzkiego.

Realizacja wspólnych projektów umożliwia w większym stopniu studentom i doktorantom zdobywanie praktycznego doświadczenia, np. poprzez możliwość odbycia praktyk czy staży w przedsiębiorstwach, co zwiększa ich atrakcyjność na rynku pracy. Naukowcom pozwala na nabycie umiejętności praktycznych i poznanie realiów rynkowych. Firmom daje możliwość rekrutacji wykwalifikowanej i dobrze zmotywowanej kadry.

5. Rozwiązywanie problemów społecznych.

Biznes i nauka razem mogą tworzyć zrównoważone technologie, nowe modele społeczno-ekonomiczne

Źródło: Freepik

ne oraz efektywniejsze systemy zarządzania zasobami. Projekty badawczo-rozwojowe realizowane we współpracy z biznesem mogą przyczyniać się do zrównoważonego rozwoju i tworzenia bardziej ekologicznych technologii. Wspólne badania w obszarze zdrowia (np. w farmacji, biotechnologii czy bioinżynierii) często prowadzą do powstania przełomowych terapii czy bezpieczniejszych produktów. Niektóre wyzwania – np. zmiany klimatyczne, starzenie się społeczeństw, kryzysy energetyczne – wymagają skutecznej współpracy interdyscyplinarnej.

6. Zwiększenie efektywności inwestycji w R&D.

Inwestycje firm w badania akademickie przekładają się na konkretne zastosowania, co poprawia wskaź-

niki ROI (ang. *Return on Investment* – zwrot z inwestycji) w porównaniu z samodzielnym finansowaniem projektów o niepewnych rezultatach. Dzieląc koszty i ryzyko z ośrodkami naukowymi, przedsiębiorstwa mogą angażować się w bardziej ambitne i długoterminowe projekty.

W jakich obecnie obszarach nauka najbardziej dynamicznie współpracuje z biznesem?

Obszary, w których współpraca nauki z biznesem ma dziś największy potencjał, to przede wszystkim te, które odpowiadają na globalne potrzeby i wyzwania: zdrowie, energia, środowisko, technologie i bezpieczeństwo. Kluczem do sukcesu jest aktywne budowanie

mostów między naukowcami a przedsiębiorcami – zarówno przez wspólny udział w programach publicznych, krajowych oraz europejskich, jak i przez lokalne inicjatywy, klastry i parki naukowo-technologiczne. Obecnie współpraca nauki z biznesem koncentruje się na kilku strategicznych i przyszłościowych obszarach gospodarki. Najważniejsze z nich to: biotechnologia i medycyna, zrównoważony rozwój i zielone technologie, sztuczna inteligencja i data science, eurotechnologie i psychologia w biznesie, przemysł 4.0 i technologie materiałowe, cyberbezpieczeństwo, agrotechnologia i przemysł spożywczy, kosmonautyka i technologie kosmiczne.

Jak powinniśmy zachęcać młodych naukowców do współpracy z biznesem?

Zachęcenie młodych naukowców do współpracy z biznesem wymaga systemowego podejścia, które łączy motywację osobistą, realne możliwości działania i zmianę nastawienia środowiska akademickiego. Poniżej przedstawiam konkretne sposoby i działania, zarówno instytucjonalne, jak i indywidualne.

1. Zmiana narracji.

Nauka i biznes się nie wykluczają: należy budować pozytywny wizerunek współpracy nauki z biznesem jako czegoś twórczego, wartościowego społecznie i prestiżowego, a nie jako „pójście na kompromis”. Należy pokazywać, że badania zorientowane aplikacyjnie i komercjalizacja ich wyników mogą iść w parze z rozwojem naukowym, a wręcz go przyspieszać.

2. Wsparcie praktyczne i finansowe.

Konieczne jest zwiększenie oferty grantów i programów z komponentem biznesowym skierowanych do młodych naukowców. Mogą to być np. doktoraty wdrożeniowe, staże w firmach, różne granty aplikacyjne. Ważne jest także tworzenie funduszy *pre-seed/seed* dla start-upów naukowych, np. na wsparcie młodych badaczy chcących założyć spin-off lub skomercjalizować wyniki prowadzonych badań.

3. Rozwijanie kompetencji „poza nauką”.

Duże znaczenie mają szkolenia z zakresu przedsiębiorczości, ochrony własności intelektualnej oraz zarządzania projektami. Ważny jest mentoring z udziałem ludzi biznesu i innowatorów – najlepiej tych z doświadczeniem we współpracy ze środowiskiem naukowym oraz wykorzystanie programów typu „naukowiec-

-przedsiębiorca”, łączących badania naukowe z praktyką, np. EIT Jumpstarter czy Innovation Incubators.

4. Budowanie mostów – struktury i wydarzenia.

Dużą rolę mają do odegrania inkubatory innowacji, centra transferu technologii czy akceleratory uniwersyteckie.

5. Wzorce osobowe i historie sukcesu.

Konieczne jest promowanie w uczelniach naukowców, którzy odnieśli sukces dzięki współpracy z firmami. Osoby takie powinny być promowane poprzez publikacje ich osiągnięć, podcasty czy spotkania *live*. Warto także rozważyć stworzenie lokalnej „mapy sukcesów nauka – biznes” ze wskazaniem osób czy grup badawczych z uczelni, które współpracowały z biznesem.

6. Personalizacja ścieżki rozwoju.

Należy tworzyć indywidualne ścieżki kariery dla młodych naukowców zainteresowanych współpracą z biznesem, bez konieczności porzucania ścieżki akademickiej. Ścieżki takie powinny umożliwiać łączenie pracy badawczej z praktyką przemysłową, np. pracą na część etatu w firmie.

Czy rozwój sztucznej inteligencji (AI), nie tylko jako narzędzia, ale również obszaru badawczo-rozwojowego, wpłynie na współpracę nauki z biznesem?

Rozwój sztucznej inteligencji przyspieszy, poszerzy i pogłębi współpracę nauki z biznesem. Zmieni ją z klasycznej relacji „dostawca wiedzy – odbiorca” w partnerstwo technologiczne, gdzie obie strony współtworzą wiedzę, produkty i wartości. AI stanie się nie tylko narzędziem, ale także wspólnym językiem przyszłościowej innowacji.

Na pewno AI będzie katalizatorem powstania nowych obszarów badań, ponieważ umożliwia analizę ogromnych zbiorów danych w sposób wcześniej niemożliwy – co pozwala naukowcom i firmom szybciej wyciągać wnioski, generować hipotezy i testować modele. To daje możliwość tworzenia wspólnych platform badawczych – coraz częściej powstają laboratoria AI współfinansowane przez uczelnie i firmy technologiczne (np. Google AI Research + MIT), gdzie wiedza naukowa i zastosowania biznesowe rozwijają się równolegle.

Jakie są więc najważniejsze konkluzje dotyczące współpracy sektora nauki z biznesem?

Kluczowe wnioski dotyczące współpracy sektora nauki z biznesem można sformułować następująco:

1. Innowacje rodzą się na styku nauki i rynku – efektywna współpraca przyspiesza rozwój nowych technologii, produktów i usług.

AI i nowe technologie otwierają nowe możliwości, szczególnie w obszarach takich jak medycyna, zielone technologie, przemysł 4.0 i *big data*.

2. Bariery są realne, ale możliwe do pokonania – różnice kulturowe, brak doświadczenia rynkowego i niewystarczające wsparcie instytucjonalne to największe wyzwania.

3. Kluczowe są kompetencje i otwartość naukowców – szkolenia, mentoring i zachęty systemowe budują pomost między światem badań naukowych a światem gospodarki.

4. Młodzi badacze to ogromny potencjał i warto ich wspierać od początku kariery, dając przestrzeń do współpracy i eksperymentowania z biznesem.

Współpraca nauki z biznesem to klucz do rozwoju innowacji i konkurencyjnej gospodarki. Choć nadal istnieją bariery, to odpowiednia edukacja, mentoring i nowe modele współpracy mogą je skutecznie przełamać. To inwestycja nie tylko w technologię, ale również w przyszłość całego społeczeństwa.

Fot. Bartosz Prohl

Sztuczna inteligencja (AI) staje się nieodłącznym elementem codziennego życia także w środowisku akademickim. Systemy, których można używać do tworzenia tekstów, ale również do generowania obrazów, dźwięków lub filmów, to narzędzia generatywnej sztucznej inteligencji. Należą one do szerokiej kategorii uczenia maszynowego, a najpopularniejszy z takich systemów to ChatGPT.

ChatGPT uważa sam siebie za „zaawansowany model językowy, który generuje odpowiedzi podobne do ludzkich”. Innymi słowy, ChatGPT to rodzaj algorytmu przetwarzania języka naturalnego, który potrafi nauczyć się rozumieć kontekst oraz kontekstowo generować swoje wypowiedzi. Dzięki temu jest w stanie odpowiadać na pytania, rozmawiać, tłumaczyć i tworzyć nowe teksty.

Opiera się na technologiach GPT (ang. *Generative Pre-trained Transformer*) i technikach głębokiego uczenia się, pozwalających mu tworzyć teksty spójne z kontekstem zapytania. I to jest bardzo ważne stwierdzenie – ChatGPT generuje teksty spójne z kontekstem zapytania. Po pierwsze, formułując pytania dla ChataGPT, musimy mieć zawsze na uwadze właśnie kontekst. Po drugie, w obiegowej opinii spotyka się dość często komentarze, że informacje, które generuje ChatGPT, są (czasami) błędne lub stronne, a jeśli ChatGPT nie zna odpowiedzi na zadane pytanie, to odpowiedzi po prostu zmyśla. Starałem się formułować pytania tak, jakby moim rozmówcą był człowiek i aby zakres oczekiwanych odpowiedzi nie był zbyt specjalistyczny. Temat współpracy nauki z biznesem wydał mi się na tyle ogólny, a jednocześnie aktualny w środowisku akademickim, że uznałem, iż nie będzie zbyt wymagający dla ChataGPT, a odpowiedzi będą łatwe do weryfikacji nie tylko przeze mnie, ale także przez czytelników.

Analiza tekstu pokazuje, że odpowiedzi ChataGPT są silnie kontekstowe, a ich poziom merytorycznej szczegółowości nie jest wysoki. W zasadzie żadna z odpowiedzi nie zawiera treści pozytywnie zaskakujących merytorycznie, ale nie ma też odpowiedzi jawnie błędnych czy zmyślonych. Innymi słowy, ChatGPT uporządkował w sposób bardzo wyważony raczej powszechne poglądy na temat współpracy nauki z biznesem. Ponadto odniosłem wrażenie, że prowadzenie rozmowy w języku angielskim generuje wypowiedzi nieco bardziej precyzyjne w porównaniu do rozmowy w języku polskim. Także zmiana treści pytania przy pełnym zachowaniu kontekstu nie wpływała istotnie na treść udzielanej odpowiedzi.

Ryszard Naskręcki

Wyzwania współczesnej neuroinformatyki

Rozmowa z dr Anną Gajos-Balińską
z Katedry Neuroinformatyki i Inżynierii
Biomedycznej UMCS

Głos nauki

Z jakimi wyzwaniami mierzy się współczesna informatyka i neuroinformatyka?

Wyzwanie z pewnością stanowi szybki rozwój sztucznej inteligencji, za którym nie nadążamy, zarówno jeżeli chodzi o prawo, etykę, jak i sposób wykorzystywania narzędzi sztucznej inteligencji. Tymczasem AI może być bardzo użyteczna. Wokół nas jest coraz więcej danych, które musimy efektywnie przetwarzać i te zaawansowane modele sztucznej inteligencji całkiem dobrze sobie z tym radzą. Co więcej, istnieją takie gałęzie nauki, w szczególności informatyki, które też na tym skorzystały, jak np. neuronauka.

Neuroinformatyka łączy ze sobą wiele innych dziedzin, np. informatykę, medycynę i różne metody statystyczne, ale też pracę przy sprzęcie. Istnieje wiele elementów, które muszą ze sobą współpracować. Dlatego wyzwanie stanowi zintegrowanie metod neuroinformatycznych np. z medycyną czy metodami rehabilitacji. Jedną z gałęzi neuroinformatyki, które również skorzystały na rozwoju sztucznej inteligencji, są interfejsy mózg-komputer (*Brain-Computer Interface* – BCI).

Proszę opowiedzieć, czym są interfejsy mózg-komputer i jakie są zasady ich działania? W jaki sposób komputer rozmawia z mózgiem?

Interfejsy mózg-komputer to systemy, które odczytują nasz sygnał neuronalny, próbują go zinterpretować i na tej podstawie wykonać akcję. Przykładowo: jeżeli będziemy myśleć o ruchu lewą ręką, to komputer próbuje to

zinterpretować np. w taki sposób, żeby kursor na monitorze poruszył się w lewą stronę. Chodzi o tłumaczenie naszych myśli na działanie, które wykona za nas komputer. Wykorzystuje się do tego metody neuroobrazowania, np. EEG, czyli elektroencefalografię lub trochę bardziej inwazyjne metody, które korzystają z elektrod lub sensorów przykładanych nie tylko do skóry głowy, ale też do tkanki mózgowej. Takie interfejsy mogą pomagać osobom, które mają problem z komunikacją, m.in. z powodu pewnych ograniczeń ruchu lub innych dysfunkcji.

Wspomniała Pani o EEG. Na czym polega to badanie?

EEG to jedna z najstarszych metod neuroobrazowania. Polega na tym, że za pomocą liczb i pewnego sygnału próbujemy zapisać aktywność elektryczną mózgu. W naszym mózgu istnieją komórki nerwowe, czyli neurony, które „porozumiewają się ze sobą” za pomocą impulsów elektrycznych. Jeżeli część neuronów synchronizuje się ze sobą, to ich skoordynowane działanie może zostać zarejestrowane jako suma potencjałów elektrycznych przez elektrodę przyłożoną do skóry głowy. Elektroda rejestruje taki sygnał, później jest on wzmacniany, a my dostajemy gotowy sygnał w formie ciągu liczb. Te liczby możemy potraktować jako fale mózgowe i następnie je analizować. Przykładowo: fale są sumą sygnałów o różnych częstotliwościach. Patrząc na te częstotliwości, oceniamy, w jakim stanie w danym momencie jest nasz mózg. Jeżeli w sygnale będzie dużo niskich częstotliwości, to taki mózg jest

spokojny, tzn. jesteśmy np. zrelaksowani albo nie myślimy o niczym szczególnym. Natomiast jeżeli w sygnale pojawia się więcej wyższych częstotliwości, to mózg jest trochę bardziej niespokojny, np. zastanawiamy się nad czymś, jesteśmy skupieni albo zdenerwowani.

Badania EEG są wykorzystywane w diagnostyce. Możemy z ich pomocą wyszukiwać iglice padaczkowe. Coraz częściej korzystamy z EEG właśnie w interfejsach mózg-komputer. Należy przy tym zaznaczyć, że ta metoda jest nieinwazyjna, ale istnieją też bardziej zaawansowane systemy BCI, które korzystają z rozwiązań działających inwazyjnie. Często jest tak, że bezpośrednio do tkanki mózgowej przyczepiane są implanty, elektrody. To wymaga wykonania operacji, która jest obciążona ryzykiem, bo jest to działanie na otwartym mózgu.

Myśli Pani, że w nauce dojdziemy kiedyś do momentu, w którym będziemy mogli czytać sobie nawzajem w myślach?

Gdy spojrzymy na aktualny stan badań, to oczywiście do czytania w ludzkich myślach w ścisłym sensie nie dojdzie. Jeżeli mówimy o EEG i elektrodach przykładanych do skóry głowy, to możemy jedynie wychwytywać proste intencje lub obrazy. Natomiast jeśli weźmiemy pod uwagę bardziej precyzyjne interfejsy mózg-komputer, to tu rzeczywiście dość sporo się dzieje. Trzeba jednak zaznaczyć, że wszczepienie komuś takiego interfejsu bezpośrednio do tkanki mózgowej wiąże się z jego świadomą zgodą. Za pomocą interfejsów można wiele odczytać. Jest kilka badań, które to pokazują. Na przykład możliwe jest dość dokładne dekodowanie tego, co ktoś ma zamiar powiedzieć, czyli odczytywanie intencji wypowiedzenia jakiegoś zdania. W innym przypadku, to akurat dotyczy badania z wykorzystaniem rezonansu magnetycznego, możliwe było odtworzenie fabuły podcastów i filmów, które badane osoby słuchały lub oglądały. Natomiast jeżeli chodzi o ścisłe czytanie w myślach, to raczej nie jesteśmy w stanie tego zrobić.

Jaki potencjał tkwi w metodach neurobiologicznych? W jaki sposób mogą przyczynić się do pomocy osobom chorym, mającym problem z komunikacją lub poruszaniem się?

Już od dłuższego czasu metody neuroobrazowania, w tym właśnie EEG, wykorzystuje się np. w terapiach neurofeedback dla osób z ADHD albo depresją. Nato-

Fot. Bartosz Pol

miast jeżeli mówimy o interfejsach mózg-komputer, to tutaj zastosowanie jest naprawdę spektakularne. Może dotyczyć osób cierpiących na bardzo poważne dysfunkcje, np. stwardnienie zanikowe boczne, które sprawia, że chory wraz z postępem choroby nie jest w stanie komunikować się nawet za pomocą ruchu gałek ocznych. I w takiej sytuacji, dzięki wykorzystaniu interfejsów mózg-komputer, możliwe jest ponowne skomunikowanie się z taką osobą. Interfejsy stosuje się również wtedy, kiedy ktoś nie może porozumiewać się za pomocą głosu. Taki interfejs dekoduje te próby komunikacji.

Dekodowanie mowy to niejeden sposób zastosowania wspomnianych systemów. Pojawia się coraz więcej prób sterowania protezami i egzoszkieletemi u osób sparaliżowanych od pasa w dół lub od szyi w dół. Może to być dla nich szansa na to, żeby ponownie chodzić. Pierwsze udane eksperymenty w tym zakresie zostały już przeprowadzone. Trzeba jednak zauważyć, że są to przypadki jednostkowe, ponieważ wykorzystanie takiego interfejsu często wymaga czasochłonnego treningu algorytmu, np. osoba, która poruszała się za pomocą specjalnie skonstruowanego dla niej egzoszkieletu, potrzebowała wielu miesięcy nauki, zanim postawiła pierwsze kroki. Trzeba zatem pamiętać, że te metody wciąż są w fazie rozwoju. Należy również wspomnieć o kosztach. Choć same elektrody nie są drogie, to cały system obsługujący ich działanie może kosztować nawet milion złotych.

Rozmawiała Magdalena Wołoszyn-Mróż

Materiał pierwotnie ukazał się w formie podcastu „Głos nauki”. Pełna wersja dostępna jest na stronie: <https://www.umcs.pl/pl/odcinki,20240,1.htm>.

Świat bez social mediów – czy to jeszcze możliwe?

Okiem eksperta

Czy potrafimy sobie wyobrazić świat bez social mediów, ale z dostępem do internetu? Odpowiedź na to pytanie w dużej mierze będzie zależała od tego, komu je zadamy. W przypadku naszych dziadków i rodziców, czyli pokoleń, które większą część swojego życia funkcjonowały bez internetu i serwisów społecznościowych, aktywność online jest najczęściej mniej ważną sferą życia. Media społecznościowe traktują oni raczej jako ciekawostkę. Im młodsze pokolenia, tym stopień wykorzystywania serwisów społecznościowych wzrasta. O ile jeszcze osoby urodzone w latach 70., 80. i wczesnych 90. są w stanie wyobrazić sobie internet bez mediów społecznościowych, tak przedstawiciele pokolenia Z (urodzeni po 1995 r.) czy Alfa (urodzeni po 2010 r.) – nie doświadczyli świata bez tych serwisów. Tym samym dla nich życie w takim świecie mogłoby stanowić wyzwanie.

Co wniosły do komunikacji serwisy społecznościowe

Serwisy społecznościowe oraz współpracujące z nimi systemy służące do komunikacji niewątpliwie wywarły wpływ (jeśli nie piętno) na procesach tworzenia komunikatów. Co ciekawe, nasze praktyki komunikacyjne online przeniosły się do sfery offline. Coraz częściej rozmowy przyjmują formę wymiany krótkich zdań, czasem pojedynczych wyrazów. W języku codziennym pojawiają się zwroty anglojęzyczne oraz słowne odpowiedniki emotikonów (np. „XD”, które w 2017 r. zostało uznane za młodzieżowe słowo roku). W czasach przed pojawieniem się serwisów społecznościowych do komunikacji zdalnej wykorzystywaliśmy rozmowy telefoniczne. Gdy

pojawiły się SMS-y, zaczęliśmy skracać wypowiedzi, aby ich treść zmieściła się w jednej wiadomości. Wraz z pojawieniem się Twittera (dziś platformy X) proces skracania zdań (ze względu na ograniczenie liczby znaków) jeszcze bardziej się pogłębił. Warto dodać, że komunikacja zapośredniczona przez komunikatory i aplikacje jest pozbawiona niewerbalnych treści, czyli mowy ciała, która często zdradza przecież więcej niż słowa. Wydaje się, że w sytuacji utraty współczesnych internetowych komunikatorów część z nas musiałaby na nowo nauczyć się ze sobą rozmawiać, a to z kolei mogłoby się przełożyć na dłuższe i bardziej wartościowe rozmowy.

Influencer marketing oraz inne kanały reklamy i informacji

Nie jest tajemnicą, że serwisy społecznościowe to dzisiaj ogromna machina marketingowa. Przeglądając „walle”, można odnieść wrażenie, że obserwujemy niekończące się tablice reklamowe. Influencer marketing akcelerował wraz z popularyzacją serwisów społecznościowych. Ciekawostką jest jednak, że idea wykorzystywania znanych osób do reklamowania produktów czy usług sięga 1760 r., kiedy to Josiah Wedgwood, założyciel firmy Wedgwood produkującej ceramikę i porcelanę, podarował królowej Sophie Charlotte zestaw do herbaty, a następnie wykorzystał jej rekomendację do zwiększenia sprzedaży produktów. Gdyby serwisy społecznościowe nie istniały, ten rodzaj marketingu byłby realizowany w innych mediach, czyli w prasie, radiu i telewizji. Dokładnie tak, jak miało to miejsce przed pojawieniem się web 2.0, czyli sieci opartej na tworzeniu treści przez użytkowników. Lubimy liczby,

zwłaszcza zawrotne kwoty, o których coraz częściej mówi się w kontekście zarobków influencerów. I owszem, część z nich potrafi zarobić naprawdę astronomiczne pieniądze. Jednak nie sądzę, że wyłącznie serwisów społecznościowych spowodowałyby ich bankructwo – zbudowałyby raczej potrzebę przebranzowania. Osoby kreatywne, a influencerzy niewątpliwie do takich należą, byłiby w stanie szybko przekierować swoją karierę na inne tory.

Często słyszymy także, że internet pożarł media tradycyjne. To nie do końca prawda. Owszem, w sieci znajdziemy zarówno audycje radiowe, wydania dzienników czy tygodników, jak również całe pasma telewizyjne. Jednak nie zapominajmy, że media tradycyjne cały czas mają swoich odbiorców. Gdybyśmy nagle wyłączyli serwisy społecznościowe, z całą pewnością pozycja mediów tradycyjnych uległaby wzmocnieniu. Dzisiaj duża część internautów wiedzę o świecie czerpie właśnie z serwisów społecznościowych – to podejście niesie ze sobą wiele niebezpieczeństw związanych m.in. z niewystarczającym weryfikowaniem treści. Redakcje mediów tradycyjnych dają nam swego rodzaju gwarancję, że publikowane przez nie treści są sprawdzone i bardziej pewne.

Jak wpływają na nas social media?

Fear of Missing Out, czyli strach przed tym, co nas omija, jest pokłosiem rozwoju cywilizacyjnego – wzmożonego publikowania treści, także w mediach społecznościowych. Jednak zjawisko to może spotkać nas także w pracy, gdy np. boimy się, że nie odpowiemy na czas na służbowego maila. Winowajcą nie jest tu sam internet, a raczej tempo współczesnego świata i sposób, w jaki podchodzimy do życia.

Współczesna sieć to architektura algorytmów, które mają jak najdłużej utrzymać nas online. Działa tutaj tzw. układ nagrody i dopamina, która jest wydzielana, kiedy człowiek robi coś, co daje mu przyjemność. Taką przyjemnością dla niektórych stanowią lajki otrzymywane online i duże liczby odsłon ich filmów. Dzisiaj wiemy, że nadmierne korzystanie z mediów społecznościowych może doprowadzić do uzależnienia od dopaminy.

Jednocześnie wiele badań mówi o tym, że serwisy społecznościowe są w stanie obniżyć naszą samoocenę. I faktycznie, jeśli przyjrzymy się publikowanym tam zdjęciom czy filmom, łatwo możemy popaść w pułapkę. Zwykle na zdjęciach prezentujemy najlepszą wer-

Fot. Michał Piat

sie siebie, wrzucamy zdjęcia z modnych restauracji czy egzotycznych wakacji, a same fotografie są często retuszowane. Jeżeli zaczynamy porównywać nasze codzienne, „szare” życie z tym kolorowym, instagramowym, zaczynamy popadać w kompleksy, a nasze samopoczucie się obniża. Osoby, które świadomie rezygnują z mediów społecznościowych, często podkreślają, że ich samoocena się podniosła, a relacje z bliskimi poprawiły.

Widoczne są już pewne trendy związane z odchodzeniem internautów z serwisów społecznościowych. Ostatnie badania w USA (przeprowadzone przez Jonathana Haidta – psychologa społecznego) przyniosły informację mówiącą o tym, że 50% internautów korzystających z serwisów społecznościowych wołałoby, aby te serwisy zniknęły. W grupie osób niekorzystających z tych serwisów tę samą wolę wyraziło aż 80% respondentów.

Podsumowanie

Filmy science fiction oraz zapowiedzi Marka Zuckerberga każą nam myśleć, że w przyszłości będziemy porozumiewać się niemalże bez słów. Jednak póki co to właśnie o język – werbalny i niewerbalny – powinniśmy zadbać. To, czego wielu z nas potrzebuje dzisiaj, to zwolnienie tempa przesyłania informacji. Może zatem nie powinniśmy patrzeć w kierunku „co nowego”, a raczej powrócić do dłuższych, bardziej wartościowych rozmów, które znamy z dawnych lat.

Ilona Dąbrowska

I Konwencja Badaczy Europy Środkowej i Wschodniej

W dn. 5–6 czerwca 2025 r. na Wydziale Politologii i Dziennikarstwa odbyła się I Konwencja Badaczy Europy Środkowej i Wschodniej pt. „Europa Środkowa i Wschodnia w okresie zmian. Polityka i społeczeństwo”. Została zorganizowana przez Centrum Europy Wschodniej, Instytut Stosunków Międzynarodowych oraz Wydział Politologii i Dziennikarstwa we współpracy z Instytutem Językoznawstwa i Literaturoznawstwa, a także Instytutem Nauk o Polityce i Administracji. Wydarzenie zostało objęte patronatem podsekretarza stanu w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego prof. dr. hab. Andrzeja Szeptyckiego oraz dofinansowane przez rektora UMCS prof. dr. hab. Radosława Dobrowolskiego i Fundację Rinata Achmetowa. Konwencja zgromadziła ponad 150 badaczy i ekspertów z ponad 30 polskich i zagranicznych (Litwy, Ukrainy, Mołdawii i USA) ośrodków akademickich i analitycznych. Organizatorom przyświecał cel stworzenia środkowo-wschodnioeuropejskiej platformy debaty naukowej i eksperckiej poświęconej wyzwaniom i zagrożeniom dla państw i społeczeństw regionu Europy Środkowej i Wschodniej w zmieniającym się świecie.

Uroczyste otwarcie wydarzenia moderowali prof. dr hab. Marek Pietraś – dyrektor Instytutu Stosunków Międzynarodowych UMCS, przewodniczący Rady Programowej Konwencji oraz prof. dr hab. Walenty Baluk – dyrektor Centrum Europy Wschodniej UMCS, przewodniczący Komitetu Organizacyjnego. Uczestników i gości powitali: rektor prof. Radosław Dobrowolski; prof. dr hab. Wiesław Gruszecki – prorektor ds. nauki i współpracy międzynarodowej, przewodniczący Rady Naukowej CEW UMCS; dr hab. Ewelina Podgajna, prof. UMCS –

dziedkan Wydziału Politologii i Dziennikarstwa; dr hab. Katarzyna Radzik-Maruszak, prof. UMCS – dyrektor Instytutu Nauk o Polityce i Administracji oraz dr hab. Przemysław Łozowski, prof. UMCS – zastępca dyrektora Instytutu Językoznawstwa i Literaturoznawstwa. Uroczystości towarzyszyło wręczenie Medalu św. Cyryla i Metodego Centrum Europy Wschodniej UMCS Bogumile Berdychowskiej, publicystce i redaktorze czasopisma „Więź”, która w swoim wystąpieniu, nawiązując do tradycji paryskiej „Kultury”, podkreśliła rolę wybitnych postaci z Polski i Ukrainy, moźolnie budujących relacje polsko-ukraińskie. Część tych osób związana była z naszym Uniwersytetem i Lublinem.

W obliczu dynamicznych zmian geopolitycznych, wyzwań i zagrożeń dla bezpieczeństwa oraz transformacji społeczno-politycznych w państwach Europy Środkowej i Wschodniej wzrasta potrzeba rzetelnej, wielopoziomowej i wielopłaszczyznowej analizy zachodzących zmian i procesów oraz prowadzenia w tym zakresie interdyscyplinarnych badań. Złożoność i głębokość regionalnych i globalnych zmian determinuje transformację ładu międzynarodowego i procesów zachodzących wewnątrz państw i społeczeństw. W związku z powyższym zorganizowano 5 linii tematycznych poświęconych uwarunkowaniom historycznym i kulturowym, analizie wnętrza państwa oraz środowiska międzynarodowego.

Linia 1 – „Historia, tożsamość i pamięć narodów Europy Środkowo-Wschodniej” koncentrowała się na przemianach tożsamości narodowej i kulturowej oraz na roli pamięci historycznej w kształtowaniu świadomości społecznej. Uczestnicy podejmowali tematykę relacji polsko-ukraińskich, dziedzictwa II wojny światowej,

polityki (nie)pamięci w Czarnogórze i integracji mniejszości w warunkach traumatycznych doświadczeń. Wiele uwagi poświęcono także przemianom językowym i społecznym po 1991 r. oraz tożsamości młodego pokolenia w kontekście wojny i migracji. Ważnym aspektem była refleksja nad dziedzictwem kulturowym i rolą edukacji w zapobieganiu radykalizacji i polaryzacji społecznej.

Linia 2 – „Polityka, media i społeczeństwo” analizowała przemiany systemów politycznych, społeczne skutki funkcjonowania reżimów hybrydalnych, a także wpływ mediów i dezinformacji na życie publiczne w państwach regionu. Omawiano m.in. dynamikę sceny partyjnej, referenda i wybory, zagrożenia wynikające z putinizmu oraz rolę dezinformacji jako narzędzia wojny kognitywnej. Szczególną uwagę poświęcono wojennym uchodźcom z Ukrainy, handlowi ludźmi oraz funkcjonowaniu systemu ochrony praw człowieka w warunkach wojny. Refleksja nad medialnymi narracjami i propagandą rosyjską uzupełniała obraz społeczno-politycznych wyzwań regionu.

Linia 3 – „Geopolityka i bezpieczeństwo” podejmowała zagadnienia związane z nowym układem sił w Europie Środkowo-Wschodniej, rolą NATO, współpracą wojskową oraz geostrategicznymi konsekwencjami rosyjskiej agresji na Ukrainę. Analizowano znaczenie tzw. wschodniej tarczy, potencjał małych sojuszy regionalnych oraz zmiany w kulturze strategicznej Rosji. Pojawiły się także refleksje nad odpornością energetyczną, erozją quasi-państwowości w Górskim Karabachu oraz nad wyzwaniem w zakresie migracji i bezpieczeństwa wyznaniowego. Szczególny nacisk położono na konieczność adaptacji struktur bezpieczeństwa do warunków wojny hybrydowej i destabilizacji regionu.

Linia 4 – „Stosunki międzynarodowe i integracja” skupiała się na miejscu państw EŚW w polityce Unii Europejskiej oraz partnerstwie regionalnym wobec skutków rosyjskiej inwazji na Ukrainę. Dyskusje dotyczyły nowej strategii Partnerstwa Wschodniego, geopolityki Mołdawii i Serbii, relacji Turcji z UE, a także wpływu wojny na relacje polsko-białoruskie. Istotnym wątkiem była współpraca Polski z Ukrainą i Mołdawią w wymiarze politycznym, wojskowym i humanitarnym.

Linia 5 – „Ukrainistyka po 2022 r.” obejmowała szeroki zakres zagadnień dotyczących języka, literatury i dydaktyki w warunkach wojennych. Poruszano temat traumy i pamięci w literaturze wojennej,

Fot. Michał Piłat

↑ Debata geopolityczna

Fot. Michał Piłat

↑ Wręczenie Medalu św. Cyryla i Metodego Centrum Europy Wschodniej UMCS Bogumile Berdychowskiej

Fot. Igor Kolesnikenko

↑ Panel redaktorów czasopism naukowych

transformacji językowych oraz nowych modeli nauczania języka ukraińskiego i literatury. Omawiano również związki polsko-ukraińskie w aspekcie językowym i kulturowym, dekolonizację wiedzy sławistycznej oraz rolę języka jako narzędzia oporu. Analizowano współczesny dyskurs medialny, wojenną semantykę, zmiany w dialektologii i fonetyce oraz wyzwania dydaktyczne w edukacji akademickiej i szkolnej. Refleksja nad ukrainistyką w czasie wojny pokazała jej kluczową rolę w kształtowaniu tożsamości, budowaniu mostów kulturowych i dokumentowaniu przemian społecznych.

Otwierająca pierwszy dzień Konwencji środkowo-europejska debata geopolityczna skupiła wybitnych polityków, dyplomatów i ekspertów z regionu, stając się przestrzenią wymiany poglądów na temat wyzwań geopolitycznych stojących przed Europą Środkowo-Wschodnią. Moderowana przez prof. Marka Pietrasia sesja plenarna zgromadziła takie postacie jak: Jarosław Narkiewicz – poseł na Sejm Republiki Litewskiej, dr Adam Eberhardt – wicedyrektor Studium Europy Wschodniej Uniwersytetu Warszawskiego, dr Jerzy M. Nowakowski z Akademii Sztuki Wojennej oraz prof. Hryhorii Perepelytsia z Instytut Stosunków Międzynarodowych Kijowskiego Uniwersytetu Narodowego im. Tarasa Szewczenki. Dyskutowano o bezpieczeństwie regionalnym w kontekście agresji Rosji na Ukrainę, przyszłości architektury bezpieczeństwa, roli sojuszy i współpracy transgranicznej, a także o miejscu Europy Środkowo-Wschodniej w globalnym układzie sił. Wystąpienia prelegentów ukazywały region jako kluczowy punkt geopolitycznego napięcia, ale też jako przestrzeń wspólnej odpowiedzialności i strategicznej solidarności.

Ważnym wydarzeniem był panel redaktorów czasopism naukowych poświęcony roli periodyków naukowych w dokumentowaniu i analizie przemian w Europie Środkowo-Wschodniej. W debacie wzięli udział redaktorzy takich pism jak: „Studia z Dziejów Rosji i Europy Środkowo-Wschodniej” (dr hab. Daniel Boćkowski, prof. UW), „Eastern Review” (dr hab. Michał Słowikowski, prof. UE), „Nowa Polityka Wschodnia” (dr hab. Antonina Kozyska, prof. UMK), „Studia Wschodnioeuropejskie” (prof. dr hab. Józef Tymanowski, UW) oraz „Wschód Europy. Studia humanistyczno-społeczne” (prof. dr hab. Walenty Baluk i dr Eleonora Kirwiel). Dyskusję moderowały red. Bogumiła Berdychowska i dr hab. Beata Surmacz, prof. UMCS. Doty-

czyła wyzwań związanych z publikowaniem badań, w tym konieczności uwzględniania perspektywy interdyscyplinarnej oraz wpływu wojny Rosji przeciwko Ukrainie po 2014 r. na narracje naukowe. Podkreślono znaczenie czasopism naukowych, które nie tylko badają rzeczywistość, ale także kształtują sposób jej interpretacji, pełniąc kluczową rolę w rozwoju badań nad Europą Środkowo-Wschodnią.

Warto odnotować, że częścią Konwencji były panele studenckie, które stworzyły młodym badaczom przestrzeń do prezentacji własnych projektów naukowych i wymiany doświadczeń z ekspertami. Wydarzeniu towarzyszyły wystawa Muzeum „Głosy Ludzi Pokoju”, opowiadająca o losach cywili dotkniętych rosyjską agresją oraz prezentacja wyników badań prowadzonych w związku z realizacją międzynarodowego projektu „Muzeum »Głosy Ludzi Pokoju« w kontekście pamięci narodowej. Doświadczenie Ukrainy i państw europejskich”. W ramach komercjalizacji badań międzynarodowy zespół pod kierunkiem prof. Walentego Baluka opracował na zlecenie Fundacji Rinata Achmetowa autorską koncepcję powołania narracyjnego muzeum historii mówionej.

Konwencja stanowiła ważne forum analizy przemian politycznych i społecznych w Europie Środkowo-Wschodniej w okresie intensywnych zmian, spowodowanych m.in. wojną rosyjsko-ukraińską. Badacze Europy Środkowej i Wschodniej, poruszając się w zakresie nauk społecznych i humanistycznych, odwołują się do dorobku wielu dyscyplin naukowych. Badania typu *area studies* lub *regional studies* wyróżnia systemowe i kompleksowe podejście do studiów nad historią, kulturą, geografią, polityką, gospodarką i społeczeństwem państw Europy Środkowej i Wschodniej. Interdyscyplinarnych badań w tym zakresie nie sposób prowadzić bez odwołania się do dorobku dziedzin takich jak stosunki międzynarodowe i bezpieczeństwo narodowe. Zapoczątkowanie spotkań w formule konwencji było odpowiedzią na potrzebę środowiska badaczy w Polsce i za granicą posiadania stałego forum debaty akademickiej poświęconej złożonej problematyce funkcjonowania państw Europy Środkowej i Wschodniej. Podkreślając wagę poruszanej problematyki oraz wysoki poziom merytoryczny, uczestnicy postanowili nadać wydarzeniu cykliczny charakter.

Nadia Gergało-Dąbek
Walenty Baluk

Wydział Prawa i Administracji rozwija współpracę międzynarodową

Współpraca międzynarodowa i europejska wymiana akademicka zyskały nowy wymiar na Wydziale Prawa i Administracji.

26 czerwca 2025 r., w trakcie odbywającej się w Lublinie międzynarodowej konferencji naukowej „Intergovernmental Coordination in Polycrisis Times: Legal, Political and Financial Dimensions”, podpisano porozumienie o współpracy akademickiej pomiędzy UMCS a Uniwersytetem Owidiusza w Konstancy (Rumunia).

Uroczystość odbyła się w Sali Senatu UMCS. Porozumienie sygnowali: ze strony rumuńskiej prof. dr hab. Adrian Stoica-Constantin – dziekan Wydziału Prawa i Nauk Administracyjnych Uniwersytetu Owidiusza oraz dr Anthony Murphy – koordynator programu Erasmus+ na tym wydziale. Natomiast nasz Uniwersytet reprezentowali: prorektor ds. ogólnych dr hab. Arkadiusz Bereza, prof. UMCS, dziekan Wydziału Prawa i Administracji dr hab. Jarosław Kostrubiec, prof. UMCS oraz dyrektor Instytutu Nauk Prawnych prof. dr hab. Marek Kulik.

27 czerwca podpisano z kolei porozumienie o współpracy akademickiej pomiędzy Wydziałem Prawa i Administracji oraz Instytutem Nauk Prawnych a Państwowym Uniwersytetem im. Iwane Dżawachiszwilego w Tbilisi, będącym najstarszą i jedną z najbardziej prestiżowych instytucji szkolnictwa wyższego w Gruzji.

Ze strony gruzińskiej dokument sygnował prof. dr Irakli Burduli – kierownik Narodowego Centrum Alternatywnego Rozwiązywania Sporów TSU. UMCS reprezentowali: prorektor ds. ogólnych prof. Arkadiusz Bereza, dziekan Wydziału Prawa i Administracji prof. Jarosław Kostrubiec oraz dyrektor Instytutu Nauk Prawnych prof. Marek Kulik.

Porozumienia zakładają wszechstronną współpracę w zakresie działalności naukowej i dydaktycznej. Obejmują m.in. wymianę studentów i kadry akademickiej, realizację wspólnych projektów badawczych, organizację konferencji i seminariów naukowych, wspólne publikacje, a także działania na rzecz doskonalenia programów kształcenia.

Fot. Michał Piat

↑ Podpisanie umowy o współpracy z Uniwersytetem Owidiusza w Konstancy

Fot. Michał Piat

↑ Podpisanie porozumienia o współpracy z Państwowym Uniwersytetem im. Iwane Dżawachiszwilego w Tbilisi

Zawarte partnerstwa stanowią kolejny krok w realizacji strategii umiędzynarodowienia Wydziału Prawa i Administracji. To również wyraz zaangażowania instytucji w rozwój kształcenia prawniczego zgodnie z europejskimi standardami akademickimi.

Jarosław Kostrubiec

Kolejna odsłona jubileuszu Wydziału Ekonomicznego

W dn. 11–12 czerwca 2025 r. na Wydziale Ekonomicznym odbyły się kolejne wydarzenia w ramach jubileuszu 60-lecia istnienia jednostki, która została utworzona 15 lutego 1965 r. Miały one podniosły charakter i zgromadziły społeczność akademicką, przedstawicieli władz Uczelni i Lublina, partnerów instytucjonalnych oraz grono pracowników i przyjaciół Wydziału.

11 czerwca zorganizowano uroczystość nadania tytułu honorowego profesora UMCS prof. dr. Helmutowi Pernsteinerowi – wybitnemu austriackiemu specjalście

w dziedzinie finansów przedsiębiorstw i długoletniemu partnerowi naukowemu Wydziału.

12 czerwca odbyła się kolejna część jubileuszu z udziałem zaproszonych gości, w tym prezydenta Lublina dr. Krzysztofa Żuka. Wydarzenie otworzył dziekan dr hab. Marcin Lipowski, prof. UMCS. Następnie głos zabrał prorektor ds. rozwoju i współpracy z gospodarką prof. dr hab. Zbigniew Pastuszek, który podkreślił znaczący wkład Wydziału w rozwój życia akademickiego. Prezydent Lublina dr Krzysztof Żuk wspomniął o swoim wieloletnim związku z Wydziałem – najpierw jako student, a później jako pracownik naukowy. Zaznaczył, że obchody 60-lecia istnienia jednostki mają dla niego szczególne znaczenie oraz że jest dumny z bycia częścią tej społeczności. W swoich wystąpieniach Prezydent i Prorektor podkreślili również wkład Wydziału w rozwój gospodarczy i społeczny miasta oraz całego regionu.

Ważnym punktem programu było przedstawienie historii Wydziału przez Dziekana. Następnie Prezydent Lublina wręczył medale i wyróżnienia zasłużonym pracownikom jednostki. Dziekan z kolei uhonorował partnerów instytucjonalnych i organizacje współpracujące z Wydziałem, dziękując za ich zaangażowanie, otwartość i wieloletnie wsparcie.

Po przerwie kawowej goście mogli zapoznać się z wystawą jubileuszową, ukazującą ważne wydarzenia z historii Wydziału, sylwetki pracowników oraz zmieniające się w tym okresie oblicza nauki i dydaktyki.

W południe rozpoczęło się seminarium naukowe pt. „Pożytki z różnorodności – o początkach przemysłowego Lublina”. Prowadzący – dr Ilona Skibińska-Fabrowska i dr Mirosław Łoboda – przedstawili panoramę przemian gospodarczych miasta na przestrzeni dekad. Wystąpienia były nie tylko historycznym przeglądem rozwoju lokalnej przedsiębiorczości, ale również inspirującą refleksją nad wpływem różnorodności społeczno-kulturowej na rozwój przemysłowy regionu.

Kulminację obchodów stanowił piknik integracyjny pracowników Wydziału Ekonomicznego, który odbył się wieczorem w Ogrodzie Botanicznym. W kameralnej atmosferze, pośród zieleni uczestnicy mogli swobodnie porozmawiać, wspólnie świętować oraz budować i wzmacniać relacje międzyludzkie.

Paulina Turyło-Nowak

Fot. Michał Piat

↑ Wręczenie medali i wyróżnień pracownikom Wydziału Ekonomicznego

Fot. Michał Piat

BioMedAI Day 2025 – sztuczna inteligencja w służbie nauk biomedycznych

25 czerwca 2025 r. w Centrum ECOTECH-COMPLEX odbyła się międzynarodowa konferencja BioMedAI Day 2025, która zgromadziła przedstawicieli środowiska naukowego, sektora biotechnologicznego oraz entuzjastów nowoczesnych technologii. Wydarzenie cieszyło się dużym zainteresowaniem i stało się ważnym forum wymiany wiedzy i doświadczeń w zakresie zastosowań sztucznej inteligencji (AI) w naukach biomedycznych.

Konferencję zorganizowali Instytut Nauk Biologicznych (dr Leszek Wawiórka) oraz Centrum Sztucznej Inteligencji i Modelowania Komputerowego (mgr Katarzyna Toborek, dr Kamil Filipek). Uroczystego otwarcia dokonał prof. dr hab. Wiesław Gruszecki – prorektor ds. nauki i współpracy międzynarodowej, który podkreślił rosnącą rolę sztucznej inteligencji w medycynie oraz potrzebę intensyfikacji współpracy pomiędzy środowiskiem akademickim a sektorem technologicznym.

W części merytorycznej konferencji prelegenci – praktycy zarówno z Polski, jak i z zagranicy – podzielili się swoimi doświadczeniami w zakresie wdrażania zaawansowanych modeli AI. Dr Kamil Filipek przedstawił przegląd najnowszych trendów w zastosowaniach sztucznej inteligencji w biomedycynie, a kolejne wystąpienia koncentrowały się na konkretnych przykładach wykorzystania tych technologii w praktyce badawczej i klinicznej.

Mgr inż. Michał Błaszczkowski z Politechniki Lubelskiej omówił zastosowanie metod uczenia maszynowego w analizie danych klinicznych, wskazując na ich rosnącą wartość w codziennej praktyce szpitalnej. Z kolei dr Mark Symms (GE Healthcare, Wielka Brytania) zaprezentował nowatorskie podejście do diagnostyki obrazowej mózgu z wykorzystaniem technologii MRI i tzw. *silent protocol*, który znacząco zwiększa jakość i precyzję obrazowania.

Kolejna część wydarzenia została poświęcona zastosowaniom AI w projektowaniu nowych leków. Dr Piotr Drączkowski (SciLifeLab, Szwecja) przedstawił potencjał, jaki niesie wykorzystanie biologii strukturalnej

Fot. Agnieszka Day

← Prof. dr hab.
Wiesław
Gruszecki

do analizy celów terapeutycznych, ilustrując to przykładami wykorzystania zaawansowanych modeli, takich jak AlphaFold i Rosetta, które pozwalają skrócić czas analiz strukturalnych z kilku tygodni do zaledwie kilku godzin. Dr Leszek Wawiórka zaprezentował, jak wiedza o strukturze białek może zostać wykorzystana w procesie projektowania nowych leków, podkreślając przełomowy charakter sztucznej inteligencji jako „game changera” w odkrywaniu innowacyjnych terapii.

Zwieńczeniem konferencji był panel dyskusyjny pt. „AI w biotechnologii i farmacji: jak wykorzystać rewolucję technologiczną?”, w którym udział wzięli: prof. dr hab. Ryszard Naskręcki – dyrektor Centrum ECOTECH-COMPLEX, prof. dr hab. Zbigniew Pastuszek – prorektor ds. rozwoju i współpracy z gospodarką, dr Leszek Wawiórka – biotechnolog-chemoinformatyk z UMCS i dr Michał Czelej – przedstawiciel sektora prywatnego, Biolive Innovation Sp. z o.o. Panel stanowił przestrzeń debaty na temat szans i wyzwań, jakie niesie wdrażanie sztucznej inteligencji w biotechnologii i farmacji.

BioMedAI Day 2025 był nie tylko przeglądem najnowocześniejszych rozwiązań z pogranicza AI i nauk biomedycznych, lecz także inspirującą okazją do refleksji nad przyszłością interdyscyplinarnej współpracy naukowej oraz budowania trwałych powiązań między środowiskiem akademickim a sektorem innowacji.

Leszek Wawiórka

Chemicy z UMCS w projekcie CLEANWATER

Zespół badawczy z Instytutu Nauk Chemicznych, realizujący projekt CLEANWATER, w składzie: prof. dr hab. Barbara Gawdzik, dr Przemysław Pączkowski (kierownik projektu i zespołu), dr Andrzej Puszkas oraz mgr Monika Parcheta przebywał w dn. 19 maja – 18 czerwca 2025 r. na stażu naukowym w Universidad de Alicante (Hiszpania). Wyjazd został sfinansowany przez Komisję Europejską w ramach prestiżowego programu Marie Skłodowska-Curie Actions Staff Exchanges (MSCA SE), część Horyzont Europa (HORIZON-MSCA-2022-SE-01, nr 101131382).

Zespół z UMCS pracował w Laboratorio de Materiales Avanzados pod kierunkiem prof. Joaquína Silvestre Albero – koordynatora projektu i eksperta w dziedzinie materiałów porowatych oraz katalizy. Podczas stażu prowadzono badania nad nowoczesnymi materiałami porowatymi (polimerowymi i węglowymi) do oczyszczania wody i ochrony zdrowia przed szkodliwymi zanieczyszczeniami oraz do zastosowań w fotokatalizie.

3 czerwca odbyło się spotkanie (*mid-term meeting*), podczas którego omawiano postępy realizacji projektu CLEANWATER. W wydarzeniu uczestniczyli przedstawiciele KE z Europejskiej Agencji Wykonawczej ds. Badań Naukowych (REA): Mónica Holik – kierownik Działu ds. Wymiany MSCA SE oraz Sotirios Kiokias – koordynator Panelu Chemicznego i Project Officer.

Dr Przemysław Pączkowski zaprezentował poziom zaawansowania badań całego konsorcjum CLEANWATER w ramach Pakietu Roboczego WP1. Jasne i kompetentne przedstawienie wyników spotkało się z uznaniem ekspertów. Doceniono także nowatorskie aspekty badań realizowanych przez zespół z UMCS. Mgr Mo-

nika Parcheta, odpowiadając na pytania dotyczące badań realizowanych podczas mobilności naukowych w Wielkiej Brytanii i Hiszpanii, wykazała się wysokim poziomem przygotowania, godnie reprezentując młode pokolenie naukowców UMCS.

UMCS w centrum europejskiej mobilności naukowej

UMCS jest aktywnym uczestnikiem programu MSCA SE, co zostało docenione podczas MSCA Staff Exchanges Info Day 2025, który odbył się 5 czerwca w Alicante. Wydarzenie, które zgromadziło ekspertów i beneficjentów programu, było transmitowane na żywo na oficjalnym kanale YouTube KE. Obecność naukowców z naszego Uniwersytetu spotkała się z wyjątkowym uznaniem.

Staże i działalność w Alicante wzmocniły pozycję UMCS w europejskiej nauce, pozwoliły na nawiązanie cennych kontaktów i rozwój badań. Zaangażowanie i kompetencje zespołu potwierdzają rosnący prestiż Uczelni na arenie międzynarodowej.

UMCS jako główny beneficjent projektu odpowiada za WP1 – kluczowy obszar badawczy dotyczący syntezy i charakterystyki adsorbentów. Warto przypomnieć także o dodatkowej roli naszej Uczelni. W dn. 24–25 czerwca 2024 r. UMCS był organizatorem i gospodarzem pierwszego z cyklu spotkań, warsztatów naukowych, w którym wzięli udział partnerzy z konsorcjum CLEANWATER.

O projekcie CLEANWATER

CLEANWATER to międzynarodowy, interdyscyplinarny projekt łączący naukowców i przedstawicieli przemysłu z 9 instytucji i 4 firm z Hiszpanii, Węgier, Polski, Sło-

Archiwum prywatne Przemysława Pączkowskiego

← Uczestnicy projektu CLEANWATER oraz przedstawiciele REA podczas MSCA SE Info Day w Alicante

wacji, Wielkiej Brytanii, Mołdawii, Ukrainy, Meksyku i Kazachstanu. CLEANWATER to interdyscyplinarna inicjatywa naukowa realizowana w latach 2024–2027. Jej głównym celem jest opracowanie innowacyjnych sorbentów do oczyszczania wody z zanieczyszczeń organicznych i nieorganicznych oraz ochrona zdrowia przed szkodliwymi ksenobiotykami. Koordynatorem projektu jest prof. Joaquín Silvestre Alberó z Universidad de Alicante.

Dlaczego warto aplikować do MSCA Staff Exchanges?

Działania MSCA Staff Exchanges to jeden z kluczowych instrumentów wspierających rozwój naukowców poprzez międzynarodową oraz międzysektorową mobilność. Program umożliwia badaczom zdobywanie doświadczenia w zróżnicowanych środowiskach – zarówno akademickich, jak i przemysłowych.

Udział w projekcie to nie tylko rozwój badań, lecz także realne wsparcie ścieżek kariery naukowców na różnych etapach rozwoju. Przykłady z Zespołu projektowego CLEANWATER (z Instytutu Nauk Chemicznych) pokazują wieloaspektowe korzyści płynące z programu:

- prof. dr hab. Barbara Gawdzik – wybitna, emerytowana profesor, której bogate doświadczenie stanowi cenne zaplecze merytoryczne dla młodszych badaczy. Dzięki projektowi może kontynuować działalność naukową, realizować własne pomysły oraz dzielić się wiedzą w międzynarodowym środowisku;
- dr Przemysław Pączkowski – młody, ambitny naukowiec, kierownik projektu z ramienia UMCS. Aktywnie reprezentuje Uczelnię na spotkaniach konsorcjum, koordynując pracę zespołu badawczego na najwyższym, europejskim poziomie. Udział w projekcie umożliwia

mu rozwój kompetencji menedżerskich oraz rozszerzanie międzynarodowej sieci współpracy. Projekt stanowi również istotny element w kształtowaniu pozycji lidera naukowego oraz zdobywaniu kwalifikacji niezbędnych do ubiegania się o przyszłe awanse;

- mgr Monika Parcheta – doktorantka na wczesnym etapie kariery naukowej, która dzięki udziałowi w projekcie rozwija swoje kompetencje w międzynarodowym środowisku badawczym. Uczestnictwo w zagranicznych stażach badawczych oraz interdyscyplinarna współpraca z prestiżowymi instytucjami akademickimi i przemysłowymi pozwalają jej poszerzać horyzonty naukowe i budować sieć kontaktów sprzyjającą dalszemu rozwojowi kariery akademickiej.

MSCA SE – szanse i wyzwania

Do głównych korzyści uczestnictwa w programie należą: zdobywanie doświadczenia w międzynarodowych zespołach badawczych, dostęp do nowoczesnej infrastruktury, wymiana wiedzy, budowanie długofalowych relacji z partnerami oraz wzrost prestiżu instytucji i naukowców.

Nie można jednak pominąć pewnych wyzwań, takich jak kwestie logistyczne związane z mobilnością międzynarodową, różnice kulturowe, bariery językowe czy trudności administracyjne – zwłaszcza w przypadku partnerów spoza Unii Europejskiej.

Zachęcamy wszystkie zespoły badawcze UMCS do aktywnego aplikowania w kolejnych edycjach programu, aby jeszcze skuteczniej łączyć mobilność naukową z wdrażaniem nowoczesnych rozwiązań oraz rozwojem międzynarodowej współpracy.

*Przemysław Pączkowski
Monika Parcheta*

Międzynarodowa konferencja o polikryzysie

Ponad 70 badaczy z 25 państw europejskich debato-
wało nad wyzwaniem stojącym przed współczesną Europą w dobie tzw. polikryzysu. W dn. 26–27 czerwca 2025 r. na Wydziale Prawa i Administracji odbyła się międzynarodowa konferencja naukowa pod hasłem „Intergovernmental Coordination in Polycrisis Times: Legal, Political and Financial Dimensions”.

Obrady stanowiły podsumowanie czteroletniego projektu badawczego realizowanego w ramach europejskiego programu COST Action 20123 – IGCOORD (Intergovernmental Coordination from Local to European Governance). Celem projektu była analiza mechanizmów współpracy między różnymi szczeblami władzy w kontekście złożonych kryzysów politycznych, eko-

nomicznych i społecznych, które dotyczą państwa europejskie w ostatnich latach.

Honorowy patronat nad wydarzeniem objęli Rektor UMCS, Rzecznik Praw Obywatelskich oraz Prezydent Miasta Lublin. Partnerami konferencji były: Okręgowa Izba Radców Prawnych w Lublinie oraz Kancelaria Radców Prawnych i Adwokatów Rubicon.

Uroczystego otwarcia dokonali: rektor prof. dr hab. Radosław Dobrowolski, dyrektor Instytutu Nauk Prawnych prof. dr hab. Marek Kulik, dziekan WPiA dr hab. Jarosław Kostrubiec, prof. UMCS oraz dr Noémia Peres de Bessa Vilela, prof. UMCS z Katedry Prawa Informatycznego i Zawodów Prawniczych. Konferencję zainaugurowały wykłady plenarne prof. dr. hab. Pawła Świaniewicza z Uniwersytetu Warszawskiego i prof. Thorstena Ingo Schmidta z Uniwersytetu w Poczdamie. W programie znalazło się 11 paneli tematycznych oraz ponad 50 referatów naukowych poświęconych m.in. reformom fiskalnym, koordynacji polityk publicznych, zarządzaniu migracją, cyfryzacji usług publicznych, bezpieczeństwu ekonomicznemu i transformacji klimatycznej.

Wybór Lublina i UMCS jako miejsca finałowego spotkania sieci IGCOORD był nieprzypadkowy. Jak podkreślali organizatorzy, to właśnie zaangażowanie naukowców z Wydziału Prawa i Administracji w międzynarodowe projekty badawcze oraz ich wkład w rozwój dialogu międzyuczelnianego w Europie sprawiły, że nasz Uniwersytet został gospodarzem wydarzenia tej rangi.

Jarosław Kostrubiec

Fot. Michał Piat

Fot. Julia Wójcik

Fot. Michał Piat

Fot. Bartłomiej Wojtowicz, Agnieszka Kosowska

Symposium „Metagenomy różnych środowisk”

W dn. 23–24 czerwca 2025 r. odbyło się IX Ogólnopolskie Symposium Mikrobiologiczne „Metagenomy różnych środowisk”, podczas którego przedstawiono najnowsze osiągnięcia metagenomiki, metataksonomiki, metatranskryptomiki, metabolomiki w kontekście współczesnych trendów rozwoju genetyki, mikrobiologii, mykologii, fitopatologii, ekologii, rolnictwa, ochrony środowiska i medycyny. Konferencja miała na celu promowanie badań dotyczących mikrobiomów i mykobiomów, głównie w agroekosystemach, zgodnie z nową koncepcją rośliny. Według niej roślina jest holobiontem, czyli gospodarzem współistniejących z nią organizmów, które dzięki współpracy metabolicznej, wymianie sygnałów i składników odżywczych zapewniają prawidłowe funkcjonowanie i odporność roślin, co jest niezwykle ważne dla zachowania stanu równowagi ekologicznej i ochrony przed stanami dysbiozy.

Tegoroczne spotkanie zostało zorganizowane przez UMCS (Katedry: Mikrobiologii Przemysłowej i Środowiskowej oraz Genetyki i Mikrobiologii) oraz Polskie Towarzystwo Mikrobiologów (PTM). Otrzymało dofinansowanie ze środków budżetu państwa w ramach programu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego „Dokonała Nauka II”. To cykliczne wydarzenie współorganizowały cztery instytucje będące jego głównymi organizatorami w poprzednich latach: Instytut Agrofizyki im. Bohdana Dobrzańskiego w Lublinie, Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowy

Instytut Badawczy w Puławach, Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie. Symposium odbyło się pod patronatem Polskich Towarzystw: Mikrobiologów, Genetycznego, Fitopatologicznego, Mykologicznego, Botanicznego oraz Państwowego Wydawnictwa Naukowego. Wydarzenie patronatem honorowym objęli: wojewoda lubelski Krzysztof Komorski, prezydent Lublina dr Krzysztof Żuk, marszałek województwa lubelskiego Jarosław Stawiarski, rektor UMCS prof. dr hab. Radosław Dobrowolski i rektor KUL ks. prof. dr hab. Mirosław Kalinowski, dyrektorzy IA PAN w Lublinie, IUNG-PIB w Puławach, instytutów UMCS, KUL i SGGW oraz dziekani Wydziałów UMCS i KUL. Patronat medialny sprawowały Radio Lublin i „Laboratorium – Przegląd Ogólnopolski”.

W Symposium uczestniczyło 180 naukowców z kraju i zagranicy, m.in. z Belgii, Austrii, Włoch i Ukrainy. Wygłoszono 11 wykładów, w tym 2 inauguracyjne (prof. dr hab. Dariusz Bartosik, Uniwersytet Warszawski i prof. dr Jaco Vangronsveld, Hasselt University, Belgia), 6 plenarnych (prof. dr Heribert Insam, University of Innsbruck, Austria; prof. dr hab. inż. Małgorzata Jędrzycka, Instytut Genetyki Roślin PAN, Poznań; prof. dr hab. Wiesław Barabasz, Państwowa Akademia Nauk Stosowanych w Przemyśle; prof. dr Alessio Mengoni, University of Florence, Włochy; prof. dr François Rineau, Hasselt University, Belgia; prof. dr Adriano Sofo, University of Basilicata, Włochy) oraz 3 zaproszone (dr hab. Lidia Błaszczuk, prof. IGR PAN; dr hab. Sylwia Różalska, prof. UŁ; dr hab. Marta Wrzosek, prof. UW). Ponadto wygłoszono 18 referatów i zaprezentowano 110 posterów. Przyznano nagrody i wyróżnienia w Konkursie dla Młodych Naukowców za referat i poster. Nagrody Specjalne ufundowały Oddziały Lubelskie Towarzystw Naukowych: PTM i PTG.

Jolanta Jaroszuk-Ścisł

Pierwszy sezon „Młodego Projektu”

Od listopada 2024 r. z inicjatywy Biura Promocji i Popularyzacji Nauki w studiu Akademickiego Radia Centrum 98,2 FM zasiadali naukowcy z UMCS, by opowiedzieć o swoich badaniach. Nie w hermetycznym języku publikacji naukowych, lecz tak, jak opowiadaliby przyjacielowi przy kawie. Efekt? Dwadzieścia pięć odcinków, jedenaście godzin nagrań, tysiące wyświetleń i odkrycie, że za każdym grantem, każdą publikacją, każdym eksperymentem kryje się historia warta opowiedzenia.

Kiedy nauka przestaje być abstrakcją

„A może rynkowy system ochrony zdrowia?” – tym pytaniem dr Łukasz Jasiński otworzył nasz cykl, sygnalizując, że nie będziemy unikać trudnych tematów. I rzeczywiście, przez kolejne tygodnie pojawiały się pytania, które cały czas nas nurtują: czy sztuczna inteligencja pomoże w kryzysie zdrowia psychicznego? – jak sugeruje tytuł odcinka z dr. Marcinem Rządęczką; czy młode Polki są z Wenus, a młodzi Polacy z Marsa? – jak w tytule książki prof. dr hab. Jolanty Szpyry-Kozłowskiej; czy czekają nas prawdziwe upały, przed którymi nie uciekniemy? – jak wnioskuje dr Sylwester Wereski.

Każda środa o 19:00 to była podróż w nieznane. Dr Grzegorz Iwanicki opowiedział o tym, jak straciłmy nocne niebo przez zanieczyszczenie światłem i nagle uświadomiliśmy sobie, że większość z nas nigdy nie widziała Drogi Mlecznej. Dr hab. Piotr Łuczkiwicz, prof. UMCS zabrał nas do czasów, gdy na ziemiach polskich żyli Celtowie, a dr Marcin Maciejewski przekonywał, że archeologia może stać się częścią codziennego spaceru z psem.

Dr Elżbieta Szulc-Wałęcka zastanawiała się, czy AI pokieruje ruchem w mieście, dr Ilona Dąbrowska przekonywała o potrzebie cyfrowego detoksu, dr hab. Mariusz Barczak, prof. UMCS opowiadał o materiałach przyszłości, które tworzy i które nie są abstrakcją z filmów science fiction, a dr Marek Miśkiewicz tłumaczył, jak można zamówić sobie fragment DNA.

Odwaga zadawania trudnych pytań

„Młody Projekt” nie unikał trudnych tematów. Dr Margaret Ohia-Nowak mówiła o rasizmie w Polsce, dr Paulina Banaszkiewicz rozprawiała się z mitami o związkach niemonogamicznych, a dr Magdalena Boczkowska analizowała przyzwolenie na przemoc w społeczeństwie.

Niektórzy rozmówcy prezentowali nietypowe wyniki badań. Dr hab. Jarosław Chodak przedstawił dowody wskazujące na bezprecedensowy poziom szczęścia wśród Polaków, natomiast dr hab. Wojciech Janicki, prof. UMCS omówił sposoby wyzwolenia się z pułapki katastroficznego myślenia i spojrzenia na przyszłość bez zbędnych obaw.

Poruszające były momenty, gdy naukowcy odwoływali się do osobistych doświadczeń. Dr Magdalena Bury-Kamińska opowiadała o problemach pamięci u chorych na nowotwór przez pryzmat własnych doświadczeń z pacjentami, a dr Adrian Zając, badający mechanizmy śmierci komórkowej w glejakach, dzielił się nadzieją na przełom w walce z tą chorobą.

Kreatywność w różnych odsłonach

Tematem przewodnim wielu rozmów okazała się kreatywność. Mgr Michał Ćwiek otworzył dyskusję o nowych formach sztuki publicznej, dr Aleksandra Tryniecka przekonywała, że literatura dziecięca jest nie tylko dla najmłodszych, a dr Kamil Filipek omawiał kwestie, które jeszcze do niedawna pozostawały w sferze futurystycznych rozważań: czy sztuczna inteligencja może być kreatywna?

Dr hab. Katarzyna Smyk, prof. UMCS dzieliła się radością z umieszczenia tradycji wigilijnych na Liście UNESCO, dr Magdalena Grabias odkrywała nowe oblicza świata Draculi, dr hab. Beata Jarosz przyglądała się językowi polskich dziennikarzy, a dr Jacek Jakubczak tłumaczył, jak opanować sztukę budowania relacji z chińskimi partnerami biznesowymi.

Wyzwania i organizacja

Regularność emisji, częstotliwość publikacji, interdyscyplinarne podejście oraz merytoryczne opracowanie zaowocowały rozpoznawalnością formatu oraz pozytywnym odbiorem. Posty dotyczące odcinków były udostępniane nie tylko w mediach społecznościowych poszczególnych wydziałów, ale też na prywatnych kontach użytkowników oraz profilach związanych z instytucjami, jak np. Lublin Akademicki. Dowodem na to, że treści są lubiane i doceniane były też reakcje pod postami, dzięki którym zwiększył się ich zasięg i widoczność.

Interdyscyplinarność podcastu oznaczała, że jednego dnia przygotowywaliśmy się do rozmowy o matematyce, a następnego o sztuce w przestrzeni publicznej. Prowadząca podcast dr Dorota Walczak z Biura Promocji i Popularyzacji Nauki oraz odpowiedzialny

za produkcję techniczną Michał Zbytniewski z Akademickiego Radia Centrum pokazali, że za każdym odcinkiem stoi merytoryczne przygotowanie do rozmów, profesjonalny montaż i skuteczna promocja. Pomysłodawczyni przedsięwzięcia – Barbara Uljasz, kierowniczka Biura Promocji i Popularyzacji Nauki – udowodniła, że warto tworzyć formaty prezentujące naukę jako dziedzinę żywą i powiązaną z codziennością.

Epilog: nauka z ludzką twarzą

Dwadzieścia pięć odcinków „Młodego Projektu” to dowód na to, że nauka nie jest abstrakcyjna, lecz bardzo konkretna. Że za każdym odkryciem stoją ludzie z pa-

sjami, wątpliwościami, nadziejami i determinacją. Ludzie, którzy rano wstają z myślą o tym, jak sprawić, by świat stał się lepszy, bardziej zrozumiały.

Doświadczenia pierwszego sezonu podcastu pokazały, że istnieje potrzeba takiego formatu popularyzacji nauki. Naukowcy chcą dzielić się swoją wiedzą, a słuchacze chcą wiedzy przedstawionej w sposób przystępny, lecz nie uproszczony, osobisty, ale nie trywialny – chcą nauki z ludzką twarzą.

„Młody Projekt” jest na stałe dostępny w formie podcastu na YouTube UMCS oraz Spotify, a także na stronie internetowej UMCS w zakładce Nauka.

Dorota Walczak

Dr Prineha Narang z wizytą na UMCS

G ościem naszej Uczelni była wybitna amerykańska badaczka dr Prineha Narang. 3 czerwca 2025 r. ekspertka wygłosiła wykład dla społeczności Uniwersytetu i spotkała się z władzami i wykładowcami. W spotkaniu z ramienia UMCS wzięli udział m.in. prof. dr hab. Zbigniew Pastuszek (prorektor ds. rozwoju i współpracy z gospodarką), dr hab. Bożena Zgardzińska, prof. UMCS (zastępca dyrektora Instytutu Fizyki), dr hab. Katarzyna Szymczyk, prof. UMCS (zastępca dyrektora Instytutu Nauk Chemicznych) i prof. dr hab. Ryszard Zdyb (dyrektor Instytutu Fizyki).

Dr Prineha Narang jest profesorem nauk fizycznych, elektrotechniki i inżynierii komputerowej oraz profesorem Katedry Howarda Reissa na Uniwersytecie Kalifornijskim w Los Angeles (UCLA). Wcześniej była adiunktem w Computational Materials Science na Uniwersytecie Harvarda. Wśród zainteresowań naukowych dr Narang znajdują się m.in. materiały, nanonauka, fizyka, fotonika oraz teoria i obliczenia.

Podczas swojej wizyty na UMCS badaczka w Auli Instytutu Fizyki wygłosiła wykład pt. „Driving quantum matter out-of-equilibrium: Towards scalable quantum technologies”. Po prelekcji miała miejsce sesja Q&A.

Fot. Barbara Prohl

Dr Narang odpowiadała na pytania uczestników związane m.in. z jej pracą naukową i budowaniem kariery w szeroko rozumianej branży STEM. Wykład był niepowtarzalną okazją dla studentów UMCS do poznania najnowszych trendów w badaniach w dziedzinie fizyki. Wydarzenie zostało zrealizowane we współpracy z Ambasadą USA w Warszawie.

W czasie swojego pobytu w Lublinie dr Narang odwiedziła również Amerykańskie Centrum Edukacji i Biznesu American Corner UMCS.

*Magdalena Wołoszyn-Mróz
Maciej Szymoniak*

Fot. Bartosz Proń

Fot. Bartosz Proń

Forum nt. polskiego systemu emerytalnego

5 czerwca 2025 r. na Wydziale Ekonomicznym odbyło się forum „Polski system emerytalny – przeszłość, teraźniejszość, przyszłość”, zorganizowane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Lublinie i Instytut Ekonomii i Finansów UMCS.

W programie znalazło się seminarium naukowe pt. „Czy czeka nas emerytalna rewolucja?”, zorganizowane przez Katedrę Ubezpieczeń i Inwestycji. Dyskusję moderowała dr hab. Teresa Bednarczyk, prof. UMCS. W panelu eksperckim udział wzięli: Dorota Bieniasz – członek Zarządu ZUS, prof. dr hab. Marek Góra ze Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie, dr hab. Robert Gwiazdowski, prof. UŁa, prof. dr hab. Maciej Żukowski z Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu oraz dr Janina Petelczyc z SGH.

Paneliści dyskutowali na temat kształtu polskiego systemu emerytalnego i ewentualnych koniecznych jego zmian. Szczególną uwagę poświęcono problemowi wysokości składek oraz ich wpływu na przyszłą wartość świadczeń. Analizowano także sytuację kobiet w systemie emerytalnym, biorąc pod uwagę m.in. długość przerw w zatrudnieniu i różnice w długości życia i wieku przejścia na emeryturę. Wśród tematów, które wzbudziły żywą wymianę poglądów, znalazł się wiek emerytalny – jego ewentualne zróżnicowanie, podniesienie lub elastyczność w podejściu do odejścia z rynku pracy.

Uczestnicy zgodnie przyznali, że temat nie został wyczerpany. Skala wyzwań i złożoność systemu emerytalnego sprawiają, że konieczne jest kontynuowanie dyskusji. Paneliści wyrazili nadzieję, że podobne spotkania będą organizowane również w przyszłości,

umożliwiając dalszą wymianę poglądów oraz opracowywanie propozycji zmian i usprawnień.

Kolejnym punktem programu była sesja edukacyjna pt. „Emerytura – czy to w ogóle nasz problem? Polski system emerytalny – skąd приходzimy, gdzie jesteśmy i dokąd możemy zmierzać?” skierowana do młodzieży. W wydarzeniu wzięli udział studenci oraz uczniowie z V Liceum Ogólnokształcącego im. M. Skłodowskiej-Curie, Zespołu Szkół nr 1 im. Wł. Grabskiego oraz Zespołu Szkół Ekonomicznych im. A. i J. Vetterów w Lublinie. Spotkanie miało na celu przybliżenie młodym ludziom zagadnień związanych z funkcjonowaniem systemu emerytalnego w Polsce, a także uświadomienie im, że temat ten dotyczy również ich – niezależnie od wieku.

Prelekcje wygłosili: dyrektor Piotr Waszak (ZUS Oddział w Lublinie), członek Zarządu ZUS Dorota Bieniasz oraz dr Ilona Skibińska-Fabrowska z Katedry Ubezpieczeń i Inwestycji. Prelegenci w przystępny sposób zaprezentowali najważniejsze elementy polskiego systemu emerytalnego – od źródeł jego finansowania, przez mechanizmy obliczania świadczeń, aż po wyzwania stojące przed ZUS jako instytucją publiczną. Porównano również polski system emerytalny z rozwiązaniami funkcjonującymi w innych krajach, wskazując na różne modele i podejścia.

Na zakończenie odbył się konkurs sprawdzający wiedzę zdobytą podczas prelekcji. Cieszył się dużym zainteresowaniem, a jego forma pozwoliła na utrwalenie wiedzy w atrakcyjny i angażujący sposób.

Paulina Turyło-Nowak

Wykład dedykowany prof. Czesławowi Majowi

5 czerwca 2025 r. na Wydziale Politologii i Dziennikarstwa odbył się wykład dedykowany prof. dr. hab. Czesławowi Majowi pt. „Granice państwowe a aspiracje geostrategiczne w kontekście stabilności systemu międzynarodowego – przypadek Ukrainy”, który wygłosił dr hab. Marcin Orzechowski, prof. USz.

W wydarzeniu zorganizowanym przez Zarząd Lubelskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Nauk Politycznych udział wzięli: prodziekan ds. studenckich dr hab. Małgorzata Adamik-Szysiak, prof. UMCS, dyrektor Instytutu Stosunków Międzynarodowych prof. dr hab. Marek Pietraś, dyrektor Instytutu Nauk o Polityce i Administracji Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego dr hab. Agnieszka Łukasik-Turecka, prof. KUL, wiceprezes Zarządu Głównego PTNP ds. Prawnych prof. dr hab. Grzegorz Janusz, przedstawiciele Lubelskiego Oddziału PTNP oraz studenci kierunku administracja i zarządzanie publiczne.

Zarys dorobku naukowego prof. Czesława Maja, opracowany i przedstawiony przez dr Annę Szwed-Walczak, sekretarza Lubelskiego Oddziału PTNP, stanowił wprowadzenie do wykładu prof. Orzechowskiego. Jego wystąpienie wzbudziło duże zainteresowanie.

Następnie aktor Przemysław Buksiński (znany m.in. z produkcji *Korona królów*, *Wojenne dziewczyny*, *Dziewczyny ze Lwowa*) zaprezentował wiersz Wojciecha Młynarskiego pt. *Niewielkie słowo „przyzwoitość”*.

Uczestnicy spotkania dzielili się refleksjami na temat długoletniej znajomości z Profesorem oraz więzi, jakie tworzyły się z nim podczas wspólnej pracy naukowej lub jeszcze wcześniej – w czasie studiów. Podkreślano jego rozległą wiedzę, prawość, życzliwość i poczucie humoru. Z uznaniem i wzruszeniem przyjęto również przemówienie prof. Czesława Maja, w którym podzielił się kilkoma cennymi przemyśleniami i spostrzeżeniami.

W przygotowanie wydarzenia zaangażowane były: Politologiczne Koło Naukowe pod kierunkiem przewodniczącej lic. Pauliny Filipek oraz kierownik obiektu Wydziału Politologii i Dziennikarstwa UMCS mgr Monika Zuchowicz.

Krystyna Leszczyńska-Wichmanowska

Fot. Ihor Koloschenko

↑ Prof. Czesław Maj

Fot. Ihor Koloschenko

↑ Prof. Marcin Orzechowski (Uniwersytet Szczeciński)

Fot. Ihor Koloschenko

↑ Prof. Krystyna Leszczyńska-Wichmanowska

Konferencja o bezpieczeństwie zdrowotnym po raz piąty

12 czerwca 2025 r. w Instytucie Stosunków Międzynarodowych odbyła się V edycja międzynarodowej konferencji naukowej pt. „Bezpieczeństwo zdrowotne w zarządzaniu kryzysowym”. Wydarzenie miało charakter hybrydowy i zgromadziło ekspertów z Polski i zagranicy – naukowców, praktyków oraz studentów.

Fot. Magdalena Michalew

Fot. Magdalena Michalew

Konferencję otworzyli m.in. prof. dr hab. Marek Pietraś – dyrektor ISM UMCS oraz dr hab. Justyna Szulich-Kałuża, prof. KUL – dyrektor Instytutu Dziennikarstwa i Zarządzania Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II.

Podczas sesji plenarnej poruszono kluczowe zagadnienia dotyczące zarządzania kryzysowego i komunikacji w sytuacjach zagrożeń zdrowotnych. Gościem specjalnym był prof. António Pinto z Polytechnic Institute of Porto, który zaprezentował studium przypadku zarządzania kryzysem podczas ogólnokrajowego blackoutu w Portugalii. Referaty wygłosili również dr hab. Robert Szwed (KUL) – „Communicating Health Security in a Post-Rational World”, prof. Marek Pietraś – „Struktura analizy bezpieczeństwa zdrowotnego” oraz st. szer. spec. Michał Ciozda (Sekcja Komunikacji Społecznej, 2 Lubelska Brygada Obrony Terytorialnej) – „Health-care Security in Crisis Management”.

W kolejnych panelach dyskusyjnych omawiano m.in. psychologiczne aspekty kryzysów, rolę sztucznej inteligencji w monitoringu sanitarnym, wpływ fake newsów na społeczne reakcje oraz wykorzystanie memów i narracji filmowych jako narzędzi terapeutycznych. Szczególną uwagę poświęcono kwestiom związanym z wyzwaniami zdrowotnymi wynikającymi ze zmian klimatu oraz zagrożeń hybrydowych, takich jak bioterroryzm czy cyberataki.

Zorganizowano również panele studenckie, w których młodzi naukowcy przedstawiali swoje projekty badawcze i analizy dotyczące współczesnych wyzwań zdrowotnych i technologicznych w zarządzaniu kryzysowym.

Konferencja zakończyła się podsumowaniem i wymianą doświadczeń, które stanowią cenny wkład w rozwój interdyscyplinarnej wiedzy na temat bezpieczeństwa zdrowotnego w czasach dynamicznych globalnych przemian.

Organizatorami wydarzenia byli: Instytut Stosunków Międzynarodowych UMCS, Katedra Komunikacji Wizualnej i Nowych Mediów Instytutu Dziennikarstwa i Zarządzania KUL, XVI Komisja Politologii i Stosunków Międzynarodowych lubelskiego oddziału Polskiej Akademii Nauk, Fundacja Badań Międzynarodowych.

Liliana Węgrzyn-Odzioba

Centrum CeReClimEn na IV Forum Misji UE

Centrum Badań Zmian Klimatu i Środowiska (Centrum CeReClimEn) UMCS wzięło udział w IV Forum Misji UE „Adaptacja do zmian klimatu”, które odbyło się w dn. 19–20 maja 2025 r. we Wrocławiu. Wydarzenie, zorganizowane w ramach polskiej prezydencji w Radzie Unii Europejskiej, zgromadziło przedstawicieli instytucji naukowych, samorządów, organizacji pozarządowych oraz środowisk eksperckich z całej Europy.

Forum było okazją do wymiany doświadczeń w zakresie przeciwdziałania skutkom zmian klimatu oraz prezentacji działań podejmowanych w ramach unijnej misji „Adaptacja do zmian klimatu” (EU Mission on Adaptation to Climate Change), koordynowanej przez Europejską Agencję Środowiska (EEA).

W trakcie wydarzenia poruszono m.in. kwestie związane z finansowaniem działań adaptacyjnych, znaczeniem lokalnych strategii klimatycznych i potrzebą lepszej integracji danych naukowych i innowacji w polityce regionalnej. Uczestnicy mogli zapoznać się z przykładami działań podejmowanych przez polskie i europejskie regiony oraz gminy, które podpisały deklarację uczestnictwa w inicjatywie.

Z ramienia Centrum w spotkaniu uczestniczyła dr Katarzyna Urban. Centrum Badań Zmian Klimatu i Środowiska UMCS aktywnie wspiera procesy adaptacyjne poprzez prowadzenie badań naukowych, współpracę z jednostkami samorządu terytorialnego oraz promowanie rozwiązań opartych na wiedzy.

Magdalena Kozak-Siemińska

XIV Mediolingwistyczne Seminarium

Czy kolor może mówić? Jakie znaczenie ma w komiksie, a jakie w telewizji? Odpowiedzi (i nowe pytania) przyniosło XIV Mediolingwistyczne Seminarium sekcji „Język w mediach” Polskiego Towarzystwa Komunikacji Społecznej, które odbyło się 13 czerwca 2025 r. na Uniwersytecie Śląskim w Katowicach.

Organizatorami wydarzenia byli: przewodnicząca sekcji „Język w mediach” PTKS dr hab. Danuta Kępa-Figura, prof. UMCS, prof. dr hab. Iwona Loewe, dr Aleksandra Kalisz i dr Ewelina Tyc z Uniwersytetu Śląskiego. Udział w nim wzięło ponad 30 badaczy i badaczek z różnych stron Polski – od Katowic po Gdańsk, od Lublina po Wrocław.

Temat spotkania brzmiał „Kolor jako przedmiot badań mediolingwistycznych”, a swoje referaty przedstawiły: prof. Iwona Loewe („Funkcje koloru w dyskursie telewizyjnym”) i dr Matylda Sęk-Iwanek z Uniwersytetu Łódzkiego („Odcienie komiksu. Spojrzenie na kolor w komiksie w perspektywie mediolingwistycznej”). Dodatkowo dr hab. Dorota Marquardt z Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach przeprowadziła warsztaty pt. „Sztuczna inteligencja a autentyczność pracy studenta – jak pracować ze studentem w erze generatywnego AI?”. Wywołały one wiele refleksji i pytań.

Fot. Alena Podviázkina

Najbliższe okazje do kontynuowania tych rozmów są już na horyzoncie. W dn. 22–24 września w Katowicach odbędą się 4 panele mediolingwistyczne w ramach VII Kongresu PTKS. A w grudniu spotkamy się na XV Seminarium Mediolingwistycznym w Zielonej Górze.

*Patryk Iwańczyk
Alena Podviázkina*

Wizyta w Vilnius Tech w ramach mobilności szkoleniowej Erasmus+ i ATHENA

W dn. 9–14 czerwca 2025 r. dr Aneta Wróblewska i dr Anna Sasak-Okoń z Wydziału Matematyki, Fizyki i Informatyki odbyły wizytę szkoleniową na Vilnius Gediminas Technical University (Vilnius Tech) w Wilnie w ramach programu Erasmus+ KA131. Celem wizyty było podniesienie kompetencji zawodowych, nawiązanie współpracy międzynarodowej oraz zapoznanie się z dobrymi praktykami w zakresie organizacji procesu dydaktycznego i rozwoju programów kształcenia.

W ramach pobytu badaczki z UMCS odbyły wiele spotkań i wizyt studyjnych. Pierwszego dnia zwiedziły Wydział Elektroniki, zapoznały się z jego strukturą i aktualnie realizowanymi projektami badawczo-rozwojowymi, oraz Centrum Systemów Informatycznych, gdzie przedstawiono wdrożone rozwiązania wspierające zarządzanie uczelnią.

Kolejnego dnia spotkały się z dziekanem Faculty of Fundamental Sciences, który podkreślił obszary wspólne dla obu uczelni, szczególnie w zakresie informatyki i nauk ścisłych. Uczestniczki odwiedziły także kampus Plytinė, gdzie zaprezentowano im infrastrukturę Wydziałów Mechaniki, Elektroniki i Transportu.

W kolejnych dniach odbyły się m.in. wizyta w zaawansowanym laboratorium elektroniki prowadzo-

nym przez wykładowcę Andżeję Borela oraz spotkania z prof. dr. Raimondasem Pomarnackisem (specjalista w zakresie technologii dronów) i prof. dr. Arturasem Serackisem, który zaprezentował projekty z zakresu komputerowego rozpoznawania obrazów.

Wizyta szkoleniowa umożliwiła zdobycie wiedzy w zakresie organizacji obron prac dyplomowych, jakości kształcenia oraz podejścia do problemu *drop-out*. Zebrane doświadczenia i dobre praktyki posłużą do wzbogacenia działań dydaktycznych i organizacyjnych realizowanych na WMFiI.

Vilnius Tech jest otwarty na współpracę na płaszczyźnie dydaktycznej i naukowej. Pierwszym krokiem do nawiązania współpracy naukowej będzie zorganizowanie jesienią serii seminariów w formie hybrydowej, podczas których badacze z obu uczelni zaprezentują swoje badania. Współpraca dydaktyczna będzie możliwa w formie wymiany studenckiej po weryfikacji planów studiów. Nowoczesny kampus, bogato wyposażone laboratoria i oferta rozwoju przy projektach bardziej technicznych wydaje się atrakcyjną możliwością rozwoju dla naszych studentów.

Anna Sasak-Okoń

Archiwum prywatne

Archiwum prywatne

← Laureaci trzeciej edycji Konkursu LublinUp!

Konkurs LublinUp!

3 czerwca 2025 r. w Lubelskim Centrum Konferencyjnym odbyła się gala finałowa trzeciej edycji Konkursu LublinUp! – przedsięwzięcia uczelni zrzeszonych w Związku Uczelni Lubelskich oraz Gminy Lublin. Koordynatorem wydarzenia była OIC POLAND – Fundacja Akademii WSEI.

Celem konkursu jest propagowanie kultury przedsiębiorczości i innowacyjności, wyłonienie i wsparcie najbardziej obiecujących projektów biznesowych oraz pomoc talentom w procesie komercjalizacji ich innowacyjnych pomysłów.

W tym roku Konkurs LublinUp! adresowany był do:

- uczniów lubelskich szkół ponadpodstawowych (liceów, techników oraz szkół branżowych I stopnia) zrzeszonych w zespoły projektowe – Kategoria StartUp Junior;
- studentów i doktorantów Politechniki Lubelskiej, UMCS, Uniwersytetu Medycznego, Uniwersytetu Przyrodniczego oraz Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II, a także młodych naukowców z uczelni zrzeszonych w zespoły projektowe – Kategoria StartUp Student;
- seniorów – wszystkich osób niemieszczących się w opisie poprzednich kategorii, zamieszkujących na terenie województwa lubelskiego – Kategoria StartUp Open.

W toku rekrutacji uruchomione zostały dwie kategorie – Student oraz Open. W kategorii Student podczas gali zobaczyliśmy 8 pomysłów, a w kategorii Open – 3 pomysły.

Zespoły pracowały nad własnym projektem biznesowym przy wsparciu ekspertów. Uczestnicy uzyskali ocenę pomysłu biznesowego, dostęp do warsztatów i mentoringu, pomoc w dopracowaniu pomysłu i dostosowaniu go do warunków rynkowych. Najlepsze zespoły zaprezentowały swoje innowacyjne projekty podczas

Demo Day. Prezentacje oceniał panel ekspertów, w skład którego weszli: prof. dr hab. Zbigniew Pastuszek – prorektor ds. rozwoju i współpracy z gospodarką UMCS, dr hab. inż. Konrad Gromaszek, prof. uczelni – prorektor ds. cyfryzacji i komercjalizacji PL, dr hab. Urszula Kosior-Korzecka, prof. uczelni – prorektor ds. studenckich i dydaktyki UP, prof. dr hab. n. med. Michał Zembala – prorektor ds. klinicznych i rozwoju badań medycznych KUL, prof. dr hab. n. med. Jarogniew Łuszczki – prorektor ds. nauki UMLub, Monika Król – zastępca dyrektora Wydziału Strategii i Przedsiębiorczości Urzędu Miasta Lublin, dr Ewelina Iwanek – prezes OIC POLAND – Fundacja Akademii WSEI, Agata Koprowska – kierownik Zespołu projektów start-upowych OIC POLAND – Fundacja Akademii WSEI, Krzysztof Dudkowski – dyrektor Oddziału Banku Pekao S.A., ul. Królewska 1, Lublin.

W trakcie wydarzenia swoją historię przedstawił Jakub Lachowski, współzałożyciel start-upu Plantalux dostarczającego innowacje do upraw w kontrolowanym środowisku.

W tegorocznej edycji nagrodzono następujące projekty:

- Kategoria StartUp Student
 1. Hotable – innowacyjna aplikacja wizualizująca dostępność miejsc w restauracjach w czasie rzeczywistym;
 2. Soil Booster – projekt wspierający ekologiczne rolnictwo, doceniony również nagrodą specjalną OIC POLAND – Fundacja Akademii WSEI;
 3. Escape Lublin – interaktywna aplikacja do miejskich gier terenowych.
- Kategoria StartUp Open
 1. Wave Flow System – inteligentny system diagnostyki maszyn i urządzeń przemysłowych;
 2. Park Car – innowacyjne podejście do zarządzania przestrzenią parkingową;
 3. Platforma edukacyjna – potęga literatury modernizmu wiedeńskiego – projekt łączący edukację i literaturę w nowoczesnym wydaniu.

Joanna Bartnik

IV Gala Organizacji Studenckich UMCS

2 czerwca 2025 r. w Akademickim Centrum Kultury i Mediów UMCS Chatka Żaka odbyła się IV Gala Organizacji Studenckich. Wydarzenie stanowiło finał plebiscytu, w ramach którego zostały wręczone nagrody dla najlepszych organizacji studenckich, ich opiekunów oraz najaktywniejszych członków, a także dla najlepszego projektu. Przedsięwzięcie zorganizowało Biuro Promocji i Popularyzacji Nauki.

Koniec roku akademickiego jest dobrym momentem na podsumowanie działalności organizacji studenckich oraz wyróżnienie najlepszych i najbardziej aktywnych osób, które angażują się w inicjatywy naukowe, kulturalne lub sportowe, jednocześnie biorąc udział w tworzeniu kultury studenckiej, rozwoju nauki oraz promocji Uczelni.

Na UMCS funkcjonuje ponad 140 organizacji studenckich i doktoranckich na wszystkich wydziałach, zrzeszając łącznie ponad 3500 osób, w tym są 4 organizacje ogólnouczelniane oraz 4 organizacje rejestrowe, działające na arenie ogólnopolskiej i międzynarodowej. W obecnym roku akademickim studenci złożyli 79 wniosków o dofinansowanie autorskich projektów w ramach Konkursu Grantowego Władz Rectorskich oraz Samorządu Studentów UMCS. Wnioski rozpatrzone pozytywnie otrzymały wsparcie w łącznej wysokości 97,5 tys. zł.

W finale Plebiscytu Organizacji Studenckich zostali wyłonieni zwycięzcy w trzech kategoriach: najaktywniejszy członek organizacji studenckiej, najlepszy

opiekun organizacji studenckiej oraz najlepsza organizacja studencka 2024/2025. Dodatkowo Kapituła Konkursu wyróżniła najlepszy projekt organizacji studenckiej UMCS, zrealizowany w tym roku akademickim.

Laureatkami w kategorii najaktywniejszy członek organizacji studenckiej zostały:

- I miejsce – Zuzanna Oroń (Rada Wydziałowa Samorządu Studentów Wydziału Ekonomicznego),
- II miejsce – Sylwia Kubica (Koło Naukowe Stosunków Międzynarodowych),
- III miejsce – Christine Klima (Niezależne Zrzeszenie Studentów).

Tytuł najlepszego opiekuna organizacji studenckiej otrzymał dziekan Wydziału Ekonomicznego dr hab. Marcin Lipowski, prof. UMCS.

Z kolei za najlepsze organizacje studenckie uznano:

- I miejsce – Rada Wydziałowa Samorządu Studentów Wydziału Ekonomicznego,
- II miejsce – Koło Naukowe Stosunków Międzynarodowych,
- III miejsce – Koło Naukowe Pedagogów i Animatorów Zabawy.

W ostatniej kategorii, czyli najlepszy projekt organizacji studenckiej, nagrodzono raport z „Analizy ekspozycji kandydatów w telewizyjnych programach informacyjnych przed wyborami prezydenckimi w Polsce w 2025 r.”, przygotowany przez Koło Naukowe Public Relations.

Podczas Gali uczestnicy wysłuchali inspirującego wystąpienia psychologa biznesu i trenera wystąpień publicznych Mirka Urbana pt. „Myślenie schematami jest jak fast food – szybkie, tanie i szkodliwe. Co zatem jeść... czyli jak myśleć?”. Na zakończenie odbył się interaktywny show improwizacyjny Teatru Impro Bezcelny.

Po części oficjalnej nadszedł czas na integrację społeczności akademickiej przy wspólnej kolacji.

Patryk Grzegorzczuk

Konsulting i mentoring w kształceniu na Wydziale Ekonomicznym

Zgodnie z ideą uczenia się w działaniu (*learning by doing*) skuteczne kształcenie akademickie powinno obejmować realizację rzeczywistych zadań i zdobywanie praktycznych doświadczeń. Jest to możliwe m.in. w trakcie pracy nad projektami doradczymi zlecanymi przez przedsiębiorstwa lub instytucje.

Projekty doradcze są opracowaniami o charakterze twórczym, które mają na celu znalezienie rozwiązania problemu lub odpowiedzi na zidentyfikowane wyzwania. Podczas pracy nad projektami studenci poznają specyfikę aktywności doradczej i uczą się wykorzystywania interdyscyplinarnej wiedzy zdobywanej w trakcie studiów do rozwiązywania problemów, z jakimi mierzą się zleceniodawcy.

Udział w projekcie umożliwia studentom sprawdzenie i zastosowanie wiedzy akademickiej w warunkach rzeczywistych, co przekłada się na rozwój ich umiejętności praktycznych. Z perspektywy pracodawców współpraca projektowa stwarza okazję do obserwacji studentów w działaniu i lepszego poznania ich kompetencji, co ułatwia podejmowanie świadomych decyzji dotyczących ewentualnego zatrudnienia.

Od marca do czerwca 2025 r. studenci III roku zarządzania na Wydziale Ekonomicznym, w ramach zajęć pn. „Projekt doradczy”, prowadzonych przez dr. Bartłomieja Twarowskiego, prof. UMCS, opracowywali na zlecenie przedsiębiorstwa Web Amigos sp. z o.o. strategię marketingową. Obejmowała ona m.in. pozycjonowanie marki, archetypy marki, Tone of Voice, Persony Klientów, unikalną propozycję wartości, kanały komunikacji, *landing page* wraz z przykładowymi tekstami, plan kampanii promocyjnej w social mediach.

W opinii zleceniodawcy przygotowane projekty charakteryzowały się wysokim poziomem merytorycznym, a zaprezentowane rozwiązania były kreatywne i posiadały wysoką wartość aplikacyjną.

Kolejnym działaniem wzmacniającym praktyczny wymiar kształcenia jest wykorzystywanie mentoringu. Jest to forma partnerskiej współpracy między mentorem a podopiecznym, mającej na celu wspieranie rozwoju osobistego i zawodowego ucznia. W ramach tej relacji uczeń – poprzez rozmowy z doświadczonym mentorem – zdobywa nową wiedzę, lepiej

poznaje siebie, kształtuje świadomość zawodową oraz buduje odwagę do samodzielnego realizowania własnych celów.

Szanse na nawiązanie relacji mentoringowych mieli studenci biorący udział w ogólnouniwersyteckim wykładzie pt. „Kierunek SUKCES – inspiracje od praktyków biznesu i rozwoju osobistego”, prowadzonym przez dr. Bartłomieja Twarowskiego, prof. UMCS.

Gośćmi prowadzącego byli: Edyta Wiśniewska – Urząd Miasta Lublin; Kinga Rogala-Gutowska – freelancerka w obszarze HR; Karol Nowalski i Karol Kister – współzałożyciele start-upu eTrans 24; Dorota Babska – Wschodni Akcelerator Biznesu (WAB); Małgorzata Jaruga – Terapie naturalne; Monika Lech – „Tygodnik Powszechny”; Iwona Krzepiło – Agencja VISION (absolwentka UMCS); Karolina Piejko-Panas – Cud Content (absolwentka UMCS); Jagoda Kasprzak – Manufaktura Słodkości (absolwentka UMCS); Magdalena Nizio – ZF Friedrichshafen (absolwentka UMCS); Małgorzata Lato – Biuro Tłumaczeń Lingway (absolwentka UMCS); Agnieszka Miziołek – Szkoła Językowa AVALON (absolwentka UMCS); Paweł Kowalewski – Thinkking; Maria Redzimska – Projektor; Milena Trela – Projektor; Bogdan Książkowski – CyberSkiller, Akademia Leona Koźmińskiego w Warszawie (absolwent UMCS).

Mentorzy przybliżyli studentom swoje ścieżki kariery, ukazując zarówno wydarzenia prowadzące do sukcesu, jak i otwarcie mówiąc o trudnościach, z jakimi przyszło im się zmierzyć. Opowiadali nie tylko o tym, co pomogło im osiągnąć cele, lecz także o błędach i porażkach, które stały się wartościowymi lekcjami. Angażowali się w dialog z uczestnikami. Odpowiadali na ich pytania, dzielili się spostrzeżeniami i udzielali praktycznych wskazówek dotyczących działań sprzyjających budowaniu kariery w realiach dynamicznego i złożonego otoczenia.

Zarówno mentoring, jak i konsulting studencki pełnią istotną rolę w zwiększaniu praktyczności kształcenia akademickiego. Są one narzędziami pogłębiania relacji pomiędzy uczelnią a otoczeniem społeczno-gospodarczym, wpisując się w ideę „UMCS – siła relacji”.

Bartłomiej Twarowski

XIII Ogólnopolskie Sympozjum „Nauka i przemysł”

9 czerwca 2025 r. na Wydziale Chemii odbyło się XIII Ogólnopolskie Sympozjum „Nauka i przemysł – lubelskie spotkania studenckie”. Wydarzenie zgromadziło 89 młodych naukowców – studentów i doktorantów – z 10 ośrodków akademickich w całym kraju.

Sympozjum było okazją do prezentacji wyników badań, integracji środowiska młodych badaczy oraz budowania relacji między nauką a przemysłem. Program obejmował 40 wystąpień ustnych oraz 46 posterów naukowych, prezentujących szeroki zakres tematyczny, głównie z obszaru nauk ścisłych i technicznych.

Uroczyste otwarcie XIII Ogólnopolskiego Sympozjum „Nauka i przemysł – lubelskie spotkania studenckie” poprowadziły organizatorki wydarzenia: dr hab. Agnieszka Gładysz-Płaska, prof. UMCS, dr hab. Anna Wołowicz oraz dr Dominika Fila. Gości przywitały: prof. dr hab. Dorota Kołodyńska – prorektor ds. studentów i jakości kształcenia, dr hab. Beata Cristóvão, prof. UMCS – dziekan Wydziału Chemii oraz prof. dr hab. Małgorzata Grabarczyk – dyrektor Instytutu Nauk Chemicznych. Krótkie powitanie wygłosiły również prof. dr hab. Agnieszka Nosal-Wiercińska oraz prof. dr hab. Beata Podkościelna w imieniu Polskiego Towarzystwa

Chemicznego. Podkreśliły znaczenie inicjatyw łączących młodych naukowców z przedstawicielami świata nauki i przemysłu oraz rolę sympozjum w kształtowaniu przestrzeni sprzyjającej współpracy i rozwojowi naukowemu.

Wydarzenie zainaugurował wykład dr Elżbiety Zambrzyckiej-Szelewy z Uniwersytetu w Białymstoku pt. „Recykling metali krytycznych technologicznie – moda czy konieczność?”. Uczestnicy wzięli udział w certyfikowanych warsztatach pt. „Laboratoryjne ABC – od dokładności do doskonałości”, prowadzonych przez mgr. Łukasza Pieturę z firmy Sartorius Poland Sp. z o.o.

Sympozjum zostało zorganizowane przez: Wydział Chemii UMCS, Instytut Nauk Chemicznych UMCS, Polskie Towarzystwo Chemiczne oraz Sieć Badawczą Łukasiewicz – Instytut Nowych Syntezy Chemicznych w Puławach. Patronat honorowy nad nim objęli: Rektor UMCS oraz Prezes Polskiego Towarzystwa Chemicznego.

Konferencja „Nauka i przemysł” od lat stanowi ważne forum wymiany wiedzy, promując rozwój kompetencji badawczych oraz wzmacniając relacje pomiędzy środowiskiem akademickim a sektorem przemysłowym.

Adrian Skubiszewski

Fot. Michał Piat

Fot. Michał Piat

Spotkanie z Adrianem Zandbergiem

10 czerwca 2025 r. największa aula Wydziału Politologii i Dziennikarstwa dosłownie pękała w szwach – tak licznie studenci przyszli spotkać się z Adrianem Zandbergiem, posłem na Sejm RP, współprzewodniczącym partii Razem, historykiem i publicystą.

Tematem przewodnim była rola lewicy we współczesnej polityce, ale rozmowa objęła też inne tematy, m.in. kampanię parlamentarną z 2015 r., budowanie koalicji, ocenę obecnego rządu i przyszłość partii Razem w kontekście wyborów parlamentarnych 2027. Pytania zadawane przez prowadzących – Paulinę Filipkę, Maksymiliana Manowca, Wiktorię Pokrywkę – były konkretne, dociekliwe i nie unikały kontrowersji.

Spotkanie pokazało, że Wydział Politologii i Dziennikarstwa to nie tylko miejsce nauki, ale także prze-

Fot. Ihor Kolisnichenko

strzeń dla żywego dialogu obywatelskiego, różnorodnych głosów i wymiany idei.

Wydarzenie zostało zorganizowane przez Politologiczne Koło Naukowe przy wsparciu opiekuna dr Doroty Litwin-Lewandowskiej oraz WPiD.

Ihor Kolisnichenko

Nowy projekt SKNP „SmartCity”

27 czerwca 2025 r. członkowie Studenckiego Koła Naukowego Planistów „SmartCity”: Jakub Boguszewski, Olga Domarecka, Paweł Duniec wraz z dr Dagmarą Kociubą gościli w firmie Intrograf Lublin S.A.

Wizyta miała na celu zapoznanie się z efektami prac studentów, którzy zaprojektowali nowoczesne centrum szkoleniowe. Dzięki swej modularnej formie przestrzeń ta może być wykorzystywana nie tylko do celów szkoleniowych, ale też spotkań firmowych. Zastosowanie mobilnych ścianek działowych pozwala w prosty sposób zwiększyć funkcjonalność pomieszczeń oraz liczbę uczestników szkoleń, a dopracowane detale i kolorystyka jednoznacznie nawiązują do charakteru i specyfiki działalności firmy. Projekt powstał na bazie konsultacji z pracownikami oraz szkoleniowcami, dlatego w pełni odpowiada na potrzeby użytkowników, a aranżacja wnętrz i wyposażenie stanowisk dają

Archiwum Dagmary Kociuby

optymalne możliwości dla kreatywnego kształcenia nowych kadr.

W projekt zaangażowani byli: Jakub Boguszewski, Radosław Borawski, Olga Domarecka oraz Paweł Duniec. Ze strony firmy Intrograf Lublin S.A. osobą odpowiedzialną za jego realizację był Łukasz Sadura.

Dagmara Kociuba

Fot. Michał Puła

Festiwal Filmowy Kamery UMCS 2025

Lublin po raz kolejny stał się stolicą młodego kina. 27 czerwca 2025 r. w Akademickim Centrum Kultury i Mediów UMCS Chatka Żaka odbył się finałowy pokaz w ramach 8. Festiwalu Filmowego Kamery UMCS. To wydarzenie na stałe wpisało się w kalendarz kulturalny naszej Uczelni i miasta, będąc nie tylko podsumowaniem rocznej pracy studentów, ale także świętem kreatywności, talentu i filmowej pasji.

Na ekranie zaprezentowane zostały najlepsze produkcje stworzone przez studentów kierunku produkcja medialna. Widzowie obejrżeli poruszające reportaże, autorskie etiudy filmowe oraz intrygujące animacje i teledyski. W ramach Festiwalu przyznawane są dwie nagrody główne – Nagroda Jury oraz Nagroda Publiczności. W tym roku po raz pierwszy w historii pokazu obie powędrowały do tego samego twórcy – Jacka Sobiesiaka, reżysera filmu *Wronie Wesele*. Należy jednak podkreślić, że na sukces tego projektu pracowali także: Michał Żyszkiewicz, Aleksandra Sochan, Agnieszka Wójcik i Anhelina Prychynets. Jury wyróżniło również teledyski: *Lemniskata* Krystyny Avramenki, *Kolejny dzień* Filipa Smyka oraz *Poradnik przetrwania bez słońca* Jagienki Chyż i Katarzyny Szawłogi.

Festiwal Kamery UMCS to nie tylko pokazy, ale także miejsce spotkań, wymiany doświadczeń i dyskusji o sztuce filmowej. Jak podkreśla jego inicjatorka i organizatorka dr Ilona Dąbrowska, wydarzenie jest szansą na zaprezentowanie młodych twórców szerszej publiczności i dla wielu z nich pierwszym krokiem w stronę profesjonalnej kariery.

Tegoroczne tematy konkursowych produkcji ponownie zachwyciły jurorów i publiczność. Krótkie metraże, często zrealizowane niewielkim nakładem środków, udowodniły, że siłą kina wciąż pozostaje pomysł, szczerść przekazu i autorska wizja świata. Studenci nie bali się podejmować trudnych tematów społecznych, eksperymentować z formą i bawić się konwencjami. Wśród zaprezentowanych filmów znalazły się m.in. portrety bohaterów codzienności, refleksyjne i często trudne opowieści o dorastaniu i relacjach międzyludzkich, a także oryginalne projekty audiowizualne, łączące obraz z muzyką i grafiką.

Festiwal Kamery UMCS po raz kolejny pokazał, że młodzi filmowcy z Lublina mają głos i potrafią mówić nim ciekawie, odważnie i z pasją.

Ilona Dąbrowska

Fot. Michał Puła

Fot. Michał Puła

Studenci Wydziału Politologii i Dziennikarstwa z wizytą w Sejmie RP

11 czerwca 2025 r. studenci kierunków: politologia, marketing i lobbying polityczny, administracja publiczna oraz produkcja medialna wzięli udział w wyjeździe studyjnym do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej.

Podczas wizyty żacy mieli okazję zwiedzić kompleks sejmowy, a także obserwować obrady Sejmu z galerii dla gości. Tego dnia odbywało się głosowanie nad wotum zaufania dla rządu, co pozwoliło bezpośrednio doświadczyć realiów pracy polskiego parlamentu i atmosfery towarzyszącej kluczowym decyzjom politycznym. W ramach wyjazdu odbyły się również dwa spotkania z parlamentarzystami: z posłem Pawłem Kowalem oraz posłanką Małgorzatą Gromadzką (Koalicja Obywatelska). Rozmowy dotyczyły bieżącej sytuacji politycznej,

Fot. Wiktoria Stolarczyk

kulis pracy posła oraz wyzwań stojących przed współczesnym parlamentaryzmem.

O pracy w administracji sejmowej opowiedział również mgr Bartosz Bąk – absolwent Wydziału Politologii i Dziennikarstwa, pracownik Kancelarii Sejmu, który pomógł w organizacji wizyty.

Organizatorkami wyjazdu były: dziekan dr hab. Ewelina Podgajna, prof. UMCS oraz dr Eleonora Kirwieli. Opiekunem była dr hab. Aneta Dawidowicz.

Wiktoria Stolarczyk

Wiktoria Janicka Barbarzyńcą Roku 2025

Studentka III roku archeologii Wiktoria Janicka, przewodnicząca Koła Naukowego Studentów Archeologii UMCS, wygrała we Wrocławiu ogólnopolski Konkurs na Barbarzyńcę Roku 2025.

Skierowany był do studentów interesujących się okresem przedrzymskim, rzymskim i wędrowek ludów. Startowało w nim 13 uczestników reprezentujących UMCS, Uniwersytet Wrocławski, Uniwersytet Jagielloński, Uniwersytet Warszawski, Uniwersytet Gdański, Uniwersytet Łódzki i Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie.

Zadaniem uczestników było przedstawienie w postaci prezentacji wyników swoich badań naukowych.

Wszystkie dotyczyły podsumowania realizowanych prac dyplomowych. Wiktoria Janicka jako jedyna przedstawiła efekt swoich studiów pozadyplomowych. Podsumowanie jej zainteresowań pt. „Fibul trąbkowatych odmiany II – lokalna fantazja czy barbarzyńska moda” pokazało nie tylko dojrzałość naukową, ale również kompetencje warsztatowe, wyobraźnię naukową, umiejętność formułowania nowatorskiego problemu i znakomite rozeznanie w literaturze przedmiotu. Studentka otrzymała nagrodę główną – srebrną replikę zapinki z książęcego grobu ze stanowiska Wrocław-Zakrzów.

Wiktoria Janicka wyróżnia się w środowisku uniwersyteckim oraz pozakademijskim umiejętnościami popularyzowania archeologii. Podstawą jej sukcesu, oprócz nieprzeciętnej inteligencji, jest pracowitość oraz fakt, że Biblioteka Instytutu Archeologii UMCS nie ma przed nią tajemnic.

Zwycięzcy konkursu składamy gratulacje i życzymy dalszych sukcesów archeo..., a zespołowi Instytutu Archeologii Uniwersytetu Wrocławskiego gratulujemy niezwykle interesującego pomysłu na konkurs wiedzy w zarysowanym obszarze.

Andrzej Kokowski

III edycja kursu języka polskiego dla studentów zagranicznych Wydziału Filologicznego

Już po raz trzeci na Wydziale Filologicznym został przeprowadzony kurs języka polskiego o charakterze doskonalącym dla studentów zagranicznych. Potrzebę wsparcia studiujących tu obcokrajowców dostrzegła jeszcze pod koniec lutego 2022 r. dziekan prof. dr hab. Barbara Hlibowicka-Węglarz, która ideę takiego kształcenia zaproponowała wszystkim zainteresowanym. Po akceptacji władz rektorskich Uczelni przedsięwzięcie zostało uruchomione w semestrze letnim roku akademickiego 2022/2023.

Pierwsze spotkanie w ramach trzeciej edycji odbyło się jeszcze w grudniu 2024 r. po przeprowadzeniu przez dr Elwirę Michalską kampanii informacyjnej i promocyjnej. Do testu pozwalającego na ocenę stopnia znajomości języka polskiego przystąpiło 25 osób.

Kurs zakończył się 24 czerwca 2025 r. i dowodzi, że tego typu pomoc dla studentów obcokrajowców jest niezwykle potrzebna nie tylko na Wydziale Filologicznym. Wszyscy absolwenci otrzymali stosowne certyfi-

katy i upominki z rąk dr. Leszka Mikruta, pełnomocnika dziekana Wydziału Filologicznego ds. wspierania studentów zagranicznych w zakresie języka i kultury polskiej oraz dr Weroniki Markowskiej, wykładowcy języka polskiego jako obcego.

Formuła kursu przypadła studentom do gustu. Dzięki uczestnictwu na zasadzie dobrowolności nie czuli presji, że będą oceniani czy rozliczani z nieobecności. Wiedzieli również, że nie będą zdawać końcowego testu zaliczeniowego, a jednocześnie otrzymali narzędzie, które mogli dostosować do indywidualnych potrzeb. Poza tym wszyscy mieli możliwość bezpłatnego uczestnictwa w zajęciach i wyboru grupy początkującej lub zaawansowanej.

W kursie uczestniczyło 25 studentów, głównie z Białorusi i Ukrainy. I to właśnie przede wszystkim oni uczęszczali na zajęcia grupy zaawansowanej. Rekrutowali się najczęściej z: hispanistyki, lingwistyki stosowanej, technologii cyfrowych, kulturoznawstwa, anglistyki, romanistyki, rusycystyki i ukrainistyki. Do grupy początkującej zapisali się studenci z: Turcji, Urugwaju, Burundi, Kenii, Jemenu i Tanzanii, głównie z kierunku komunikacja międzykulturowa.

Kursanci pracowali na podstawie różnorodnych materiałów, dostosowanych do poziomu znajomości polszczyzny w danej grupie, przy wykorzystaniu autorskiego programu nauczania, oraz na podstawie najnowszych podręczników do języka polskiego jako obcego. Przebieg i zakres kursu podporządkowany był głównemu celowi, którym było wypracowanie właściwych kompetencji językowych studentów, rozumianych jako ich zdolność do prawidłowych zachowań językowych, ale także komunikacji kulturowej. Takie podejście pozwoliło słuchaczom na adekwatne tworzenie, wypowiedzianie, odbieranie oraz rozumienie zdań w nauczonym języku. Omawiane były zawiłości polszczyzny, jej tajniki kulturowe i sytuacyjne, przytaczano także wyjątki.

W zbliżającym się roku akademickim planowana jest następna edycja kursu języka polskiego o charakterze doskonalącym dla studentów zagranicznych. Będą w nim mogli wziąć udział również ci, którzy już go ukończyli, ponieważ zajęcia w kolejnych odsłonach się nie powtarzają.

Leszek Mikrut

Archiwum prywatne Leszka Mikruta

Otwarte Koła Olimpijskie na UMCS

23 czerwca 2025 r. odbyło się spotkanie podsumowujące kolejny rok działalności Otwartych Kół Olimpijskich na UMCS. Nauczyciele prowadzący zajęcia i dyrektorzy współpracujących z nami szkół otrzymali listy gratulacyjne z rąk prorektora ds. studentów i jakości kształcenia prof. dr hab. Doroty Kołodyńskiej. Omówiono także kolejne, historyczne sukcesy młodzieży z Lubelszczyzny osiągnięte podczas olimpiad przedmiotowych.

Uniwersytet Dziecięcy UMCS we współpracy z Prywatną Szkołą Podstawową i Liceum im. Królowej Jadwigi oraz III Liceum Ogólnokształcącym im. Unii Lubelskiej w Lublinie organizuje zajęcia przygotowujące do udziału w olimpiadach przedmiotowych i konkursach. Zajęcia teoretyczne i praktyczne odbywają się na Wydziale Matematyki, Fizyki i Informatyki oraz na Wydziale Chemii, a także we wspomnianych liceach.

OKO prowadzą: Piotr Kononowicz (koordynator OKO; fizyka), Regina Zawisza-Winiarczyk i dr Waldemar Berej (fizyka), Henryk Kawka (informatyka), Piotr Jakubiec (chemia), Ewa Szablowska (geografia), Iwona Kusz (matematyka, statystyka, lingwistyka matematyczna), dr hab. Jarosław Bylina, prof. UMCS (lingwistyka matematyczna).

W 2025 r. uczestnicy zajęć OKO odnieśli wiele sukcesów w olimpiadach przedmiotowych:

- z fizyki – zwycięzca 74. Olimpiady Fizycznej – Mikołaj Litwin, laureaci: Jacek Winiarczyk, Adam Wójcik (III LO im. Unii Lubelskiej), Bolko Wieleba (XXI Liceum Ogólnokształcące im. św. Stanisława Kostki w Lublinie), Dawid Czerw (Zespół Szkół Elektronicznych w Lublinie), finalista: Bartosz Wójtowicz (III LO im. Unii Lubelskiej);
- z chemii – finaliści: Mateusz Pastuszko, Jakub Niemira (I Liceum Ogólnokształcące im. Stanisława Staszica w Lublinie), Mikołaj Łukasik (I Liceum Ogólnokształcące im. Bohaterów Porytowego Wzgórza w Janowie Lubelskim), Krzysztof Boguszewski (II Liceum Ogólnokształcące im. Hetmana Jana Zamoyskiego w Lublinie);
- z lingwistyki matematycznej – laureatka: Anna Bryłowska (PSPiL im. Królowej Jadwigi);
- z matematyki – finaliści: Maria Bażęcka, Anna Bryłowska, Łukasz Próchniak (PSPiL im. Królowej Jadwigi; nauczyciel współprowadzący: Zbigniew Karczmarczyk);

Fot. Michał Piłat

- z geografii – laureatki: Jagoda Mazurek, Natalia Frankowska, Maja Czerw (Szkoła Podstawowa nr 51 w Lublinie), finaliści: Jakub Dados, Mateusz Bartyka;
- olimpiada statystyczna – laureaci: Anna Bryłowska, Łukasz Próchniak, Mateusz Maszkowski, Jakub Czuczwar, finaliści: Maria Bażęcka, Maksymilian Polkowski (wszyscy z PSPiL im. Królowej Jadwigi).

Organizatorzy serdecznie zapraszają uczniów szkół podstawowych i średnich do udziału w Otwartych Kółach Olimpijskich. W zależności od przedmiotu są określone różne wymagania względem uczestników, ale podstawowymi z nich są pasja, zaangażowanie i chęć poszerzania wiedzy. Udział w zajęciach jest bezpłatny, a koła są otwarte dla wszystkich zainteresowanych (niezależnie od miejsca zamieszkania). Uczestnicy pozostaną afiliowani przy swoich szkołach.

Od nowego roku akademickiego 2025/2026 planowane jest otwarcie nowych OKO na UMCS, które poprowadzą: Zbigniew Radecki (sztuczna inteligencja, Olimpiada AI) i Krzysztof Niedźwiedź (WOS). Rekrutacja już wkrótce. Zapisy są możliwe poprzez formularze dostępne na stronie oko.umcs.pl.

Anna Bukowska

III Ogólnopolskie Forum Szkół Partnerskich UMCS

4 czerwca 2025 r. w Akademickim Centrum Kultury i Mediów UMCS Chatka Żaka odbyło się III Ogólnopolskie Forum Szkół Partnerskich UMCS, które zgromadziło ponad 300 uczniów i nauczycieli z 17 szkół podstawowych i ponadpodstawowych z 3 województw. Wydarzenie zorganizowało Biuro Promocji i Popu-

laryzacji Nauki, funkcjonujące w ramach Centrum Promocji.

III Ogólnopolskie Forum Szkół Partnerskich UMCS zainauguowały wystąpienia rektora prof. dr. hab. Radosława Dobrowolskiego oraz lubelskiej wicekurator oświaty Barbary Grzesiak.

Pierwszym punktem programu była prelekcja dyrektora Instytutu Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej dr. hab. Wojciecha Janickiego, prof. UMCS pt. „Strach dobry i strach zły – czyli kiedy naprawdę warto się bać”, dotycząca lęku w wymiarze społecznym – od strachu przed zaćmieniem Słońca, przez obawy związane z wynalazkami technicznymi, aż po współczesne niepokoje związane z kryzysem klimatycznym i sztuczną inteligencją.

Następnie wystąpienie pt. „Jak ćwiczyć odwagę? Uważność w codziennych wyborach” przedstawił Dawida Reja, asystent w Pracowni Animacji Kultury, koordynator projektów młodzieżowych w Fundacji Sempre a Frente. Prelegent wraz z uczniami szukał skutecznych sposobów na zbudowanie nawyku odwagi oraz pewności siebie.

Po części oficjalnej nauczyciele wzięli udział w warsztacie „Co nas ogranicza, co nas uskrzydla? Analiza dobrostanu dla nauczycieli”, który poprowadziła dr Izabela Łucjan z Biura Promocji i Popularyzacji Nauki – socjolog, coach, tutor, Certyfikowany Praktyk Sztuki NLP.

Uczniowie odwiedzili stoiska, gdzie czekali na nich przedstawiciele 12 wydziałów, Amerykańskiego Centrum Edukacji i Biznesu American Corner oraz Biura ds. Osób z Niepełnosprawnościami i Wsparcia Psychologicznego. Wszyscy mogli liczyć na poczęstunek we foyer przy Małej Sali Widowiskowej Chatki Żaka.

Program Szkół Partnerskich UMCS jest realizowany nieprzerwanie od 17 lat i obejmuje blisko 160 szkół ponadpodstawowych i podstawowych z 9 województw. Przez ten czas zrealizowano setki tysięcy godzin zajęć, w których uczestniczyły tysiące uczniów i nauczycieli. UMCS oferuje szkołom partnerskim wsparcie merytoryczne i organizacyjne oraz dostęp do warsztatów, wykładów i wydarzeń popularyzujących naukę.

Patryk Grzegorzczuk

Fot. Michał Piłat

Fot. Michał Piłat

Pierwszy sezon EduBusa za nami

Odbiliśmy setki rozmów i spędziliśmy dziesiątki godzin, dzieląc się wiedzą oraz pasją do nauki. W ciągu trzech miesięcy odwiedziliśmy: Zespół Szkół Elektronicznych w Lublinie, Zespół Szkół w Poniatowej, Zespół Szkół nr 1 im. Henryka Sienkiewicza w Łukowie, Zespół Szkół im. Jana Koszczyca Witkiewicza w Kazimierzu Dolnym, I Liceum Ogólnokształcące im. ks. Adama Jerzego Czartoryskiego w Puławach, II Liceum Ogólnokształcące im. Piotra Firleja w Lubartowie.

Dodatkowo dołączyliśmy do dwóch wydarzeń – pikniku Lubelskiego Towarzystwa Naukowego „Podziel się nauką” oraz pikniku w Ogrodzie Botanicznym UMCS.

Serdecznie dziękujemy za ten wyjątkowy czas uczniom i dyrekcjom szkół, które zdecydowały się nas zaprosić. Wasza otwartość, ciekawość i aktywny udział sprawiły, że każda wizyta ekipy EduBusa była nie tylko inspirującym doświadczeniem, ale też prawdziwą przygodą z nauką.

W wydarzeniach wzięli udział naukowcy: dr hab. Zbigniew Surowiec, prof. UMCS, prof. dr hab. Małgorzata Wiśniewska, dr hab. Ewa Skwarek, prof. UMCS, dr Iwona Ostolska, dr Beata Kasperowicz-Stążka, dr Jacek Chobotow, dr Konrad Łyjak, mgr Mateusz Józwicki oraz przedstawiciele administracji: Agata Dzyr, Adrian Skubiszewski, Maciej Szymoniak i Magdalena Drwal. W działania włączyli się również studenci: Roman Knysh, Sergiusz Zając, Klaudia Wójcik, Julia Burek, Marta Majchrzak, Szymon Kurek, Wiktoria Nowak, Gabriel Cebula, Oskar Maksim, Wojciech Rzućdziło, Patrycja Kieć i Damian Kawerski.

Przed nami, już we wrześniu, kolejne spotkania z nauką – w wersji mobilnej, inspirującej i bliskiej uczniom. Szkołę można zgłosić na stronie www.4zul.pl.

Partnerem projektu „EduBus – Mobilny Demonstrator Nauki” jest Województwo Lubelskie „Lubelskie. Smakuj życie!”. Projekt jest realizowany dzięki współpracy lubelskich uczelni, Miejskiego Przedsiębiorstwa Komunikacyjnego Lublin Sp. z o.o. oraz Zarządu Dróg i Transportu Miejskiego. W inicjatywę włączyli się także przedstawiciele Politechniki Lubelskiej, Uniwersytetu Przyrodniczego, Uniwersytetu Medycznego oraz Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II. Koordynatorem projektu ze strony UMCS jest Magdalena Drwal z Centrum Promocji.

Magdalena Drwal

Fot. Maciej Cwelkow

Fot. Maciej Cwelkow

Fot. Maciej Cwelkow

CSI, czyli kryminalistyczne zagadki UMCS

Wydział Chemii ponownie zamienił się w miejsce pełne zagadek, tropów i analitycznych wyzwań. W dn. 12–13 czerwca 2025 r. odbyła się kolejna edycja „CSI, czyli kryminalistyczne zagadki UMCS”, wydarzenia organizowanego przez członków Studenckiego Koła Naukowego Chemików „Sherlock”. Uczniowie szkół ponadpodstawowych z Lublina mogli sprawdzić swoje umiejętności śledcze, wcielając się w role detektywów.

Zespoły z wielkim zaangażowaniem rozwiązywały zagadki kryminalistyczne, wykorzystując wiedzę z zakresu chemii i biologii oraz umiejętność dedukcji i pracy zespołowej.

Po intensywnych zmaganiach jury wyłoniło cztery najlepsze drużyny: I miejsce: „Altum” – Niepubliczne Liceum Ogólnokształcące Altum w Lublinie; II miejsce: „Kółko różańcowe” – Liceum Śródmiejskie

For: Adrian Skubiszewski

im. św. Dominika Guzmana w Lublinie; III miejsce: „Sherlock Staś” – I Liceum Ogólnokształcące im. Stanisława Staszica w Lublinie; IV miejsce: „Acetylenki” – Niepubliczne LO Altum w Lublinie.

Dwie najlepsze drużyny otrzymały zestawy gadżetów UMCS oraz vouchery do Let Me Out Lublin – escape roomu, który umożliwi im dalsze rozwijanie detektywistycznych umiejętności w mniej formalnej, ale równie emocjonującej atmosferze. Drużyny z trzeciego i czwartego miejsca nagrodzono zniżkami na dowolną grę w Let Me Out.

Opisywane wydarzenie to nie tylko forma rywalizacji, ale przede wszystkim okazja do nauki przez zabawę, rozwijania pasji oraz integracji środowisk szkolnych i akademickich.

Adrian Skubiszewski

Konkurs „Rok przed Maturą – Fizyka”

13 czerwca 2025 r. na Wydziale Matematyki, Fizyki i Informatyki odbył się finał XV konkursu „Rok przed Maturą – Fizyka”, adresowanego do uczniów przedostatnich klas szkół ponadpodstawowych. W tym roku konkurs otrzymał honorowy patronat Rektora UMCS oraz Marszałka Województwa Lubelskiego.

Pierwszy etap przeprowadzono 10 kwietnia w 37 szkołach województw: lubelskiego, podkarpackiego, mazowieckiego i małopolskiego. 754 uczniów zmierzyło się z zadaniami z arkusza konkursowego przygotowanego przez nauczycieli z Instytutu Fizyki. Prace sprawdzali, na podstawie rozwiązań i szczegółowych zasad oceniania przygotowanych przez autorów zadań, nauczyciele w szkołach.

Do II etapu, który odbył się 13 czerwca na UMCS, zakwalifikowano 109 uczniów. Po czasie przeznaczonym na rozwiązywanie zadań finaliści zwiedzali pracownie Instytutu Fizyki oraz wysłuchali wykładu pt. „Szczypce optyczne. A jednak Nobel – za świet(l)ny pomysł” prof. dr. hab. Rafała Luchowskiego.

Komisja wyłoniła 16 laureatów. Trzy pierwsze miejsca zajęli odpowiednio: Mikołaj Lisek z III Liceum Ogólnokształcącego im. Unii Lubelskiej w Lublinie (nauczyciel: Regina Zawisza-Winiarczyk), Wiktor Kowalski z II Liceum Ogólnokształcącego im. Hetmana Jana Zamoyskiego w Lublinie (nauczyciel: Teresa Stolecka) oraz Mateusz Golišek z Liceum Ogólnokształcącego im. Jana III Sobieskiego w Lublinie (nauczyciel: Grzegorz Zawadzki). Uczniowie otrzymali Złote Indeksy uprawniające do podjęcia studiów na Wydziale Matematyki, Fizyki i Informatyki UMCS. Wszyscy laureaci oraz ich nauczyciele otrzymali nagrody ufundowane przez: Stowarzyszenie Lubelskie Towarzystwo Edukacyjno-Naukowe LuTEN, Oddział Lubelski Polskiego Towarzystwa Fizycznego, UMCS, Instytut Fizyki UMCS i Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego.

Małgorzata Wiertel

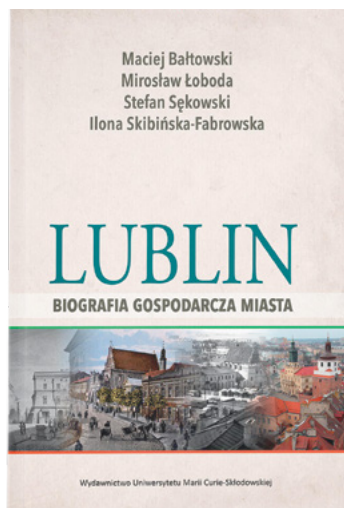
Fortuna kołem się toczy. Gospodarcza historia Lublina

Monografia *Lublin. Biografia gospodarcza miasta*, autorstwa Macieja Bałtowskiego, Mirosława Łobody, Stefana Sękowskiego i Ilony Skibińskiej-Fabrowskiej, została poświęcona przemysłowym dziejom Lublina. To książka wyjątkowa – nie tylko ze względu na swoją erudycyjność, rozmach i solidne oparcie w źródłach historycznych, ale przede wszystkim dlatego, że w niezwykle przystępny sposób łączy naukową docieklivość z duchem popularyzacji. To opowieść o mieście, które przez wieki ulegało przemianom pod wpływem wielkiej polityki, ale i ludzi, którzy w nim mieszkali i pracowali. Lektura ta pokazuje, jak przeszłość może rzucać światło na teraźniejszość i przyszłość – i czyni to z nieczęstą elegancją.

Autorzy publikacji prowadzą czytelnika przez wieki historii Lublina, od czasów przedlokacyjnych aż po przemiany ustrojowe końca XX w. W każdym rozdziale zachowują równowagę pomiędzy szerokim kontekstem historyczno-gospodarczym a detalem lokalnym, co sprawia, że tekst pozostaje czytelny zarówno dla profesjonalistów, jak i zainteresowanych mieszkańców regionu.

Ogromną siłą tej książki jest ujęcie syntetyczne i problemowe tematu. Zamiast jednostajnego chronologicznego przeglądu zdarzeń otrzymujemy przemyślaną narrację o cykliczności rozwoju miasta, wpływie zmian granic państwowych i szlaków komunikacyjnych na tempo urbanizacji, a także o przemianach struktury gospodarczej – od rzemiosła i rolnictwa po przemysł i usługi. Lublin jawi się tu jako organizm historyczny, podatny na choroby epoki, ale także zdolny do odrodzenia.

Na szczególną uwagę zasługuje sposób, w jaki autorzy ukazują rolę różnorodności kulturowej w rozwoju gospodarczym. Wielokulturowość Lublina – obecność Polaków, Żydów, Niemców, Szkotów czy Czechów – nie została sprowadzona do czysto etnograficznego aspektu, lecz ujęta jako czynnik sprzyjający konkurencyjności, innowacyjności i odpowiedzialności społecznej. Ten fragment monografii może służyć jako znakomity materiał

dydaktyczny na temat wczesnych form społecznej odpowiedzialności biznesu.

Narracja zachowuje popularyzatorski charakter – nie unika pojęć specjalistycznych, nie przytłacza liczbami, lecz potrafi ich użyć tam, gdzie są konieczne. Wprowadzenia do poszczególnych rozdziałów są wciągające, sygnalizujące temat, a zarazem wyważone pod względem objętości. Styl jest płynny, klarowny, czasem wręcz literacki – niepozbawiony emocji, ale i niepopadający w sentymentalizm.

Monografia jest również imponująca wizualnie. Bogaty materiał ikonograficzny, udostępniony przez prywatnego kolekcjonera, nie pełni jedynie funkcji ozdobnika, ale organicznie współgra z tekstem, uzu-

pełniając go i wizualizując procesy przemian. Estetyczna jakość publikacji idzie więc w parze z jej naukową wartością.

W czasach, gdy coraz częściej mówi się o potrzebie „opowieści o miejscu” – o narracjach zakorzenionych w lokalności – ta książka daje wspaniały przykład, jak można zbudować tożsamość regionalną na fundamencie rzetelnych badań historyczno-ekonomicznych. Pokazuje Lublin jako miasto nie tylko historii, ale także pracy, innowacyjności i otwartości. Nie jest to suchy przegląd danych statystycznych – to opowieść o ludziach, decyzjach, zmiennej koniunkturze i szansach. O sukcesach, ale i kryzysach, z których płyną dziś równie aktualne lekcje.

Monografia ta zasługuje na uznanie zarówno jako przykład dobrej praktyki popularyzatorskiej, jak i przyczynek do dalszych badań. Pokazuje, że historia gospodarcza nie musi być hermetyczna ani trudna w odbiorze – przeciwnie, może być fascynującą podróżą przez wieki, której rytm wyznaczają nie tylko wojny i traktaty, ale także młyny, browary, jarmarki i fabryki.

Z pełnym przekonaniem można stwierdzić, że jest to książka, która znajdzie swoje miejsce zarówno w bibliotece akademickiej, jak i na półce każdego, kto interesuje się historią swojego miasta. Jest świadectwem pasji badawczej, głębokiego przywiązania do miejsca i znakomitej umiejętności przekładania złożonych procesów na język zrozumiały, inspirujący i autentyczny.

Tomasz Kijek

Finał projektu Co-Lab-4-Generations

W dn. 12–18 czerwca 2025 r. Chatka Żaka stała się sercem międzynarodowego, artystycznego dialogu. To właśnie tu odbył się finał Co-Lab-4-Generations – interdyscyplinarnej inicjatywy edukacyjno-artystycznej, która zgromadziła młodych twórców z Polski, Ukrainy i Szwecji. Projekt realizowany przez Akademickie Centrum Kultury i Mediów UMCS Chatka Żaka we współpracy z Raoul Wallenberg Academy i Youth Space of Drohobych stworzył przestrzeń do dialogu pokoleń i refleksji nad prawami człowieka. Uczestnicy eksplorowali tematy autentyczności, tożsamości oraz dziedzictwa, przygotowując wspólnie pokazy w takich dziedzinach jak: teatr, film, storytelling oraz sztuki wizualne.

Projekt stał się okazją do intensywnej twórczości oraz prawdziwego międzyludzkiego spotkania. Młodzi artyści pracowali w międzynarodowych grupach pod okiem doświadczonych mentorów, rozwijając swoje talenty oraz umiejętności komunikacji i współpracy. Budowali mosty ponad granicami i językami.

Program tygodniowego pobytu w Lublinie obejmował nie tylko pracę twórczą, ale także wiele inspirujących spotkań z przedstawicielami Raoul Wallenberg Academy i Youth Space of Drohobych. Szczególnym momentem była wizyta w Państwowym Muzeum na Majdanku – było to doświadczenie, które głęboko poruszyło wszystkich uczestników. Refleksja nad historią, pamięcią i odpowiedzialnością za przeszłość stworzyła przestrzeń do szczerych rozmów i wzmacniania wrażliwości społecznej.

Ważną częścią programu były także warsztaty rozwijające kompetencje społeczne i liderские. Warsztat „Self-Leadership That Makes a Difference”, przygotowany przez Raoul Wallenberg Academy, pomógł uczestnikom odkryć poczucie własnej wartości, pracować nad pewnością siebie i zrozumieniem roli jednostki w budowaniu społeczeństwa opartego na empatii, różnorodności i odwadze.

Kulminacją projektu była uroczysta gala finałowa, która odbyła się 17 czerwca w Chatce Żaka. Przedstawiono na niej efekty wspólnej pracy: spektakl teatralny, krótkometrażowy film, prezentacje storytellingowe oraz wystawę prac wizualnych. Wieczór był pełen emocji, wzruszeń i dumy. W pełni wybrzmiała idea projektu: sztuka jako narzędzie dialogu, porozumienia i zmiany społecznej.

Co-Lab-4-Generations to nie tylko projekt artystyczny, ale przede wszystkim doświadczenie, które na długo pozostanie w pamięci uczestników. Pokazał, że młodzi ludzie mają ogromny potencjał, by mówić o sprawach ważnych i trudnych, a wspólna praca – mimo różnic kulturowych i językowych – może przynosić efekty. Co-Lab-4-Generations to dowód na to, że sztuka ma moc łączenia ludzi ponad granicami, pokoleniami i doświadczeniami.

Projekt został zrealizowany przez ACKiM UMCS Chatka Żaka (Polska), Youth Space of Drohobych (Ukraina), Raoul Wallenberg Academy (Szwecja), z dofinansowaniem Nordyckiej Rady Ministrów.

Gabriela Tarnowska

Fot. Michał Puła

Fot. Michał Puła

Fot. Piotr Wasil / Opera na Zamku

Chór Akademicki UMCS na „Stetinum Cantat”

W dn. 11–13 czerwca 2025 r. Chór Akademicki UMCS im. Jadwigi Czerwińskiej po raz drugi wziął udział w Międzynarodowych Spotkaniach Chóralnych „Stetinum Cantat” w Szczecinie. Wydarzenie to – zainicjowane w 2024 r. – tworzy przestrzeń spotkań amatorskich zespołów chóralnych z Polski i Niemiec, które łączą siły we wspólnym śpiewie, dzieląc się pasją, wrażliwością i muzyczną energią.

Nie każdy festiwal zaczyna się w rytmie stukotu kół. A jednak to właśnie przy takich dźwiękach swój udział w wydarzeniu rozpoczął zespół reprezentacyjny UMCS. Pociągami z Lublina do Szczecina chórzyscy wyruszyli w muzyczną podróż.

Pierwszym punktem programu były dwudniowe koncerty plenerowe w Ogrodzie Różanym w Parku im. Kasprzowicza. Każdy z zaproszonych 11 zespołów chóralnych mógł indywidualnie zaprezentować swój repertuar publiczności. Występy odbywały się w formule otwartych wieczornych koncertów, dostępnych dla mieszkańców miasta i gości festiwalu.

12 czerwca przyszedł czas na występ Chóru Akademickiego UMCS. Zespół zaprezentował repertuar o zróżnicowanym charakterze i stylistyce – od nowoczesnych brzmień sakralnych po muzykę rozrywkową i tradycyjną. Fragmenty *Missa a Buenos Aires* argentyńskiego kompozytora Martín Palmeriego dyrygowała kierowniczka chóru prof. dr hab. Urszula Bobryk, a pozostałe

utwory – Karolina Drapała, druga dyrygentka. Oprócz *Missy* publiczność usłyszała utwór *Goodnight, Sweetheart* (C. Carter, J. Hudson), kompozycję Piotra Chilimoniuka vel Piotra Selima *W mroku jest tyle światła* oraz hebrajski *Erev Shel Shoshanim* w aranżacji Jacka Klebanowa. Występ Chóru został ciepło przyjęty, a jego emocjonalne wykonania docenione przez zgromadzoną publiczność.

Kulminacyjnym momentem festiwalu był spektakularny koncert finałowy *Viva Chorus Opera!*, który odbył się 13 czerwca w Teatrze Letnim im. Heleny Majdaniec – jednym z najpiękniejszych plenerowych obiektów artystycznych w Polsce. Mieszczący około 2800 widzów teatr tego wieczoru wypełnił się niemal po brzegi. Na jednej scenie wystąpiło 400 chórzystów z Polski i Niemiec, zaproszeni soliści oraz 60-osobowa orkiestra Opery na Zamku w Szczecinie pod batutą Małgorzaty Bornowskiej – dyrektorki artystycznej festiwalu. W programie znalazły się monumentalne przeboje muzyki operowej, m.in. *O fortuna* z kantaty scenicznej *Carmina burana* (C. Orff), *Coro delle campane* z opery *Pajace* (R. Leoncavallo), *Chór Cyganów* z opery *Trubadur* (G. Verdi), *Kuplety Torreadora* z opery *Carmen* (G. Bizet), *Mazur* z opery *Straszny dwór* (S. Moniuszko), *Te Deum* z opery *Tosca* (G. Puccini), *Chór niewolników* *Va, pensiero* z opery *Nabucco* (G. Verdi) czy *Libiamo ne'lieti calici* z opery *Traviata* (G. Verdi).

Dla Chóru Akademickiego UMCS udział w drugiej edycji *Stetinum Cantat* był formą promocji Uczelni i ważnym artystycznym doświadczeniem. Wspólny śpiew, wymiana inspiracji i energia płynąca z dzielenia sceny z setkami pasjonatów muzyki to doświadczenia, które na długo pozostaną w pamięci uczestników. Chóralistyka akademicka raz jeszcze pokazała swoją siłę – nie tylko jako forma ekspresji artystycznej, ale też jako środek budowania wspólnoty i dialogu ponad granicami.

Ihor Kolisnichenko

Świętujemy Unię Lubelską

Znakomita muzyka, pełna sala i owacje na stojąco – tak 27 czerwca 2025 r. w Filharmonii Lubelskiej Chór Akademicki UMCS im. Jadwigi Czerwińskiej zainaugurował, wspólnie z litewskim zespołem Duodeco, obchody 456-lecia zawarcia Unii Lubelskiej.

Koncert *W harmonii głosów. Polsko-litewskie spotkanie chórálne* rozpoczął się od symbolicznego odśpiewania średniowiecznego hymnu religijnego *Gaude Mater* oraz hymnu Litwy. Następnie zespół wokalny z Wilna, pod kierunkiem Povilasa Vanžodisa, zaprezentował utwory litewskich kompozytorów, wprowadzając publiczność w klimat wspólnego dziedzictwa kulturowego Polski i Litwy.

Punktem kulminacyjnym wieczoru było wspólne wykonanie *Mszy na chór mieszany i orkiestrę* Krzysztofa Meyera – jednego z najwybitniejszych polskich kompozytorów współczesnych i doktora *honoris causa* UMCS. Forma *Mszy* w sposób zasadniczy różni się od innych utworów tego gatunku, bowiem części połączone są *attacca*, tworząc dwa symfoniczne łuki ekspresyjne: *Kyrie* przechodzi bezpośrednio w *Gloria*, *Credo* łączy się z *Sanctus*

Zdjęcie: Miasto Lublin

i jedynie *Agnus Dei* zachowuje samodzielność. To wyjątkowe dzieło zabrzmiało w interpretacji obydwu chórów, Andrzeja Białka (organy) oraz orkiestry Filharmonii Lubelskiej pod batutą prof. dr hab. Urszuli Bobryk – kierownika artystycznego Chóru Akademickiego UMCS.

Pięcioczęściowa kompozycja, nad którą twórca pracował przez wiele lat, zabrzmiała niezwykle przejmująco. Co szczególnie ważne – kompozytor był obecny na sali i, podobnie jak publiczność, z uznaniem i satysfakcją przyjął wykonanie.

Wydarzenie zostało zorganizowane przez Miasto Lublin i Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej.

Ihor Kolisnichenko

Wystawa Antona Kowacza

13 czerwca 2025 r. w Uniwersyteckiej Galerii Sztuki UMCS przy ul. Głębokiej 43 odbył się wernisaż wystawy malarstwa Antona Kowacza – wykładowcy Zakarpackiej Akademii Sztuk Pięknych, członka Narodowego Związku Artystów Ukrainy, laureata Nagrody im. Adalberta Erdélyiego i Józsefa Bokszaya (2003) oraz Nagrody im. Tetiany Jabłońskiej (2017).

W serii abstrakcyjnych prac pt. *Znak koloru* (2021–2022) artysta badał ekspresyjne możliwości koloru, łącząc czynnik emocjonalny z elementami ornamentalnymi. Obrazy te prowadzą widza w głąb malarskiego dialogu, otwierając nowe perspektywy dla abstrakcji. Anton Kowacz pracował również w nurcie realistycz-

Fot. Julia Maj

nym, eksperymentując z technikami i poszukując nowoczesnego brzmienia swoich dzieł.

Kuratorem wystawy był rektor Zakarpackiej Akademii Sztuk Pięknych prof. Mychajło Pryjmycz.

Julia Maj

Absolutoria UMCS 2025

Fot. Marcin Wiechnik, Karol Zienkiewicz

Fot. Michał Piłat

III Ogólnopolskie Forum Szkół Partnerskich UMCS, 4 czerwca 2025 r.

XXI LUBELSKI FESTIWAL NAUKI

INŻYNIERIA ŻYCIA

Lubelski Piknik Naukowy

14/09/2025

STREFY TEMATYCZNE

STREFA CZŁOWIEKA I SPOŁECZEŃSTWA

Jak działa umysł, dlaczego ludzie myślą i działają inaczej, jak funkcjonują społeczeństwa?

Ta strefa to spotkanie z psychologią, relacjami społecznymi i edukacją.

STREFA DZIEDZICTWA, KULTURY I WARTOŚCI

Co nas ukształtowało jako ludzi i społeczeństwo?

Zajrzyj do świata historii, religii, filozofii i kultury, by lepiej zrozumieć współczesność.

STREFA SZTUKI I KREACJI

Tu sztuka spotyka technologię, a wyobraźnia nie zna granic.

Eksperymentuj z formą, dźwiękiem i obrazem.

STREFA NAUKI, TECHNIKI I INŻYNIERII

Od kodowania po konstrukcję – tu technologia spotyka wyzwania przyszłości.

Idealna przestrzeń dla fanów wynalazków i inżynierii.

STREFA NATURY I ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU

Dowiedz się, jak nauka pomaga chronić planetę.

Od rolnictwa po odnawialne źródła energii – wszystko o przyszłości naszej planety

STREFA NAUKI EKSPERYMENTALNEJ I ŚCISŁEJ

Fascynują Cię reakcje chemiczne, liczby, fale dźwiękowe czy tajemnice kosmosu?

Ta strefa to królestwo nauki w czystej postaci.

STREFA ZDROWIA I AKTYWNOŚCI

Ciało i umysł w dobrej formie.

Naucz się, jak dbać o zdrowie, żywienie, kondycję fizyczną i reagować w sytuacjach zagrożenia życia.

STREFA BIZNESU INNOWACJI I MARKETINGU

Przedsiębiorczość to sztuka działania.

Dowiedz się, jak rozwijać pomysły, planować działania, zarządzać marką i tworzyć przyszłość.